

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

*Pracovní úrazy a jejich odškodňování v České republice, srovnání se
zahraniční právní úpravou*

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra správního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

*Pracovní úrazy a jejich odškodňování v České republice, srovnání se
zahraniční právní úpravou*

Zpracovala: *Zuzana Ciprová*

R07047

Konzultant: *Bc. et Mgr. Ilona Kostadinovová*

Katedra soukromého práva a civilního procesu

Studijní program: *M6805 Právo a právní věda*

Studijní obor: *Právo*

Plzeň, 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Poděkování

Děkuji Bc. et. Mgr. Iloně Kostadinovové za její vstřícný přístup při poskytování důležitých rad a za její odbornou pomoc při zpracování této práce.

Dále děkuji Mgr. Romanovi Švábovi za jeho odborné rady a poskytnutí některých materiálů a především za možnost nahlédnout do problematiky odškodňování a evidence pracovních úrazů v praxi.

1. Úvod	1
2. Historický exkurz	3
3. Vymezení základních pojmů v oblasti pracovních úrazů a jejich odškodňování	5
3.1. zaměstnanec	5
3.2. zaměstnavatel	6
3.3. pracovněprávní vztah	6
3.4. pracovní úraz	7
4. Právní úprava pracovních úrazů a jejich odškodňování	11
4.1. Právní úprava v rámci ČR	11
4.2. Právní úprava EU	12
4.3. Srovnání se zahraniční právní úpravou	12
5. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou pracovním úrazem	15
5.1. Vznik škody na straně zaměstnance nebo pozůstalých	16
5.2. Vznik pracovního úrazu	17
5.3. Kauzální nexus mezi pracovním úrazem a vznikem škody	18
5.4. Plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů zaměstnancem v době vzniku pracovního úrazu	19
5.4.1. Plnění pracovních úkolů chápeme podle §273 zákoníku práce jako:	19
5.4.2. V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů podle §274 zákoníku práce	23
6. Zproštění se odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou pracovním úrazem	25
6.1. Úplná liberace	25
6.2. Částečná liberace	26
7. Druhy náhrad poskytované při pracovním úrazu	31
7.1. Náhrada za ztrátu na výdělku	32
7.2. Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění	38
7.3. Účelně vynaložené náklady spojené s léčením	40
7.4. Náhrada věcné škody	41
8. Druhy náhrad poskytované při úmrtí zaměstnance	43
ad 8.1. Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem	44
ad 8.2. Náhrada nákladů na výživu pozůstalých	45
ad 8.3. Jednorázové odškodnění pozůstalých	47
ad 8.4. Náhrada věcné škody	47
9. Zvláštní úprava pracovních úrazů v některých případech	48
10. Lhůty pro uplatnění nároku na náhradu škody	50
11. Podstatná změna poměrů	52
12. Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance při vzniku pracovního úrazu	55
13. Evidence pracovních úrazů	59
14. Prevence vzniku pracovních úrazů	63
14.1. Prevence vzniku pracovních úrazů ze strany zaměstnavatele	64
14.2. Prevence vzniku pracovních úrazů ze strany zaměstnance	65
15. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	66
16. Závěr	68
Summary	70

1. Úvod

Ve své práci pracovní úrazy a jejich odškodňování v České republice, srovnání se zahraniční právní úpravou bych ráda objasnila základní principy odškodňování poškozeného zaměstnance při poškození zdraví následkem pracovního úrazu a podala tak ucelený pohled na tuto problematiku.

V druhé kapitole nazvané historický exkurz se jen velice stručně zmíním o vývoji odškodňování pracovních úrazů včetně vývoje bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, protože tento institut tvoří jakýsi základní kámen pro oblast pracovních úrazů. Právě zde se totiž tvoří základní pravidla pro bezpečný a zdraví neohrožující výkon práce. Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci by měl totiž utvářet podmínky, které mají za cíl minimalizovat vznik pracovního úrazu. Vznik pracovního úrazu lze totiž chápat jako následek nedokonalého systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Dále je velice důležité si vysvětlit základní související pojmy, tedy podat výklad o tom, co vlastně pracovní úraz je, co přesně si pod tímto pojmem můžeme představit. Vznik pracovního úrazu je ovšem také vázán na existenci oprávněných a povinných osob. Nejdůležitějšími osobami jsou bezpodmínečně zaměstnavatel a zaměstnanec. Bez těchto dvou základních osob by vlastně k pracovnímu úrazu nemohlo ani dojít. Proto je nezbytné si určit, které osoby vlastně mohou být za zaměstnance či zaměstnavatele pokládány. Dalším neméně důležitým pojmem je zajisté i pracovněprávní vztah, z něhož výše uvedeným osobám vyplývají práva a povinnosti.

Aby bylo možné stanovit práva a povinnosti těchto osob, musíme vycházet z platné právní úpravy a to nejenom v rámci České republiky, ale také z právní úpravy EU. Pro snadnou orientaci v právním zakotvení problematiky pracovních úrazů a jejich odškodňování uvedu základní prameny, které danou problematiku zpracovávají.

Celý systém odškodňování pracovních úrazů stojí na objektivní odpovědnosti zaměstnavatele, o které je podrobně pojednáno v kapitole páté. V této kapitole jsou popsány základní předpoklady vzniku škody a nastíněn význam a důsledky objektivní odpovědnosti. Následující část je pak věnována možnosti zproštění se odpovědnosti za vznik pracovního úrazu, čímž je částečně či úplně zmírněn dopad objektivní odpovědnosti na zaměstnavatele.

Odškodňování pracovních úrazů zaměstnanců se uskutečňuje prostřednictvím poskytování náhrad zaměstnavatelem. Je tedy nutné si jednotlivé možné druhy náhrad

blíže charakterizovat, tedy určit, kdy poškozenému zaměstnanci vzniká nárok na poskytnutí náhrady a jaký druh náhrady se v daném případě uplatní. V závislosti na výši vzniklé škodě je pak stanovena i výše jednotlivých náhrad, včetně doby, po kterou jsou dlouhodobé náhrady poskytovány. V souvislosti s tím je dále uvedena i zvláštní úprava v některých případech, jako jsou například úrazy žáků či dobrovolných hasičů.

Právo na odškodnění je samozřejmě vázáno i na určité lhůty, které musí být dodrženy, aby nedošlo k promlčení práva na náhradu. Problematiku běhu a délky promlčecích lhůt popisuje blíže kapitola deset.

Žádný stav není trvalý nebo nezměnitelný a ani v případě odškodňování pracovních úrazů tomu není jinak. Jednou určený stav nemusí být tedy trvalý a může během určité doby dojít ke změně původních poměrů a tedy i ke změně práv a povinností z těchto poměrů plynoucí. Zmíním se tedy i o možnosti podstatné změny poměrů a jaké následky tato změna může mít.

Ať už jsou přijata jakákoli opatření k prevenci rizik, nikdy není možné plně zabránit možnosti vzniku pracovního úrazu. Jaká jsou práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance při vzniku pracovního úrazu blíže popisuje kapitola dvanáctá. V neposlední řadě je zmíněna i zákonná povinnost evidence pracovních úrazů a prevence vzniku pracovních úrazů.

Závěrem se ještě zmíním o důležitém institutu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele a i o institutu úrazového pojištění zaměstnance, které by mělo být zavedeno do praxe od roku 2013.

Cílem této práce je vysvětlit problematiku odškodňování pracovních úrazů. Vysvětlit nejenom základních pojmů v této oblasti, ale také uvedení komplexní úpravy jednotlivých náhrad, které je možné v České republice za pracovní úrazy poskytnout. Včetně shrnutí základních povinností zaměstnavatele, které sebou vznik pracovního úrazu nese, zvláště pak povinnosti související s evidencí a hlášením pracovních úrazů. Cílem práce je tedy poskytnout výklad jednotlivých platných právních předpisů v České republice, které se zabývají problematikou odškodňování pracovních úrazů tak, aby bylo možné proniknout do celého systému odškodňování těchto situací.

2. Historický exkurz

Ohledně vývoje odškodňování pracovních úrazů musíme nahlédnout do historického vývoje celé problematiky pracovního práva a především do vývoje bezpečnosti práce. I přesto, že v období raného kapitalismu byla oblast bezpečnosti velmi opomíjena, postupné zavádění průmyslové velkovýroby a zrušení nevolnictví přineslo nové přístupy k problematice bezpečnosti zaměstnanců. Zavádění strojní výroby způsobilo zvýšený výskyt pracovních úrazů a i přes počáteční opomíjení bezpečnosti práce začali zaměstnavatelé zavádět určitá bezpečnostní opatření, která měla omezit rizika vzniku pracovních úrazů.

Nejenom zvýšené náklady při odškodňování pracovních úrazů, ale i narůstající zásahy státu přiměly zaměstnavatele ke zlepšení pracovních podmínek na pracovišti. Stát tedy začal postupně zasahovat do soukromé sféry svými předpisy, které stanovily základní povinnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Nejvíce předpisů ukládající zaměstnavateli základní bezpečnostní povinnosti se zaměřovalo na riziková povolání jako práce v dolech či hutích. Postupně se právní úprava zajišťující bezpečné a zdravotně nezávadné pracoviště uplatňovala i v dalších oblastech, jako například v zemědělství či zdravotnictví.

Až polovina 19. století přinesla v podstatě rozvoj ochranného zákonodárství v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Prvopočátky právní úpravy pracovních vztahů byly zakotveny v 26. hlavě rakouského občanského zákoníku z roku 1811. Všeobecná úprava bezpečnosti při práci se promítla například i do živnostenského řádu z roku 1891, či za Rakouska-Uherska do obecného horního zákona z roku 1854. V roce 1893 byl vydán zákon o ochraně průmyslových a továrních zaměstnanců proti nehodám a o živnostenských dozorcích, kteří představovali první zárodky kontroly v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.¹

K významnému vývoji oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci došlo teprve v minulém století, kdy u nás byla vydána celá řada obecných, ale i zvláštních právních předpisů upravujících tuto problematiku.

„Na problematiku bezpečnosti práce a ochranu zdraví při práci se začala ve zvýšené míře soustřeďovat pozornost příslušných orgánů jak vnitrostátních (státní

---

¹ TRÖSTER, Petr v BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 352 s. ISBN 978-80-7400-186-4

odborové orgány), tak mezinárodních (zejména Mezinárodní organizace práce) po skončení 2. světové války. Zprvu se tak dělo u nás a v Evropě vůbec v souvislosti s obnovou válkou zničeného hospodářství a později při vývoji průmyslové výroby, jmenovitě též v důsledku rozmachu jaderné energetiky. V posledním desetiletí 20. století se na tuto oblast zaměřila pozornost také příslušných orgánů v rámci evropských struktur.²

Teprve přijetím zákoníku práce v roce 1965 byla komplexně upravena oblast odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech.

V novém zákoníku práce, tedy z. č. 262/2006 Sb., je oblast odškodňování pracovních úrazů pojata jako přechodná úprava mezi účinností tohoto zákona a zákonem č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců. Od roku 2013 je plánováno zavedení nového systému odškodňování pracovních úrazů a to jako systém dávkový, který bude mít veřejnoprávní charakter, protože oblast odškodňování bude přesunuta do působnosti státních orgánů.

Nově plánovaná úprava úrazového pojištění zaměstnanců u nás není až takovou novinkou. Úrazové pojištění zaměstnanců u nás totiž bylo v odvětví sociálního zabezpečení již od roku 1888 do roku 1956. S tímto institutem jsme se mohli setkat již v zákoně č. 1.1888 ř. z., o úrazovém pojištění dělníků. Až v roce 1948 přinesl změnu sociálního zabezpečení zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění. V roce 1956 byl přijat zákon č. 58/1956 Sb., o náhradě škody za pracovní úrazy a náhradě nákladů léčebné péče a dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení na občanskoprávních principech, který veřejnoprávní povahu dávek úrazového pojištění odstranil. Zákoník práce z roku 1965 převzal systém odškodňování pracovních úrazů na principu objektivní odpovědnosti zaměstnavatele za škodu a přechodně nyní upravuje oblast odškodňování pracovních úrazů v České republice.³

Od vstupu České republiky do EU mají na naši právní úpravu bezpečností a ochrany zdraví při práci významný vliv právní předpisy EU. Evropská unie věnuje této oblasti zvýšenou pozornost, o čemž svědčí i velké množství právních předpisů, které jsou pro tyto účely vydávány.

---

² BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 352 s. ISBN 978-80-7400-186-4

³ <http://www.asocr.cz/addons/files/tripartita/2012/RHSD96/Podklad-pro-jednani-o-koncepci-odskodnovani-prac.urazu-a-nemoci-z-povolani.doc>. Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Podklad pro jednání a koncepci odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání*

3. Vymezení základních pojmů v oblasti pracovních úrazů a jejich odškodňování

Pro snadnou orientaci a lepší pochopení problematiky pracovních úrazů a odškodnění v případě jejich vzniku je nejdříve nutné vysvětlit několik stěžejních pojmů, se kterými se v této oblasti nejčastěji setkáme.

Vysvětlení a správné pochopení těchto pojmů je důležité nejenom pro pochopení textu zákoníku práce, který se pracovním úrazům věnuje převážně ve své čtrnácté části, ale i dalších navazujících prováděcích právních předpisech, které tyto pojmy používají. Tyto pojmy nejsou samozřejmě užívány pouze zákonodárci při sestavování textů jednotlivých právních předpisů, ale hlavně se s nimi setkáme i v praxi.

3. 1. *zaměstnanec*

Jeden z nejdůležitějších pojmů, bez kterého by pojem pracovní úraz neměl vlastně žádný význam, neboť by neexistovala osoba, které by pracovní úraz mohl vzniknout. Zaměstnancem obecně rozumíme fyzickou osobu, které vznikne platný pracovněprávní vztah se zaměstnavatelem.

Způsobilost fyzické osoby mít v pracovněprávních vztazích práva a povinnosti upravuje zákoník práce odchylně od obecné způsobilosti, kterou stanoví občanský zákoník. V oblasti pracovního práva je totiž způsobilost fyzické osoby dána podle §6 zákoníku práce plně od okamžiku, kdy tato osoba dosáhne věku 15 let. Stejně je zde upravena i způsobilost vlastními právními úkony nabývat práv, které z pracovněprávních vztahů vyplývají. To vše ale jen za předpokladu, že tato osoba již ukončila povinnou školní docházku. Některé úkony je však možné provést až dosažením věku 18 let. Například uzavření dohody o odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách je možné pouze s osobou starší 18ti let. Omezit nebo pozbyt způsobilost k právním úkonům v oblasti pracovního práva je možné jen rozhodnutím soudu.

V oblasti odškodňování škody při pracovním úrazu se setkáváme i s pojmem poškozený. Poškozeným rozumíme zaměstnance, který utrpěl určitou újmu na zdraví následkem pracovního úrazu.

3. 2. zaměstnavatel

Druhým nejdůležitějším prvkem pracovněprávního vztahu je zaměstnavatel. Na rozdíl od zaměstnance, kterým může být jen osoba fyzická, může zaměstnavatelem být jak osoba fyzická tak také právnická osoba či dokonce stát. V případě, že zaměstnavatelem je stát, jedná za něj a práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávního vztahu vykonává jeho jménem organizační složka. Zaměstnavatelem rozumíme osobu, která zaměstnává v pracovněprávním vztahu osoby fyzické, tedy zaměstnance.

„Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti v pracovněprávních vztazích jako zaměstnavatel vzniká narozením. Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnost v pracovněprávních vztazích jako zaměstnavatel vzniká dosažením věku 18 let.“⁴ Způsobilost zaměstnavatele k právům a povinnostem zaměstnavatele z pracovněprávních vztahů vzniká u fyzické osoby narozením a u právnické osoby vzniká tato způsobilost zápisem do obchodního rejstříku.

3. 3. pracovněprávní vztah

Pracovně právní vztah vymezuje zákoník práce již ve svém prvním paragrafu jako právní vztah vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, který označujeme jako individuální pracovněprávní vztah. Za takové vztahy však považujeme i vztahy vzniklé v příčinné souvislosti s výkonem závislé práce, jejichž účastníky jsou i jiné osoby než zaměstnanec a zaměstnavatel.

Mezi takové vztahy řadíme například situace, kdy zaměstnanec nahradí jeho dědic nebo pozůstalý. Dále pak vztahy mezi svazy zaměstnavatelů a zástupci zaměstnanců. Tedy vztahy kolektivní povahy, které souvisí s výkonem závislé práce, které nazýváme jako pracovněprávní vztahy kolektivní povahy. „Tradičně bývají pak mezi pracovněprávní vztahy v širším slova smyslu zařazovány též právní vztahy na

---

⁴ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 427 s. ISBN 80-7208-238-8

úseku zaměstnanosti, kterou jsou upraveny zejména jinými pracovněprávními předpisy, než je zákoník práce.“⁵

„Na základě výše uvedeného lze tedy konstatovat, že pracovněprávní vztahy jsou právní (právně upravené) vztahy mezi určitými subjekty, účastníky pracovního procesu a extenzivním slova smyslu, jejich obsahem jsou práva a povinnosti.“⁶ A právě mezi taková práva můžeme zařadit například právo zaměstnance na náhradu při pracovním úrazu, nebo povinnost zaměstnavatele takovou náhradu poskytnout.

Zaměstnavatel odpovídá ovšem i za škodu na zdraví, která vznikla osobě, se kterou uzavřel neúčinný pracovní poměr. Zprostit se odpovědnosti v tomto případě může jen tehdy, prokáže-li, že neúčinnost pracovního poměru způsobil výlučně sám zaměstnanec.

3.4. pracovní úraz

Nejdůležitějším pojmem této práce ale zůstává pracovní úraz, který definuje zákoník práce ve svém § 380. Na tento pojem můžeme pohlížet z pozitivní i negativní stránky, kdy pozitivní stránka stanoví, co za pracovní úraz považovat můžeme. A naopak negativní stránka toho pojmu naopak značí, co pracovní úraz pro účely odškodnění není. Podle výše zmiňovaného §380 zákoníku práce se pracovním úrazem rozumí porušení zdraví, které bylo zaměstnanci způsobeno při plnění pracovních úkolů nebo přímo v souvislosti s ním a to nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Pracovní úraz můžeme tedy chápat jako určitou fyzickou poruchu zdraví, kterou vyvolaly zevní příčiny, které nemohl zaměstnanec ovlivnit ani odvrátit a které byly neočekávané. O pracovním úrazu mluvíme i tehdy pokud se jedná o psychické poškození zdraví, jak vyplývá z judikatury. O pracovní úraz se jedná i v případě, že nastane takové poškození zdraví, následkem kterého dojde k úmrtí zaměstnance. „Za pracovní úrazy se též považují sebevraždy, pokud byla prokázána příčinná souvislost mezi usmrcením zaměstnance a vlivem zaměstnavatele.“⁷

---

⁵ PICHRT, Jan v BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 69 s. ISBN 978-80-7400-186-4

⁶ PICHRT, Jan v BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 69 s. ISBN 978-80-7400-186-4

⁷ ŠILHOVÁ, Kamila. *Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a v učilištích*. Praha: CODEX Bohemia, 1998. 88s. ISBN 80-85963-44-2

Negativní vymezení pojmu pracovního úrazu nalezneme v § 380 v odst. 3, který stanoví, že pracovním úrazem není zaměstnancova cesta do práce a zpět. Tedy cesta z jeho domova případně z místa, kde je zaměstnanec ubytován, do budovy zaměstnavatele. Přesněji tím tedy rozumíme vstup do objektu, kde se uskuteční plnění pracovních povinností. Jako pracovní úraz v tom případě posoudíme situaci, kdy zaměstnanec uklouzne na vrátnici, čímž budou vlastně splněny zákonné podmínky pro vznik pracovního úrazu. Za pracovní úraz pro účely posouzení práva na odškodnění nemůžeme naopak považovat případ, kdy dojde k poškození zaměstnancovo zdraví následkem úmyslného jednání z jeho strany. Tedy pokud jednal tak, že svou vinou porušil například pokyny zaměstnavatele, kterými byla zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví při práci. Nebo v případě úmyslného porušení právních předpisů. Pokud by zaměstnanec úmyslně uklouzl na vrátnici jen proto, že se mu zrovna nechtělo do práce, nemohlo by to být posouzeno jako pracovní úraz. Ovšem s ohledem na to, že důkazní břemeno nese podle zákoníku práce zaměstnavatel, musel by takový úmysl zaměstnance náležitě prokázat, což je v praxi velmi obtížné a tudíž i taková situace bude pravděpodobně následně posouzena jako pracovní úraz. Za pracovní úraz nebudeme v souvislosti s právem na odškodnění považovat ani situaci, kdy bude zjištěno, že ke vzniku pracovního úrazu došlo v souvislosti s požitím alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek zaměstnancem.

V případě, že zaměstnanec utrpí jakoukoli újmu na zdraví pro plnění svých pracovních povinností, posuzuje se taktéž jako pracovní úraz. „Úrazem utrpěným pro plnění pracovních úkolů může být např. poškození zdraví zaměstnance správního úřadu v důsledku napadení občanem nespokojeným s rozhodnutím jeho záležitosti, k němuž došlo mimo budovu úřadu i mimo úřední hodiny. Určité jednání nebo rozhodování zaměstnance vede (mimo věcnou nebo časovou souvislost s plněním pracovních úkolů) k jeho fyzickému napadení a zranění osobou, které se takové jednání nebo rozhodování týká.“⁸ K takové situaci může dojít například, když zaměstnanec hájí zájmy svého zaměstnavatele a tím se někomu znelíbí natolik, že dojde k jeho napadení a následnému vzniku pracovního úrazu či dokonce usmrcení. Vycházíme zde z principu objektivní odpovědnosti zaměstnavatele za škodu na zdraví, kdy postačí pouze vznik škody a není vyžadováno zavinění zaměstnavatele.

---

⁸ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 481 s. ISBN 978-80-7357-327-0

„Dlouhou dobu se soudy odmítaly vyjádřit, zda lze považovat za pracovní úraz infarkt myokardu a nakonec se přece jen došlo k závěru, že v případě, kdy je prokázána příčinná souvislost infarktu nebo jiné cévní příhody s náhlým vypětím sil a nebo velkou námahou, pak i tyto případy lze považovat za pracovní úrazy.“⁹ Vycházíme z toho, že pracovním úrazem je chápán nejen jako fyzická újma, ale také jako určitá újma psychická. Příčinou infarktu myokardu je právě velice často určité psychické vypětí, na které není organismus zaměstnance zvyklý a je pro něj takové vypětí sil velmi zatěžující a může vést právě k výše zmiňovanému infarktu myokardu. V tomto případě je ovšem velice důležitý názor znalce, který musí ve svém posudku stanovit, zda infarkt myokardu či cévní příhoda byla vyvolána v souvislosti s plnění pracovních povinností nebo v přímé příčinné souvislosti s nimi.

Jak již bylo zmíněno výše, pracovním úrazem rozumíme porušení zdraví vnějšími vlivy. Pojem vnější vlivy je velmi široký a obsahuje několik dílčích pojmů. Mezi takové vlivy řadíme nejen mechanické ale i chemické, fyzikální a jiná poškození zdraví.

Mezi mechanické vlivy patří například zakopnutí nebo pád zaměstnance, zasažení elektrickým proudem, pořezání či bodné a sečné rány. Chemickými vlivy mohou být různé druhy akutní otravy plyny nebo jedy, poleptání nebo popálení chemickými žíravými látkami nebo jejich výpary. Fyzikálním vlivem může být například ozáření různými druhy škodlivých paprsků, zejména ionizujícím zářením. Dalším poškozením zdraví může být například infarkt, úpal nebo kýla. „Toto zevní působení, označované také jako úrazový děj, je zpravidla takovou událostí, která vyvolá u postiženého subjektivní potíže, které mu nedovolují pokračovat v obvyklé práci nebo jen s určitými potížemi, nebo jej dokonce z práce vyřazují“¹⁰ Za pracovní úraz můžeme považovat i očkování, které je povinně nařízené pro určité skupiny zaměstnanců a které těmto zaměstnancům způsobí poškození zdraví například vyvolá silnou alergickou reakci.

Náchylnost, ať vrozená či získaná, tedy určitá predispozice pro vznik pracovního úrazu, nemá v tomto směru žádný význam. „Nezáleží na tom, zda má zaměstnanec pro poškození zdraví predispozici.“¹¹

---

⁹ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 33 s. ISBN 80-7175-116-2

¹⁰ DOLEŽÍLEK, Jiří. *Edice soudní judikatury: přehled rozhodnutí soudů z oblasti pracovního práva. Odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: ASPI Publishing, 2001. 2s. ISBN 80-86395-17-0

¹¹ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 253 s. ISBN 80-7208-238-8

„Bylo by v rozporu se smyslem zákona chránit pracovníka před škodami z pracovních úrazů, kdyby bylo z této ochrany vyloučeno poškození zdraví, vykazující všechny znaky pracovního úrazu, jen z toho důvodu, že u poškozeného existovala určitá predispozice, která spolupůsobila při vzniku poškození na zdraví, způsobeného úrazovým dějem. Existence určitého chorobného stavu, byť i latentního, nemůže vyloučit závěr, že mezi úrazovým dějem a jím vyvolaným následným chorobným stavem je přímá příčinná souvislost, a že tedy vyvolání tohoto chorobného stavu bylo způsobeno výkonem práce jako jednou z hlavních příčin (např. výhřez meziobratlové ploténky na které již několik let byly degenerativní změny tuberkulózního původu, a tím i predispozice k výhřezu ploténky).“¹²

Dříve jsme se mohli v právní úpravě setkat i s členěním pracovních úrazů na různé druhy s ohledem na jejich závažnost. Například vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 110/1975 Sb. o evidenci a registraci pracovních úrazů a hlášení provozních nehod (havárií) a poruch technických zařízení, kterou dnes již nahrazuje nařízení vlády č. 201/2010 Sb. o způsobu evidence úrazů, hlášení a zaslání záznamu o úrazu, rozlišovala pracovní úrazy na smrtelné, těžké, hromadné a ostatní. Dnes by jsme mohli toto členění nahradit spíše členěním na pracovní úrazy a na pracovní úrazy s následkem smrti. Podle výše zmiňovaného nařízení vlády je smrtelným pracovním úrazem takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel do 1 roku. V praxi se můžeme velice často setkat s tím, že zaměstnavatelé pro své vlastní účely rozlišují různé druhy pracovních úrazů, například pracovní úrazy smrtelné, vážné a ostatní.

Svůj velký význam pro posouzení pracovního úrazu má znalecký posudek, který stanoví, zda se jedná o úraz v souvislosti s výkonem práce, či nikoli.

---

¹² DOLEŽÍLEK, Jiří. *Edice soudní judikatury: přehled rozhodnutí soudů z oblasti pracovního práva. Odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: ASPI Publishing, 2001. 4 s. ISBN 80-86395-17-0

4. Právní úprava pracovních úrazů a jejich odškodňování

4.1. Právní úprava v rámci ČR

Náš právní řád upravuje problematiku pracovních úrazů ve více právních předpisech a právní úprava jejich odškodňování je tak roztržena nejen v úrovni zákonné, ale na úrovni podzákonné. Zejména nařízení vlády jsou totiž v této oblasti hojně užívány.

Základní kámen právní úpravy tvoří samozřejmě zákon č. 262/2006, tedy zákoník práce. Ten se ve své části jedenácté věnuje obecně odpovědnosti za škodu a v části čtrnácté pak pojednává přímo o problematice pracovních úrazů. Zde nalezneme nejen vymezení základních pojmů a základní pravidla pro vznik odpovědnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech, ale také charakteristiku a vymezení jednotlivých druhů náhrad, které zaměstnanci při pracovním úrazu náleží. Na úrovni zákonné pak neméně důležitý zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, který pravděpodobně od 1.1.2013 převezme přechodnou úpravu odškodňování pracovních úrazů v zákoníku práce a bude tuto problematiku upravovat odděleně, jako samostatný právní institut. Avšak účinnost tohoto zákona byla už několikrát odložena a tudíž je možné předpokládat další odložení jeho účinnosti.

Dalším neméně důležitým právním předpisem, který se oblasti odškodňování pracovních úrazů zabývá, je vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění a dále pak nařízení vlády 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu. V neposlední řadě i vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Tato vyhláška upravuje oblast zákonného pojištění zaměstnavatele pro případ vzniku odpovědnosti za škodu, která by vznikla zaměstnanci následkem pracovního úrazu.

S problematikou odškodňování pracovních úrazů bezpodmínečně souvisí i vyhláška Ministerstva financí č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

4.2. Právní úprava EU

Úprava pracovních úrazů a jejich odškodňování v rámci Evropské unie je také roztržštěna do více právních předpisů a stejně jako u nás netvoří ucelenou právní úpravu v jednom právním předpise. V oblasti odškodňování nedochází k úplné harmonizaci národních právních úprav, ale pouze k jejich koordinaci, aby byl zajištěn princip rovného zacházení.

„Právo zemí Evropské unie totiž klade zvýšenou pozornost otázkám bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Ochrana zdraví zaměstnanců a prevence před pracovními úrazy a nemocemi z povolání je dá se říci základní cíl většiny evropských směrnic z oblasti pracovního práva. Zkracování týdenní pracovní doby, zkracování práce přesčas, prodlužování délky dovolené apod., to jsou hlavní směry, kterými se ubírá právní úprava pracovní doby v Evropě a i jejich společným jmenovatelem je jen a jen bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců, neboť je statisticky dokázáno, že zaměstnanec unavený je mnohem více náchylný k úrazu než zaměstnanec odpočatý.“¹³

EU se problematice pracovních úrazů věnuje například v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004, o koordinaci systému sociálního zabezpečení, konkrétně v kapitole druhé – dávky při pracovních úrazech. Dalším právním předpisem je nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004.

4.3. Srovnání se zahraniční právní úpravou

„Evropské státy přistupují k úpravě pracovního poměru různě. První skupinu tvoří země, ve kterých existuje předpis představující východisko úpravy celého individuálního pracovního práva – Belgie, Finsko, Francie, Lucembursko, Lotyšsko, Malta, Norsko, Polsko, Slovensko, Maďarsko. Do druhé skupiny patří země, kde sice individuální pracovní právo není obsahem jednoho komplexního zákona, ale přesto zde nalezneme předpis upravující základní práva zaměstnanců – Velká Británie, Litva, Portugalsko, Španělsko. Do této skupiny lze řadit i státy, které úpravě pracovní smlouvy vyčlenili část svého občanského zákoníku – Itálie, Nizozemí. Třetí skupinou představují

---

¹³ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocích z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 10-11 s. ISBN 80-7175-116-2

státy, jejichž pracovní právo je rozdrobeno do několik různých právních předpisů – např. Dánsko (s předpisy platícími jen pro různé skupiny zaměstnanců), Německo, Řecko, Irsko, Rakousko, Kypr. Přechodový článek mezi druhou a třetí skupinou tvoří Švédsko, kde sice neexistuje žádná úplná ani dílčí kodifikace pracovního práva, ale zdejší zákon o ochraně v zaměstnání se v průběhu doby tak vyvinul a doplnil, že představuje hlavní pilíř individuálního pracovního práva.¹⁴

Srovnáme-li například českou právní úpravu odškodňování pracovních úrazů a slovenskou právní úpravu, nalezneme spíše rozdíly v systematickém zařazení souvisejících ustanovení v jednotlivých právních předpisech. Náš právní řád nyní upravuje odškodňování pracovních úrazů v přechodném ustanovení zákoníku práce, který stanoví obecně odpovědnost zaměstnavatele za škodu v případě vzniku pracovního úrazu a současně i úpravu jednotlivých náhrad, které poškozenému zaměstnanci náleží. Tyto náhrady charakterizuje a stanoví podmínky, za kterých mohou být poskytnuty. Slovenská právní úprava naopak v z. č. 311/2001 Z.z., zákoníku práce stanoví pouze obecné podmínky odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu, ale úpravu jednotlivých náhrad vkládá do samostatného právního předpisu. Tímto samostatným předpisem je z. č. 461/2003 Z.z., o sociálním poistení, které převzalo úpravu jednotlivých náhrad ze zákoníku práce.

Zákon o sociálním poistení stanoví nejdříve základní pojmy, tedy vymezuje například v § 8 pojem pracovní úraz, plnění pracovních povinností aj. Slovenská úprava odškodňování pracovních úrazů vychází z institutu úrazového pojištění, jak vyplývá z § 16 z.č. 311/2001 Z.z. Zaměstnavatel je podle tohoto ustanovení povinen sjednat si úrazové pojištění, pokud zaměstnává alespoň jednu fyzickou osobou v pracovněprávním vztahu. Tato povinnost vzniká ode dne, v kterém začal tuto fyzickou osobu zaměstnávat. Sociální pojištění podle tohoto zákona vykonává Sociálna poisťovňa, která je veřejnoprávní institucí.

Posle slovenské právní úpravy má poškozený zaměstnanec právo na:

- a) úrazový příplatek (náhrada poskytovaná po dobu pracovní neschopnosti)
- b) úrazovou rentu (v případě poklesu schopnosti vykonávat dosavadní činnost o více jak 40%)
- c) jednorázové vyrovnání (v případě poklesu pracovní schopnosti o 10-40%, nebo pokud nevznikl nárok na úrazovou rentu)

---

¹⁴ BEZOUŠKA, Petr. *Vyhlídky do budoucnosti pracovního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 31 s. ISBN 978-80-7380-193-9

- d) pozůstalostní úrazovou rentu (náleží osobě, vůči které měl zemřelý zaměstnanec vyživovací povinnost)
- e) jednorázové odškodnění (nárok manžela, manželky či nezaopatřeného dítěte v případě úmrtí zaměstnance)
- f) pracovní rehabilitaci (v případě poklesu pracovní schopnosti, výcvik potřebný pro získání pracovních schopností pro výkon dosavadní činnosti)
- g) rehabilitační (v případě poskytování pracovní rehabilitace)
- h) rekvalifikace (v případě poklesu pracovní schopnosti, změna dosavadní kvalifikace poškozeného)
- i) náhrada za bolest a náhrada za ztížení společenského uplatnění (podle z. č. 437/2004 Z.z.)
- j) náhrada nákladů spojených s léčením (účelně vynaložené náklady na léčení)
- k) náhrada nákladů spojených s pohřbem (nárok má ten, kdo uhradil náklady spojené s pohřbem)

Na rozdíl od České republiky přešlo Slovensko již na úpravu úrazového pojištění zaměstnanců a vyčlenilo tak úpravu odškodňování pracovních úrazů ze zákoníku práce do samostatného zákona. Srovnáme-li totiž současnou slovenskou právní úpravu s plánovanou českou úpravou úrazového pojištění zaměstnanců, podle z. č. 266/2006 Sb., nalezneme zde velkou shodu nejenom v systému odškodňování pracovních úrazů, ale také v systematickém uspořádání v jednotlivých právních předpisech. Až na drobné odchylky se shodují i poskytované náhrady, které poškozenému zaměstnanci v případě vzniku pracovního úrazu náleží.

5. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou pracovním úrazem

„Odpovědnost za škodu na zdraví vychází z povinností zaměstnavatele, které má na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“¹⁵

V případě vzniku škody, která je způsobena pracovním úrazem, je zaměstnavatel odpovědný z titulu objektivní odpovědnosti za škodu. Zaměstnavatel odpovídá za tuto škodu bez ohledu na zavinění, aniž by muselo nastat nějaké porušení právní povinnosti. Dodrží-li zaměstnavatel veškerá bezpečnostní opatření a vytvoří i bezpečné podmínky na pracovišti pro výkon pracovních úkolů a vznikne-li zaměstnanci i přesto újma na zdraví, bude za tuto újmu zaměstnavatel odpovídat jako za škodu způsobenou pracovním úrazem.

„Odpovědnost za pracovní úrazy a nemoci z povolání patří mezi skutkové podstaty budované na principu odpovědnosti za výsledek, tj. i bez porušení konkrétní právní povinnosti vzniká odpovědnost za základě právní události (resp. protiprávního stavu – pracovního úrazu či nemoci z povolání).“¹⁶

Odpovědnost za škodu při vzniku pracovního úrazu nepodléhá úpravě obecné odpovědnosti obsažené v občanském zákoníku, ovšem není upravena ani v rámci obecné odpovědnosti za škodu v zákoníku práce. Právě její odlišnost, spočívající v principu objektivní odpovědnosti zaměstnavatele, vyžaduje zvláštní úpravu těchto vztahů, která je obsažena částí čtrnácté zákoníku práce. V těchto vztazích nezkoumáme zavinění zaměstnavatele, protože odpovědnost na něj dopadá v každém případě.

Tato odpovědnost vychází z obecné povinnosti zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců při výkonu jejich pracovních povinností s ohledem na možné nebezpečí vzniku určitého ohrožení jejich života a zdraví. „Zaměstnavatelé jsou povinni v rozsahu své působnosti vytvářet podmínky pro bezpečnou a zdraví nezávadnou práci v souladu s předpisy o bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a o ochraně zdraví při práci. Zaměstnancům je stanoveno dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o

---

¹⁵ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 169 s. ISBN 80-7208-238-8

¹⁶ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 568 s. ISBN 80-7239-173-9

bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, popř. opomenutí při práci.“¹⁷

Pro vznik objektivní odpovědnosti zaměstnavatele v případě pracovního úrazu jsou stanoveny určité předpoklady:

- a) vznik škody na straně zaměstnance nebo pozůstalých
- b) vznik pracovního úrazu
- c) kauzální nexus mezi pracovním úrazem a vznikem škody
- d) plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů zaměstnancem v době vzniku pracovního úrazu

5.1. Vznik škody na straně zaměstnance nebo pozůstalých

„Škodou při odpovědnosti za pracovní úrazy a nemoci z povolání rozumíme jednak majetkovou újmu (vyjádřenou v penězích), ať již škodu skutečnou, která představuje zmenšení majetku poškozeného, nebo škodu jinou. Při tomto druhu odpovědnosti se však rozlišuje i nehmotná újma, která není vyčíslitelná v penězích a je újmou na zdraví (životě) zaměstnance.“¹⁸ Ke škodě může dojít buď v okamžiku vzniku pracovního úrazu nebo postupně v delším časovém rozmezí. Charakteristickou jednorázovou škodou může být smrt zaměstnance nebo pracovní úraz. Nemoci z povolání pak představují újmu, která zaměstnanci vzniká dlouhodobějším působením škodlivých vlivů.

„Škoda se dělí především na skutečnou škodu, která spočívá v tom, že se zmenšila existující hodnota věci či jiného majetku, který má poškozený ve svém vlastnictví, popř. ve správě. Za skutečnou škodu se u zaměstnance považuje též ušlý výdělek, protože slouží k zajištění existence zaměstnance, popř. jeho rodinných příslušníků.“¹⁹

Do druhé skupiny řadíme jinou škodu, tedy ušlý zisk, představující majetek, který by se stal majetkem poškozeného, nebýt škodné události. Poškozenému tak bylo

---

¹⁷ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 169 s. ISBN 80-7208-238-8

¹⁸ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 569 s. ISBN 80-7239-173-9

¹⁹ HRABCOVÁ, Dana v BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 390 s. ISBN 978-80-7400-186-4

znemožněno rozmnožit svůj majetek. Ovšem tento druh náhrady je možné uplatňovat jen v případech, o kterých se výslovně zákoník práce zmiňuje.

Úhrada škody se uskutečňuje obecně v penězích nebo uvedením v předešlý stav, ovšem to jen za předpokladu, že je to možné.

Podle ustanovení § 384 odst. 3 zákoníku práce bude i jiná škoda na zdraví než z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání posuzována jako pracovní úraz. Způsob a rozsah náhrady v případě jiné škody na zdraví bude stejný, jako u pracovních úrazů. Jedná se o poškození zdraví, které ovšem není pracovním úrazem ani nemocí z povolání, ale vzniklo například důsledkem špatných pracovních podmínek. „Nejčastějšími případy odpovědnosti za škodu jsou různé ekzémy, poleptání apod. – tj. poškození zdraví vzniklé v důsledku působení škodlivin, které samozřejmě znamená poškození zdraví zaměstnance, ale které nelze začlenit ani pod kategorii pracovních úrazů ani pod kategorii nemocí z povolání.“²⁰

5.2. Vznik pracovního úrazu

Dalším důležitým předpokladem odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při vzniku pracovního úrazu je tedy vznik určité újmy na zdraví zaměstnance, tedy určité poškození zdraví, které zaměstnanci vzniklo při plnění jeho pracovních povinností. Jak již bylo vysvětleno u pojmu pracovního úrazu, k takovému poškození musí dojít nezávisle na vůli poškozeného zaměstnance a to krátkodobý, náhlým a násilným působením zevních vlivů. „Ve svém důsledku nemusí jít výlučně o tělesné zranění, ale může jít o jakékoliv porušení zdraví.“²¹ Z toho vyplývá, že zaměstnavatel nese odpovědnost i za psychické poruchy zdraví, které zaměstnanci vznikly v souvislosti s výkonem jeho práce.

Pracovním úrazem je i smrt zaměstnance, pokud k úmrtí došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Bližší vymezení pojmu pracovní úrazu bylo popsáno již výše.

---

²⁰ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 25 s. ISBN 80-7175-116-2

²¹ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 33 s. ISBN 80-7175-116-2

5. 3. *Kauzální nexus mezi pracovním úrazem a vznikem škody*

Třetím neméně důležitým předpokladem pro vznik odpovědnosti zaměstnavatele je kauzální nexus, tedy přímá příčinná souvislost mezi újmou na zdraví zaměstnance a vznikem škody. Musí zde vždy existovat vztah mezi příčinnou, tedy pracovním úrazem, a následkem, tedy vznikem škody. „Její součástí je i přímá příčinná souvislost mezi úrazovým dějem a poškozením zaměstnance na zdraví. Nestačí proto pouze připuštění možnosti zhoršení zdravotního stavu v důsledku úrazového děje.“²² Musíme tedy v každém případě poškození zdraví zvlášť posoudit, zda došlo ke vzniku škody na zdraví, tedy k určité újmě na straně zaměstnance následkem působení zevních vlivů při výkonu pracovních povinností.

„V pochybnostech bude věcí znaleckého posudku, aby se prokázala příčinná souvislost mezi úrazem a např. neobvyklým a nadměrným zvýšením třeba i dušení námahy, aby se mohla založit odpovědnost zaměstnavatele za škodu z titulu pracovního úrazu.“²³

Příčina, která měla za následek poškození zdraví zaměstnance, není rozhodující. Pokud totiž zaměstnanec trpí již dlouhodobě nějakou chorobou, která při výkonu jeho pracovních povinností povede k tomu, že vyvolá úrazový děj a je hlavním důvodem vzniku poškození zdraví zaměstnance, nemá to na vyloučení odpovědnosti zaměstnance vliv. Takovým případem může být situace, kdy zaměstnanec trpí epilepsií a při svém náhlém záchvatu na pracovišti utrpí zranění, bude takový případ i přesto posouzen jako pracovní úraz. Pokud si zaměstnanec při práci zlomí nohu pádem do díry, do které spadl následkem toho, že se polekal a uskočil, bude se taktéž jednat o pracovní úraz. Příčinou vzniku škody na zdraví je zde lekavost zaměstnance, která vedla ke vzniku úrazového děje. Rozhodující proto není příčina, ale následek, který musíme posoudit jako pracovní úraz. Protože při výkonu práce zde totiž došlo k poškození zdraví zaměstnance, čímž jsou splněny podmínky odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úraz.

---

²² GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 569- 570 s. ISBN 80-7239-173-9

²³ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 33 s. ISBN 80-7175-116-2

5.4. Plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů zaměstnancem v době vzniku pracovního úrazu

Plnění pracovních úkolů nebo přímá souvislost s ním tvoří další základní předpoklad pro vznik odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úraz. Jak již bylo výše několikrát zmiňováno, jako pracovní úraz může být posouzeno poškození zdraví jen pokud vznikne v souvislosti právě s plněním pracovních povinností zaměstnancem. Jedná se tedy o další velmi důležitý pojem v oblasti odškodňování pracovních úrazů, který definuje zákoník práce v §273.

5.4.1. Plnění pracovních úkolů chápeme podle §273 zákoníku práce jako:

1. výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru
2. výkon pracovních povinností vyplývajících z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr
3. jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele
4. činnost, která je předmětem pracovní cesty
5. činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců
6. činnost konaná pro zaměstnavatele v vlastní iniciativy
7. dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem

Ad 1)

„Výklad pojmu „výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru“ nečiní v praxi až tak velké problémy; vždy je třeba vyjít především z pracovní smlouvy a ze sjednaného druhu práce, pracovní náplně zaměstnance, případně z pracovního řádu či jiného předpisu zaměstnavatele. Problémy mohou nastat v praxi pouze tehdy, když je zejména druh práce sjednán v pracovní smlouvě velice široce a nakonec dojde ke sporu, kde končí meze sjednaného druhu práce.“²⁴

Typickými pracovními úrazy při výkonu pracovních povinností jsou různá poranění vzniklá například při manipulaci s pracovními stroji nebo různá poleptání v případech, že zaměstnanec při své práci přichází do styku s nějakou nebezpečnou

---

²⁴ DANDOVIÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 35 s. ISBN 80-7175-116-2

chemikálií. Mezi pracovní povinnosti řadíme i povinnosti, které zaměstnavatel zaměstnanci udělil i bez jeho souhlasu, tedy v případě přeložení nebo převedení na jinou práci aj.

Jako pracovní úraz tedy nebude posouzeno poranění oka, které si montážní dělník výrobní linky způsobí při pobíhání po výrobní hale v rámci noční hry na schovávanou. Tato činnost totiž zajisté nebude jeho náplní práce, protože nijak nesouvisí z běžnými pracovními úkony, které pro něj vyplývají z pracovní smlouvy.

Ad 2)

Pro dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr platí obdobná pravidla jako pro pracovní poměr. Není tedy rozhodující, zda se pracovní úraz stane zaměstnanci, který uzavřel pracovní smlouvu, nebo zaměstnanci, který uzavřel dohodu o pracovní činnosti či provedení práce. Případné rozdrčení zaměstnancovo palce při manipulaci s automatickým robotem bude tedy posouzeno jako pracovní úraz, jak u zaměstnance s uzavřenou pracovní smlouvou, tak také u brigádníka, který uzavřel dohodou o provedení práce.

Ad 3)

Jinou činností, kterou vykonává zaměstnanec na příkaz zaměstnavatele můžeme chápat jako výkon práce, která úplně nespadá do pracovní náplně, který byl původně se zaměstnancem sjednán. Ovšem na příkaz zaměstnavatele či vedoucího zaměstnance tuto práci vykoná. „Jiná činnost konaná na příkaz zaměstnavatele nemusí vždy směřovat k prospěchu zaměstnavatele. Může se týkat např. i zajišťování soukromých záležitostí zaměstnanců oprávněných udílet příkazy.“²⁵

Příkáže-li vedoucí zaměstnanec svému podřízenému, aby vypomohl uklízečce s úklidem skladu i přesto, že tento zaměstnanec zde pracuje jako operátor výrobní linky a při mytí oken ve skladu spadne ze žebříku a zraní si záda, bude tento úraz posouzen jako pracovní a zaměstnavateli tím vznikne odpovědnost za škodu. Stejně tak by byla posouzena situace, kdyby vedoucí zaměstnanec nařídil podnikové uklízečce úklid ve své vlastní garáži a ta při zvedání těžkých krabic utrpěla poranění zad.

„Pokud protiprávní příkaz je zaměřen k cíli právně opodstatněnému (k činnosti, která náleží do úkolů zaměstnavatele), ale jen ke splnění volí způsob protiprávní, např.

---

²⁵ TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 76 s. ISBN 80-7201-026-3

s porušením předpisu k zajištění bezpečnosti práce, jde o plnění pracovního úkolu. Jestliže však cíl plnění příkazu je protiprávní (k činnosti, která nenáleží do působnosti zaměstnavatele), např. krádež, nebo činnost pro soukromý prospěch nadřizovaného, pak nejde o plnění pracovního úkolu. Z toho plyne, že jsou vyloučeny příkazy, jejichž obsah je zakázán právním řádem nebo je v rozporu s pravidly morálky.²⁶

Ad 4)

S ohledem na §42 zákoníku práce jako pracovní cesta bude posouzena situace, kdy zaměstnanec je vyslán do jiného než smlouveného místa výkonu práce, aby tam po určitou časově omezenou dobu vykonával své pracovní povinnosti pro zaměstnavatele. Pokud zaměstnanci vznikne při pracovní cestě škoda na zdraví, bude to posuzováno jako pracovní úraz a to i v případě dopravy do místa nebo z místa dočasněho výkonu pracovních povinností, jenž bude posouzena jako činnost v přímé příčinné souvislosti s výkonem pracovních úkolů.

Jako pracovní úraz v rámci pracovní cesty bude posouzena zlomenina nohy, kterou zaměstnanec utrpěl na mokré podlaze při kontrole mrazícího boxu v obchodě, kam byl za účelem kontroly tohoto mrazícího boxu vyslán svým zaměstnavatelem. Pokud by ovšem došlo k takovému úrazu v situaci, kdy byl zaměstnanec vyslán na staveniště za účelem kontroly stavby a cestou se stavil v tomto obchodě s úmyslem nákupu nových polštářů ve slevě, nebude tento úraz posouzen jako pracovní, protože k němu nedošlo v přímé souvislosti s výkonem pracovních povinností a ani se nejedná o výkon pracovních úkolů. Úraz, který by zaměstnanec utrpěl během cesty autobusem či vlastním vozidlem do místa přechodného pracoviště však bude posouzen jako úraz pracovní.

Ad 5)

Jestliže odborové organizace zaměstnavatelů uspořádají činnost, jejichž účelem je například úklid areálu zaměstnavatele nebo jiná mimořádná činnost, z níž těží prospěch zaměstnavatel, mohou se zaměstnanci na takovéto akci podílet. Prospěch zaměstnavatele nemůžeme ovšem spatřovat například ve stávce, kterou zorganizovala odborová organizace zaměstnanců. V takovém případě by případný vznik škody na zdraví některého ze zaměstnanců nemohl být posouzen jako pracovní úraz. Pokud by

---

²⁶ TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 77 s. ISBN 80-7201-026-3

ovšem zaměstnanec utrpěl zranění při kácení křoví, které se nachází v objektu zaměstnavatele v rámci jarního úklidu zorganizovaného odborovou organizací, jednalo by se samozřejmě o pracovní úraz.

„Touto činností však není činnost zaměstnance, pokud ji koná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, nebo pokud k ní potřebuje zvláštní oprávnění (např. řídit motorové vozidlo, aniž má řidičský průkaz, nebo pracovat s jeřábem bez jeřábnické zkoušky anebo vstoupit do určitého skladiště přes zákaz uvedený na dveřích).“²⁷

Ad 6)

Charakteristickým znakem výkonu činnosti z vlastní iniciativy zaměstnance je, že k takovému výkonu není nutné žádné specifické oprávnění a zároveň tento výkon není v rozporu s příkazy zaměstnavatele či proti jeho výslovnému zákazu. „Jde zpravidla o činnost směřující k odvrácení škody hrozící zaměstnavateli.“²⁸ Jako pracovní úraz tedy posoudíme újmu na zdraví, která vznikne zaměstnanci například při kontaktu jeho kůže s nebezpečnou chemikálií, kterou se snaží přenést na bezpečné místo v případě hrozícího výbuchu.

Ad 7)

„O dobrovolnou výpomoc organizovanou zaměstnavatelem se jedná v případech, kdy zaměstnavatelé sponzorují nějakou činnost, sportovní akci nebo školu apod.“²⁹

„V těchto případech jde o činnosti, které zajišťuje zaměstnavatel zpravidla pro jinou fyzickou osobu, vesměs mimo prostory vlastních zařízení. Úraz, který při takové činnosti zaměstnanec utrpí, je nutno považovat za pracovní.“³⁰

Taková situace může nastat například, když mzdová účetní bude poraněna nůžkami při stříhání stromků na školních zahradách v rámci dobrovolného

---

²⁷ TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 78 s. ISBN 80-7201-026-3

²⁸ TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 78 s. ISBN 80-7201-026-3

²⁹ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání.* Praha: Prospektrum, 2002. 37 s. ISBN 80-7175-116-2

³⁰ TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 79 s. ISBN 80-7201-026-3

zušlechtování okolí místní základní školy, které zorganizoval zaměstnavatel pro zaměstnance ve svém podniku. Takové poranění bude odškodněno jako pracovní úraz.

5.4.2. V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů podle §274 zákoníku práce jsou:

- a) úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení (například příprava materiálu, uvedení strojů do provozu, nasazení ochranných pomůcek, doprava na pracoviště v případě pracovní cesty aj.)
- b) úkony obvyklé v době přestávky na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele (například zakoupení občerstvení v závodní jídelně v objektu zaměstnavatele)
- c) vyšetření ve zdravotnickém zařízení prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět
- d) školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem, odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli

Když ovšem zaměstnanec za účelem stravování, vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení opustí areál zaměstnavatele, nelze takové jednání posuzovat jako úkony v přímé souvislosti s plněním svých pracovních povinností. Do této skupiny řadíme i cestu do zaměstnání. Je nutné ale odlišit situaci, kdyby zaměstnancova návštěva lékaře mimo areál byla nařízena zaměstnavatelem a zaměstnanec cestou utrpěl újmu na zdraví. V tomto případě bude újma na zdraví posouzena jako pracovní úraz a zaměstnavatel ponese plnou odpovědnost.

„Pokud např. zaměstnanec upadne na schodech cestou do závodní jídelny v objektu zaměstnavatele a poraní se, jde o souvislost s plněním pracovních úkonů (tj. pracovní úraz), pokud by se stejným způsobem poraní v restauraci, kam chodí zaměstnanci na oběd, není taková cesta v souvislosti s plněním pracovních úkolů, aby nebyla neúnosně rozšiřována odpovědnost zaměstnavatele do míst mimo jeho areál. Škoda utrpěná při samotném stravování (např. opaření, pořezání příborem) není nikdy dávána do souvislosti s plněním pracovních úkolů.“³¹

---

³¹ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7357-327-0

Zvláštní význam má pro posouzení plnění pracovních úkolů i pojem vybočení z plnění těchto úkolů. Jedná se zejména o situaci, kdy zaměstnanec vykonává činnost, která je vykonávána mimo rámec pracovních povinností a nijak s nimi ani nesouvisí, tedy určitý exces. Pokud by zaměstnanec utrpěl úraz v okamžiku, kdy jeho činnost vybočuje z plnění pracovních povinností, nejednalo by se v takovém případě o pracovní úraz a tudíž by zaměstnavateli nevznikla žádná povinnost k náhradě škody. Taková situace nastane v případě, že zaměstnanec v pracovní době vyrábí kuchyňskou linku nikoli na příkaz zaměstnavatele, ale neoprávněně pro svou vlastní potřebu a řízne se při tom do prstu. Takový úraz by v žádném případě nemohl být posouzen jako pracovní. Stejně tak se nebude jednat o pracovní úraz, pokud se zaměstnanec při pracovní cestě stane dopravní nehodou v okamžiku, kdy vybočí ze směru pracovní cesty a jede navštívit svou tetičku.

„Nic jiného se pro odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci nezkoumá.“³² Tvrdost ustanovení zákoníku práce je zmírněna možností zaměstnavatele v některých případech svou odpovědnost omezit či dokonce vyloučit, mluvíme pak o liberaci částečné či úplné.

„Pro vlastní odpovědnost zaměstnavatele není rozhodující zda zaměstnanec utrpěl úraz na pracovišti zaměstnavatele, či u jiného zaměstnavatele, kam byl momentálně vyslán např. na pracovní cestu nebo dokonce zda utrpěl úraz někde jinde v případě, když se jedná o odškodnění úrazu, ke kterému došlo pro plnění pracovních úkolů. Rozhodující je za všech okolností pouze skutečnost, že k úrazu došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.“³³

---

³² DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 50 s. ISBN 80-7175-116-2

³³ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 48 s. ISBN 80-7175-116-2

6. Zproštění se odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou pracovním úrazem

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech je založena na principu objektivní odpovědnosti. Takže bez ohledu na zavinění nese břímě odpovědnosti vždy za každý úraz, který se jeho zaměstnancům při plnění pracovních úkolů přihodí. Princip objektivní odpovědnosti stanoví § 366 zákoníku práce, který slouží zejména k ochraně zájmů a zdraví zaměstnanců, kteří jsou při své práci vystaveni zvýšenému riziku vzniku pracovního úrazu. Tento princip motivuje zaměstnavatele, aby vytvářeli takové podmínky, při kterých je riziko vzniku škody na zdraví minimalizováno a tím jsou chráněny zájmy jejich zaměstnanců.

Aby ovšem zaměstnanci svého postavení nezneužívali, přichází na ochranu zájmů zaměstnavatelů § 367 zákoníku práce, který stanoví možnosti liberace z odpovědnosti za škodu při pracovních úrazech. Jsou zde stanoveny situace, kdy se zaměstnavatel své povinnosti k náhradě škody může zcela nebo z části zprostit.

6.1. Úplná liberace

Podle § 367 odst. 1 zákoníku práce možnost úplné liberace přichází v úvahu tehdy, prokáže-li zaměstnavatel vznik škody:

- a) v souvislosti se zaviněným porušením právních nebo jiných předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci zaměstnancem nebo
- b) v souvislosti se zaviněným porušením pokynů zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnancem nebo
- c) v souvislosti s jednáním zaměstnance v opilosti nebo následkem požití jiných návykových látek

Pro posouzení pracovního úrazu jako následek opilosti je důležité, aby jednak zaměstnavatel zaměstnancovo opilost musí dokázat a zároveň, prokázání přímé příčinné souvislosti mezi zaměstnancovo opilostí a vzniklou škodou a dále, že jakékoli jednání zaměstnavatele by takové škodě nemohlo zabránit. Zaměstnavatel, který by vědomě nechal svého opilého zaměstnance vykonávat své pracovní povinnosti a kterému by se následkem opilosti přihodil pracovní úraz, by odpovídal za takto vzniklou škodu v plné výši. „Judikatura zastává názor, že stav opilosti nemusí být dán již pouhým požitím alkoholického nápoje, ale že k požití alkoholického nápoje musí dojít v takové míře, že

způsobí snížení duševních funkcí a celkové pohotovosti zaměstnance. V praxi se však tyto případy řeší většinou u soudu a je pak na soudním znalci, lékaři, aby posoudil do jaké míry a zda se jednalo skutečně o opilost.“³⁴

Pro účely zjištění opilosti zaměstnance ukládá zákoník práce oprávnění zaměstnavatele či vedoucího zaměstnance k provedení kontroly, zda zaměstnanec není pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Pro zdůraznění postavení zaměstnavatele stanoví zákoník práce i možné důsledky, které by mohl vyvodit ze zaměstnancova nesouhlasu k provedení takové kontroly.

Zjištění přítomnosti alkoholu v krvi zaměstnance se provádí v praxi ihned po ohlášení pracovního úrazu v rámci vyšetřování příčin vzniku pracovního úrazu a zapisuje se o jeho výsledku záznam (příloha č. 5)).

V případě, že by chování zaměstnance sice vedlo ke vzniku škody na jeho zdraví, ale zároveň by se nejednalo o jedinou příčinu vzniku pracovního úrazu, nemohl by zaměstnavatel použít institutu úplné liberace, ale mohl by v takové situaci uplatnit alespoň částečnou liberaci.

6.2. Částečná liberace

Podle § 367 odst. 2 zákoníku práce možnost částečné liberace přichází v úvahu tehdy, prokáže-li zaměstnavatel vznik škody v souvislosti:

- s jednáním zaměstnance, kterým porušil pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a takové jednání bylo jedním z důvodů vzniku škody nebo
- s jednáním zaměstnance v opilosti nebo jednání pod vlivem jiných návykových látek, které bylo jedním z důvodů vzniku škody nebo
- jednáním zaměstnance, který jednal lehkomyšlně

Takové částečné zproštění se odpovědnosti nastane, pokud zaměstnanec jedná v rozporu s právními předpisy a pokyny zaměstnavatele o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a vznikne mu tím pracovní úraz, ale toto jednání samo o sobě nevedlo ke vzniku pracovního úrazu, ale vyskytla se zde ještě nějaká další okolnost, která přispěla k jeho vzniku, kterou může být i pouhá náhoda. „To znamená, že kromě tohoto jednání postiženého zaměstnance byla další příčinou škody okolnost, kterou nelze dát

---

³⁴ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 55 s. ISBN 80-7175-116-2

zaměstnanci za vinu. Další příčinou škody může být porušení bezpečnostního předpisu např. samotným zaměstnavatelem nebo i jiná okolnost, např. neopatrnost či nedbalost spoluzaměstnance postiženého.“³⁵

V rámci zjišťování okolností, které vedly ke vzniku pracovního úrazu je pak nutné posoudit vinu, kterou nese zaměstnanec a jaká část viny připadne na zaměstnavatele. Takové posouzení je v každém případě záležitostí zcela individuální a je často úkolem znaleckého posudku, na jehož základě pak bude vypočítána škoda, kterou ponese zaměstnanec sám. Avšak podle § 367 odst. 3 zákoníku práce škoda, kterou ponese zaměstnanec sám v případě vzniku škody následkem své lehkomyšlnosti, nesmí být vyšší než dvě třetiny celkové škody, tedy zaměstnavatel musí podle zákoníku práce uhradit minimálně jednu třetinu z celkové škody, která zaměstnanci následkem pracovního úrazu vznikla.

Pojem lehkomyšlnost není pojem přímo definovaný v právních předpisech. Zákoník práce v § 367 odst. 2 písm. b) pouze stanoví, že jako lehkomyšlné chování nelze posoudit běžnou opatrnost ani jednání, které vyplývá z rizika práce. Aby mohlo zaměstnancovo chování být posouzeno jako lehkomyšlné jednání, musí jednat v rozporu s obvyklým způsobem chování, ovšem za předpokladu, že tím neporuší právní předpisy nebo pokyny zaměstnavatele o bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zároveň si však musí být vědom, že jeho chování může vést ke vzniku škody na zdraví a to s ohledem na svou kvalifikaci, praxi a zkušenosti. „V soudní praxi je přijímán výklad, že zaměstnavatel se může částečně zprostit odpovědnosti, prokáže-li, že chování zaměstnance lze charakterizovat jako nebezpečné riskování nebo hazardérství. Při úvaze, zda lze jednání takto označit, je třeba přihlížet ke kvalifikaci zaměstnance, nabytým zkušenostem, délce doby zaměstnání apod.“³⁶

„V podstatě jde o nedbalost vědomou, určitým způsobem kvalifikovanou. Lehkomyšlné jednání bude vždy z nedbalosti zaměstnance, pro níž je charakteristické to, že zaměstnanec věděl, že si může způsobit škodu na zdraví, způsobem postupu u ostatních zaměstnanců neobvyklým, ale lehkomyšlně spoléhal na to, že k poškození na zdraví nedojde.“³⁷

---

³⁵ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 57 3s. ISBN 80-7175-116-2

³⁶ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 473 s. ISBN 978-80-7357-327-0

³⁷ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 58 s. ISBN 80-7175-116-2

Částečné zproštění se odpovědnosti má pak za následek částečné osvobození od jednotlivých plnění, které je zaměstnavatel povinen poškozenému zaměstnanci poskytnout a má důsledky v každém jednotlivém plnění zvlášť. Tedy pokud se zaměstnavatel zproští své odpovědnosti z jedné třetiny, zproští se z jedné třetiny ve všech nárocích. V praxi pak zaměstnavatel bude hradit bolestné ze dvou třetin, ze dvou třetin bude zaměstnanci náležet i náhrada za ztrátu na výdělku a taktéž bude muset uhradit ze dvou třetin případnou vzniklou věcnou škodu či se podílet na úhradě účelně vynaložených nákladů na léčení.

Předpokladem částečného či úplného zproštění se odpovědnosti je i náležité poučení zaměstnance zaměstnavatelem o možných následcích, které by jeho jednání v takovém případě mohlo způsobit. Tedy náležité seznámení s předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, včetně jejich úplného pochopení všemi zaměstnanci. Pokud by nebylo zajištěno žádné školení zaměstnanců o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, dodržování předpisů v této oblasti by nebylo nijak vyžadováno ani kontrolováno jejich dodržování a zaměstnanec by utrpěl pracovní úraz, nemohl by se své odpovědnosti zaměstnavatel zprostit. Další podmínkou, která musí být v případě úplného zproštění se odpovědnosti splněna, je prokázání toho, že rizikové jednání zaměstnance je jedinou příčinou škody.

V praxi se však velice často od zproštění se odpovědnosti zaměstnavatel upouští. Jakýkoli pracovní úraz či dokonce smrt zaměstnance je totiž pro většinu zaměstnavatelů velice citlivé téma a proto velice často od možnosti uplatnění částečné liberace upouští a poskytují náhrady v plné výši. Často jen v případě prokázání požití alkoholu či jiné návykové látky zaměstnancem jsou zaměstnavatelé nekompromisní a možnosti zproštění se odpovědnosti využívají v plné míře.

Právní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví stanoví zákoník práce v § 349 jako předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví. Jako pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou konkrétní pokyny dané zaměstnanci vedoucími zaměstnanci.

„Proto, aby se zaměstnavatel mohl vyvinut ze své odpovědnosti za škodu, nestačí pouze zjištění, že zaměstnanec porušil bezpečnostní předpis nebo pokyn, ale musí se především prokázat, o který konkrétní předpis se jedná a do jaké míry a kdy s ním byl zaměstnanec seznámen.“³⁸ Z důvodu snadného prokázání těchto skutečností, by měl zaměstnavatel vézt evidenci školení o bezpečnosti a ochraně zdraví, které se uskutečnilo, jeho obsah a seznam zúčastněných zaměstnanců.

Z toho také vyplývá, že chce-li se zaměstnavatel své odpovědnosti úplně či částečně zprostit, musí zaměstnancovu vinu náležitě prokázat. Důkazní břemeno tedy nese zaměstnavatel i přesto, že zaměstnanec naopak vinu na straně zaměstnavatele prokazovat vůbec nemusí, což samozřejmě plyne z principu objektivní odpovědnosti zaměstnavatele. Zaměstnancovo zavinění musí být prokázáno jako vědomá nedbalost, tedy že zaměstnanec věděl o existenci určitého rizika, ale doufal, že určitý následek nenastane. „Může jít o případy, kdy zaměstnanec věděl, že sice porušuje určitý předpis (např. pracoval u stroje, jenž neměl ochranný kryt) ale předpokládal, že jeho činnost zůstane bez následků.“³⁹

Zákoník práce v § 368 stanoví i absolutní nemožnost zproštění se odpovědnosti za škodu, která zaměstnanci vznikla při odvracení škody, která by jinak zaměstnavateli hrozila nebo nebezpečí přímo hrozící životu nebo zdraví. Utrpěl-li by zaměstnanec v takové situaci pracovní úraz, ponese zaměstnavatel za tuto škodu plnou odpovědnost, protože zaměstnanec pouze plnil svou obecnou zákonnou povinnost zakročít v případě, že zaměstnavateli hrozí jakýkoli vznik škody. Tuto odpovědnost zaměstnavatele vylučuje situace, kdyby zaměstnanec utrpěl újmu na zdraví při odvracení jím úmyslně vyvolaného nebezpečí vzniku škody nebo nebezpečí ohrožujícího zdraví či život. „Pro posouzení nemožnosti zproštění se odpovědnosti není rozhodující výše hrozící škody. Zaměstnavatel se nemůže zprostit odpovědnosti s poukazem na to, že vzniklá škoda na zdraví zaměstnance je poměrně vyšší než výše škody, která hrozila zaměstnavateli.“⁴⁰

Protože odpovědnost zaměstnavatele vychází z principu objektivní odpovědnosti, stanoví zákoník práce v § 384 možnost určité kompenzace škody, která zaměstnavateli v souvislosti s poskytnutím náhrady poškozenému zaměstnanci vznikla.

---

³⁸ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 54 s. ISBN 80-7175-116-2

³⁹ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 55 s. ISBN 80-7175-116-2

⁴⁰ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 474 s. ISBN 978-80-7357-327-0

Poskytne-li totiž zaměstnavatel poškozenému zaměstnanci náhradu škody, za kterou je odpovědná jiná osoba, vzniká tím zaměstnavateli regresivní nárok vůči této odpovědné osobě. Tento nárok však podléhá občanskoprávní úpravě a bude tedy řešit podle občanského zákoníku. Nastane-li situace, kdy za újmu na zdraví zaměstnance je odpovědný zaměstnavatel, ale částečně i další osoba, bude nutné posoudit rozsah jejich odpovědnosti a pouze v tomto rozsahu může zaměstnavatel požadovat náhradu za poskytnuté plnění zaměstnanci. Poskytne-li tedy zaměstnavatel svému zaměstnanci v souvislosti se vznikem pracovního úrazu náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a náhradu věcné škody a zjistí-li se, že na vzniku pracovního úrazu nese částečně odpovědnost třetí osoba, může zaměstnavatel po této osobě žádat úhradu těchto náhrad v takové míře, která odpovídá jeho účasti na vzniku pracovního úrazu poškozeného zaměstnance. „Předpokladem uplatnění regresu je tedy vznik dvou odpovědnostní vztahů, a to pracovněprávní odpovědnosti a občanskoprávní odpovědnosti, a skutečnost, že zaměstnanec uplatnil nárok na náhradu škody cestou pracovněprávní odpovědnosti.“⁴¹

V praxi však většinou bude náhradu škody vyžadovat pojišťovna, u které je zaměstnavatel pojištěn na základě zákonného pojištění zaměstnavatele a která vyplatila poškozenému zaměstnanci některou z náhrad. Tedy na tom, kdo za vznik škody odpovídá se bude hojit v praxi spíše pojišťovna, která poskytla plnění.

---

⁴¹ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 582 s. ISBN 80-7239-173-9

7. Druhy náhrad poskytované při pracovním úrazu

Zákoník práce taxativně vymezuje, na které náhrady má zaměstnanec nárok v případě vzniku pracovního úrazu. Jiné druhy náhrady tedy zaměstnanec od svého zaměstnavatele požadovat nemůže. Pokud zaměstnavatel nemůže uplatnit zproštění se odpovědnosti za škodu při vzniku pracovního úrazu, je povinen zaměstnanci tuto škodu nahradit v plné výši. Jsou-li dány podmínky alespoň pro částečnou liberaci, je zaměstnavateli uložena povinnost k náhradě části vzniklé škody, v rozsahu, ve kterém za vzniklou škodu na zdraví zaměstnance odpovídá. Zákoník práce v § 369 odst. 1 vyjmenovává tyto druhy náhrad:

- za ztrátu na výdělků
- za bolest a ztížení společenského uplatnění
- účelně vynaložené náklady spojené s léčením
- věcnou škodu

Náhradu za ztrátu na výdělků dále rozlišujeme podle toho, zda je poskytována po dobu pracovní neschopnosti nebo po skončení pracovní neschopnosti.

„Obsah náhrady škody je vymezen jednotlivými složkami práva na náhradu škody, které se při praktické aplikaci projevují jako samostatné dílčí nároky vyplývající z odpovědnostního vztahu. Mohou vznikat nezávisle na sobě, neboť předpoklady jejich vzniku jsou rozdílné, a v různých časových údobích.“⁴²

Dříve zákoník práce stanovil i náhradu za ztrátu na důchodu jako typ náhrady poskytované v souvislosti s odpovědností za pracovní úrazy. Tento institut byl k 31. 12. 1988 zrušen zákonem č. 188/1988 Sb. a v zákoníku práce dnes najdeme jen pozůstatek této náhrady v § 374, který stanoví, že škodou podle zákoníku práce není případná ztráta na důchodu. Hlavním důvodem pro zrušení této náhrady byla její značná složitost při výpočtu, administrativní náročnost a nesrozumitelnost pro zaměstnavatele i zaměstnance. V podstatě bylo odškodnění za ztrátu na důchodu zahrnuto do oblasti sociální zabezpečení.⁴³

---

⁴² VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 481 s. ISBN 978-80-7357-327-0

⁴³ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 575 s. ISBN 80-7239-173-9

„V kolektivní smlouvě ani ve vnitřním předpisu nelze upravovat otázky náhrady škody, neboť od právní úpravy v celé oblasti náhrady škody se s ohledem na § 375 odst. 1 nelze odchýlit.“⁴⁴

Náhrady za ztrátu na výděлку současně s účinností z. č. 585/1992 Sb. o daních z příjmu začaly podléhat zdanění.

7. 1. Náhrada za ztrátu na výděлку

Zákon upravuje dva druhy náhrad, které jsou poskytovány zaměstnanci v případě ztráty výděлку následkem pracovního úrazu. Jedná se o náhradu za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti a náhradu za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti. Tyto náhrady představují samostatná práva poškozeného zaměstnance a není možné je poskytovat současně, pokud by byly poskytovány ze stejného důvodu. Rozdíl v těchto dvou náhradách představuje doba, kdy jsou zaměstnanci poskytovány, tedy po dobu pracovní neschopnosti či po jejím skončení.

Zpravidla jsou obě náhrady zaměstnanci poskytovány jednou měsíčně, pokud se zaměstnavatel s poškozeným zaměstnancem nedohodne na jiném výhodnějším způsobu vyplácení náhrad.

Pro účely stanovení výše náhrad se vychází vždy ze součtu všech výdělků, které zaměstnanec má. Průměrný výdělek představuje souhrn všech příjmů z pracovních poměrů a dohod o práci konané mimo pracovní poměr, které v okamžiku vzniku pracovního úrazu zaměstnanec má. Tedy pracuje-li zaměstnanec pro více zaměstnavatelů nebo pracuje-li u jednoho zaměstnavatele na základě pracovní smlouvy a například na základě dohody o pracovní činnosti. Souhrn všech těchto příjmů tvoří vlastně základ pro výpočet náhrady za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti či po skončení pracovní neschopnosti.

Další zásadou pro stanovení nároku na náhradu za ztrátu na výděлку je, že tato náhrada je poskytována jen po dobu, po kterou by zaměstnanec pro zaměstnance pracoval v případě pracovního poměru sjednaného na dobu určitou nebo dohody o pracovní činnosti na dobu určitou. Náhrada se tedy poskytuje jen do doby, než by tento

---

⁴⁴ KUBÍNKOVÁ, Marcela. *Nový zákoník práce: s účinností od 1. ledna 2007 a související předpisy: s exkluzivním výkladem a příklady pro praxi*. Praha: Soudy, 2006. 355 s. ISBN 80-86846-15-6

pracovněprávní vztah skončil. Existuje-li důvodný předpoklad, že by takový pracovněprávní vztah byl prodloužen, je možné tuto náhradu poskytovat i nadále.

Pro účely výpočtu náhrad za ztrátu na výdělků je rozhodující stanovení výše výdělků, kterého zaměstnanec před pracovní neschopností dosahoval. Pro tento výpočet neplatí obecná úprava obsažená v § 354 odst. 1 zákoníku práce, která stanoví, že rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí. Zde musíme upřednostnit § 382, který za rozhodné období stanoví předchozí kalendářní rok, je-li to pro zaměstnance výhodnější.

7.1.1. Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti

Tato náhrada slouží k vyrovnání rozdílu mezi průměrným výdělkem, který zaměstnanec měl před vznikem pracovního úrazu, náhradou mzdy nebo platu podle § 192 zákoníku práce a plnou výší dávky nemocenského a to po celou dobu pracovní neschopnosti. „Tato náhrada je náhradou skutečné škody a patří do kategorie tzv. opakujících se nároků na náhradu škody.⁴⁵ Podle § 370 zákoníku práce, náleží tato náhrada i po dobu prvních tří dnů pracovní neschopnosti, kdy poškozenému zaměstnanci není poskytováno nemocenské podle §192 zákoníku práce. Zaměstnanci totiž následkem pracovního úrazu vzniká škoda v těchto prvních třech dnech pracovní neschopnosti, protože mu není poskytována žádná jiná náhrada za ušlý výdělek a ani nemocenské, proto má právo na poskytnutí této náhrady.

Aby byl zachován princip náhrady skutečné škody, která zaměstnanci vznikla v důsledku pracovního úrazu poklesem jeho průměrného výdělků dosažného před vznikem škody, bude mu příslušet náhrada za ztrátu na výdělků do výše průměrného výdělků před vznikem škody i za karenční dobu (tj. za první tři dny pracovní neschopnosti), kdy mu nebude náležet nemocenské ani náhrada mzdy nebo platu. Jde zejména o případy, kdy pracovní neschopnost nebude delší než stanovená karenční doba.⁴⁶

Pokud zaměstnanec bude shledán opět práce neschopný z důvodu stejného pracovního úrazu, náleží mu taktéž náhrada za ztrátu na výdělků. Posuzujeme tento nárok jako opakující se dílčí nárok. Při stanovení výše náhrady poté vycházíme z průměrného výdělků, který měl před vznikem této následné škody.

---

⁴⁵ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 573 s. ISBN 80-7239-173-9

⁴⁶ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 476 s. ISBN 978-80-7357-327-0

Zaměstnanci, který je opět v pracovní neschopnosti, ale kterému po skončení pracovní neschopnosti náležela náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti bude průměrný výdělek stanoven podle výše částky, která je mu poskytována jako náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti.

Jedná se o situaci, kdy zaměstnanec utrpí pracovní úraz následkem něhož bude uznán práce neschopný a bude mu poskytnuta náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti. Po skončení pracovní neschopnosti by ale nemohl dále vykonávat práci, kterou vykonával před vznikem pracovního úrazu a to právě z důvodu toho, že následkem pracovního úrazu již nebude způsobilý k výkonu své původní práce a na této nové pozici by dosahoval nižšího výdělků. V takové situaci by mu poté náležela náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Pokud by pracovní úraz vyžadoval nové léčení, bude zaměstnanci opět náležet náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti a to po celou dobu léčení. Ovšem s tím rozdílem, že při stanovení výše náhrady nevycházíme již jenom z výdělků, který dosahoval zaměstnanec před tímto dalším nástupem do pracovní neschopnosti, ale připočítáváme zde i částku, která mu je poskytována jako náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Opakem by byla situace, kdy by zaměstnanec po návratu z první pracovní neschopnosti následkem pracovního úrazu vydělával více, než před vznikem pracovního úrazu. V takovém případě by byl pro stanovení výše náhrady rozhodující tento nový vyšší výdělek.

Vycházíme zde ze skutečnosti, že zaměstnanci se mohou zdravotní komplikace následkem pracovního úrazu projevit opět i po několika měsících či dokonce letech. Velice důležitá je zde ale příčinná souvislost s pracovním úrazem a další pracovní neschopností. Musí zde být náležitě prokázáno, že opakovaná pracovní neschopnost je vyvolána následky, které způsobil pracovní úraz. Kdyby další pracovní neschopnost zaměstnance s pracovním úrazem nijak nesouvisela, nemohla by mu být náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poskytnuta.

„Při vymezení této náhrady se důsledně uplatňuje zásada *ne bis in idem damnum reparare*, tj. při vymezení náhrady se důsledně odpočítává plná výše nemocenského, které bylo poskytnuto z téhož důvodu.“⁴⁷

---

⁴⁷ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 573 s. ISBN 80-7239-173-9

Vzorec pro výpočet této náhrady:

$$VN = PV - NM - N$$

- VN - výše náhrady za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti
- PV - průměrný výdělek zaměstnance (počet pracovních dní neschopnosti x průměrný denní hrubý výdělek ke dni vzniku pracovní neschopnosti)
- NM - náhrada mzdy nebo platu podle § 192 zákoníku práce
- N - nemocenské⁴⁸

7.1.2. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti

Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti jsou dva různé instituty a nelze je tedy uznat a následně poskytovat současně. Stejně jako předcházející náhrada, jedná se o náhradu opakující se.

Tato náhrada se poskytuje v případě, kdy zaměstnanec následkem pracovního úrazu dosahuje po skončení pracovní neschopnosti nižšího průměrného výdělků. Účelem náhrady je tedy určitá kompenzace rozdílu mezi průměrným výdělků, který zaměstnanec měl před vznikem pracovního úrazu a průměrným výdělků, kterého dosahuje po pracovním úrazu. I zde platí zásada *ne bis in idem damnum reparare*, tedy odečítá se zde případná výše invalidního důchodu, který je pobírán ze stejného důvodu, tedy v důsledku vzniku újmy na zdraví následkem pracovního úrazu.

Cílem této náhrady je v podstatě vyrovnat rozdíl mezi průměrným výdělků před vznikem pracovního úrazu a průměrným výdělků, kterého zaměstnanec dosahuje po návratu do zaměstnání po skončení pracovní neschopnosti. Do průměrného výdělků po pracovní neschopnosti se započítává i případný invalidní důchod. Tedy sečteme-li průměrný výdělek zaměstnance po návratu do zaměstnání po pracovní neschopnosti dále částku, která mu je poskytována jako invalidní důchod a náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, měla by tato celková částka dosahovat výše průměrného výdělků zaměstnance před pracovním úrazem.

Zákoník práce ve svém § 371 odst. 1 stanoví, že ke snížení invalidního důchodu pro souběh s jiným důchodem ani k výdělků zaměstnance, kterého dosáhl zvýšením

---

⁴⁸ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-116-2

pracovním úsilím, se nepřihlíží. Za takové zvýšení považujeme například zvýšení výdělku v souvislosti s výkonem práce přesčas nebo výdělek z dohod pracích konaných mimo pracovní poměr. Odstavec druhý pak stanoví nárok na tuto náhradu i v případě pracovní neschopnosti z jiného důvodu, než je původní pracovní úraz. Taková situace může nastat, jestliže zaměstnanec je uznán dočasně práce neschopný z důvodu nemoci, která ovšem nijak nesouvisí s pracovním úrazem. Toto ustanovení použijeme, jestliže zaměstnanci po pracovním úrazu náleží náhrada za ztrátu na výdělku po pracovní neschopnosti a náhle onemocní infekční žloutenkou a bude uznán dočasně práce neschopný, bude mu nadále tato náhrada náležet. Pouze s tím rozdílem, že za výdělek po pracovním úrazu bude považován výdělek, z něhož se stanoví výše nemocenského.

„Jestliže zaměstnanec, který má nárok na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti v některém měsíci nepracuje pro nemoc, čerpání dovolené nebo pro překážky v práci, za kterému náleží náhrada mzdy, přihlíží se při výpočtu výdělku po pracovním úrazu nebo nemoci z povolání především k výdělku, kterého zaměstnanec dosáhl za dny, kdy konal práci. K této částce se připočte náhrada mzdy, která byla zaměstnanci poskytnuta ve výši průměrného výdělku za dny, kdy práci nekonal.“⁴⁹

Náhrada bude poskytnuta i poškozenému, pokud je veden v evidenci Úřadu práce, jako uchazeč o zaměstnání. Přičemž podpora v nezaměstnanosti, která je mu případně poskytována, není považována jako výdělek zaměstnance a z její výše nemůže být náhrada za ztrátu na výdělku vypočítána. Pokud před rozvázáním pracovního poměru byla tato náhrada zaměstnanci poskytována, jako uchazeči o zaměstnání mu náleží ve stejné výši. Skončil-li pracovní poměr okamžikem, kdy zaměstnanci nevznikl nárok na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, použije se pro účely výpočtu výše náhrady minimální mzda.

„Jestliže poživatel invalidního důchodu, který je plně invalidní, je pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav sice schopen vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřené jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního zaměstnání, není povinen po přiznání invalidního důchodu vykonávat jakoukoliv výdělečnou činnost. Náhrada škody z pracovního úrazu tedy takovému poškozenému náleží bez ohledu na to, co si opomenul vydělat, a bez přihlížení

---

⁴⁹ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 128 s. ISBN 80-7208-238-8

k průměrnému výdělku, kterého mohl dosáhnout.“⁵⁰ Zaměstnanec má právo odmítnout práci, kterou mu zaměstnavatel nabídne a jeho právo na náhradu tím nebude nijak dotčeno. Takové odmítnutí bude mít vliv pouze na výši náhrady, protože jako průměrný výdělek po vzniku škody bude použita výše výdělku, který by na této pozici zaměstnanec získal. V souvislosti s tím stanoví zákoník práce v § 371 odst. 5, že zaměstnavatel zaměstnanci neuhradí škodu do výše částky, kterou si bez vážných důvodů opomenul vydělat. Stejně bude posouzen i případ, kdy zaměstnanec bude vydělávat méně, než jeho kolegové, kteří vykonávají stejný druh práce nebo pracují na stejné pozici. Nepřihlížíme zde k jeho skutečnému výdělku, ale k výdělku ostatních zaměstnanců, zařazených na stejné pozici.

Nárok na tuto náhradu zaniká s koncem měsíce, kdy tento zaměstnanec dosáhne 65 let nebo uznáním nároku na starobní důchod. Často dojde k ukončení poskytování této náhrady následkem změny poměrů, ze kterých se při jejím stanovení vycházelo. Onemocní-li poškozený nemocí, která nemá souvislost s původní utrpěnou škodou na zdraví, ale měla by potenciální vliv na jeho výkonnost nebo pracovní uplatnění, měla by tato změna být zohledněna. Bude-li prokázáno, že zaměstnanec pracující původně před vznikem pracovního úrazu jako dělník na stavbě a pobírající náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, utrpí při dopravní nehodě takové zranění dolních končetin, že je doživotně odkázán na invalidní vozík, lze důvodně předpokládat, že by následkem dopravní nehody nemohl dále vykonávat své původní zaměstnání jako dělník na stavbě. V takovém případě může zaměstnavatel požadovat snížení náhrady, protože i kdyby k pracovnímu úrazu nedošlo, lze důvodně předpokládat, že by zaměstnanec dosahoval nižších výdělků. Stejně tak by měla být zohledňována i skutečnost, že se zvyšujícím se věkem zaměstnance by klesala i jeho výkonnost a tudíž i výše výdělku by byla nižší. Naopak poškozený zaměstnanec by mohl požadovat zvýšení náhrady s ohledem na pravděpodobné zvyšování výdělku například se zvyšující se praxí.

---

⁵⁰ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 477 s. ISBN 978-80-7357-327-0

Vzorec pro výpočet této náhrady:

$$\mathbf{VN = PV - V}$$

$$\mathbf{VN = PV - ID}$$

VN - výše náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti

PV - průměrný výdělek zaměstnance před vznikem škody

ID - invalidní důchod

V - zaměstnancovo výdělek po vzniku škody⁵¹

7.2. Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění

Základním rozdílem této náhrady od náhrad výše uvedených spočívá v její jednorázovosti. Jedná se totiž o náhradu, která je poskytována jako jednorázová částka a pro poškozeného má význam, jako určitá satisfakce za protrpěnou bolest či možné doživotní snášení následků pracovního úrazu. Výše této částky je upravena ve zvláštní vyhlášce vydávané Ministerstvem zdravotnictví v součinnosti s Ministerstvem práce a sociálních věcí (příloha č. 1 a příloha č. 2).

Touto vyhláškou rozumíme vyhlášku č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a snížení společenského uplatnění. Tato vyhláška podle § 1 stanoví výši, do které se poskytuje náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem, nemocí z povolání nebo jiným poškozením zdraví a způsob určování výše této náhrady v jednotlivých případech.

Důležité je zde vymezit pojem bolest, který můžeme chápat jako tělesné či duševní strádání poškozeného, které je způsobeno škodou na zdraví, léčbou či odstraňováním následků. Snížení společenského uplatnění pak vyhláška vymezuje v § 3 odst. 1) jako následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti, zejména na uspokojování jeho životních a společenských potřeb, včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnit se ve společnosti, zejména uspokojování jeho životních a společenských potřeb, na věk

---

⁵¹ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-116-2

poškozeného v době vzniku škody na zdraví. „V souvislosti s vlivem poškození zdraví na výkon zaměstnání se v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění odškodňuje omezení možnosti seberealizace a společenského uplatnění v návaznosti na výkon povolání (ve smyslu profese) bez přímé souvislosti s výší výdělku, neboť odškodnění tu přichází v úvahu, i kdyby ke snížení výdělku nedošlo.“⁵²

Princip výpočtu náhrady je takový, že každé poškození zdraví je ohodnoceno určitým počtem bodů (viz přílohy) a na základě zhodnocení znalce je stanoven celkový součet těchto bodů, který je pak násoben částkou 120 Kč. Pokud by se některé následky pracovního úrazu projeví až odstupem času, nevylučuje to nárok na jejich odškodnění. § 4 výše zmíněné vyhlášky stanoví, že při určování bodového ohodnocení bolesti znalec hodnotí aktuální fáze bolesti, k rozsahu a způsobu poškození zdraví, jeho závažnosti, k průběhu léčeni či náročnosti použité léčby a ke vzniklým komplikacím, ovšem to vše až v době stabilizace bolesti. Znalec by však při klasifikaci poškození zdraví zaměstnance měl zohlednit možný vývoj jeho zdravotního stavu a přihlédnout i k možným operacím či rehabilitacím. Vznikne-li potřeba provést novou operaci, kterou si vyžádá původní pracovní úraz, je nutné znovu tuto operaci náležitě bodově ohodnotit. Základním pravidlem pro bodové ohodnocení zhoršení společenského uplatnění je zohlednění předpokládaného vývoje a průběhu léčeni, podle kterého by znalec měl vycházet ze závažnosti poškození zdraví. Při stanovení bodového ohodnocení dalšího zhoršení společenského uplatnění musíme od výše tohoto ohodnocení odečíst již přiznané bodové ohodnocení

„Podle této vyhlášky však platí, že při lehčích úrazech, které nenechají u zaměstnance trvalé následky, přichází v úvahu nejčastěji jen poskytnutí náhrady za bolest. Naproti tomu při těžších a těžkých úrazech se poskytuje náhrada za bolest i náhrada za ztížení společenského uplatnění. Obě náhrady se určují v průměrné výši již proto, že žádným odškodněním nelze odstranit bolest, kterou zaměstnanec vytrpěl, ani případné následky, které mu úrazem nastaly a které ho budou v životě provázet.“⁵³

Výše citovaná vyhláška dále v § 6 stanoví možnost v některých případech zvýšit bodové ohodnocení o polovinu či o dvojnásobek a to s ohledem na stupni náročnosti léčby. Není zde vyloučena ani možnost navýšení odškodnění v rámci soudního řízení, kde hranice navýšení není nijak omezena.

---

⁵² VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 477 s. ISBN 978-80-7357-327-0

⁵³ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 170 s. ISBN 80-7175-116-2

Jak již bylo výše zmíněno, výše náhrady je určována na základě bodového ohodnocení, které provádí znalec ve svém znaleckém posudku. Tímto znaleckým posudkem rozumíme lékařský posudek vydaný ošetřujícím lékařem poškozeného či zdravotnickým zařízením, jehož posuzující lékař zpracoval lékařský posudek na základě podkladů poskytnutých od všech zúčastněných lékařů na léčení.

„Tato náhrada má charakter osobního nároku zaměstnance a jeho smrtí zaniká.“⁵⁴

7.3. Účelně vynaložené náklady spojené s léčením

„Účelně vynaloženými náklady spojenými s léčením jsou např. náklady na dietní stravování (při infekční žloutence jako nemoci z povolání) po dobu, po kterou potřeba takového stravování trvá, nebo náklady na léky a jiné léčebné prostředky, které nehradí pojišťovna a poškozený si je musel zcela či zčásti hradit sám.“⁵⁵

Mezi náklady na léčení lze zahrnout i situace, kdy se poškozený zaměstnanec neobejde bez pomoci jiné osoby, tedy náklady představuje i zajištění odborné péče či ošetřovatelky. Jedná se o jakékoli náklady, které směřují k odstranění následků pracovního úrazu. Jako náklady mohou být posouzeny i náklady příbuzných na dopravu za poškozeným do zařízení, které mu poskytuje léčení.

Za náklady spojené s léčením lze považovat též zvýšené náklady, které jsou spojeny s dodržováním diety, která je podmínkou úspěšného léčení poškozeného zaměstnance. Pokud lékař potvrdí nutnost dodržování stanovené diety, která je nezbytnou podmínkou pro léčení a která vznikla následkem poškození zdraví následkem pracovního úrazu, má zaměstnanec nárok na náhradu rozdílu mezi náklady na dietní stravu a obvyklými náklady zaměstnance na stravu před vznikem pracovního úrazu.⁵⁶

---

⁵⁴ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 574 s. ISBN 80-7239-173-9

⁵⁵ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7357-327-0

⁵⁶ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 176 s. ISBN 80-7175-116-2

Tuto náhradu zákoník práce v § 373 přiznává tomu, kdo tyto náklady vynaložil. Náhrada tedy může být poskytnuta nejen poškozenému, ale i osobám, které o něj musí pečovat či za něj musí hradit vzniklé náklady.

Zda se jedná opravdu o účelně vynaložené náklady a jejich vhodnost a nutnost posuzuje ošetřující lékař. Tato náhrada se poskytuje zpětně, nelze proto uznat náhradu za náklady, které poškozenému vzniknou v souvislosti s léčbou do budoucna.

7.4. Náhrada věcné škody

Jestliže zaměstnanec v souvislosti s pracovním úrazem utrpí současně i věcnou škodu, odpovídá za ni zaměstnavatel podle stejných zásad jako za pracovní úraz. Stejně tak odpovídá i za škodu, ke které nedošlo následkem porušení právních povinností.

Věcná škoda se může týkat oděvu, cenných předmětů, nebo věcí patřící do spoluvlastnictví více osob.⁵⁷

Náhrada je tedy poskytována jako kompenzace za to, že zaměstnanci při vzniku pracovního úrazu vznikla zároveň i škoda na majetku, představuje tedy skutečné zmenšení majetku poškozeného. Předpokladem pro poskytnutí této náhrady je prokázání této škody a to v souvislosti nebo následkem pracovního úrazu. Tedy například prokáže-li zaměstnanec, že mu vznikla škoda na hodinkách, které měl na ruce v okamžiku, kdy došlo k pracovnímu úrazu.

Zákoník práce při stanovení věcné škody stanoví omezení v podobě § 265 odst. 3. Toto ustanovení ukládá výjimku, při které zaměstnavatel nenese odpovědnost za vzniklou škodu. Takovou škodou rozumíme škodu, která vznikne zaměstnanci na nářadích, zařízeních a předmětech potřebných pro výkon jeho práce, které ovšem použil bez souhlasu zaměstnavatele. Pokud dojde ke vzniku škody na dopravním prostředku, kterého zaměstnanec použil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním bez souhlasu zaměstnavatele, nenese zaměstnavatel ani za tuto škodu žádnou odpovědnost.

Takto vzniklá škoda je hrazena v penězích nebo pokud je to možné, tak uvedením v předešlý stav. Zaměstnavatel je povinen uhradit zaměstnanci skutečnou zjištěnou škodu, kterou je hodnota věci v době poškození či ztráty. Jedná se o jedinou

---

⁵⁷ KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. 174-175 s. ISBN 80-7208-238-8

náhradu, která nemusí být vždy poskytována v penězích, ale může vzniklá škoda odčiněna například opravou. Stejně jako předchozí náhrada, je i tato náhrada poskytována zpětně za prokázanou škodu s ohledem na míru odpovědnosti zaměstnavatele za vzniklou újmu na zdraví. Pokud se zaměstnavatel zprostí zčásti své odpovědnosti za vzniklou újmu na zdraví zaměstnance, zprostí se tedy zčásti i z odpovědnosti za věcnou škodu.

„Pojem „náhrada věcné škody“ je velice široký, v podstatě lze pod něj zahrnout každou škodu, která nastala poškozenému v přímé souvislosti s pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a není odškodnitelná některou z předchozích náhrad. Nelze ale tento pojem zase vykládat tak, že by pod něj bylo možno zařadit i např. náhrady za příplatky, které by zaměstnanci příslušely, kdyby pracoval.“⁵⁸ Jedná se tedy o jakoukoli majetkovou újmu, kterou můžeme vyčíslit v penězích.

---

⁵⁸ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 179 s. ISBN 80-7175-116-2

8. Druhy náhrad poskytované při úmrtí zaměstnance

Protože zákoník práce ve svém § 380 stanoví, že pracovním úrazem je i smrt zaměstnance, náleží pozůstalým tyto druhy náhrad:

- 8.2. Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem
- 8.3. Náhrada nákladů na výživu pozůstalých
- 8.4. Jednorázové odškodnění pozůstalých
- 8.5. Náhrada věcné škody

Jedná se o výčet taxativní a zaměstnanec tedy nemůže žádat poskytnutí jiného druhu náhrad. „Nároky pozůstalých jsou přímé, nejsou závislé na tom, zda postižený zaměstnanec uplatnil své nároky na náhradu škody ve stanovené lhůtě.“⁵⁹ Jsou to nároky plně samostatné a lhůty pro jejich uplatnění běží nezávisle na sobě. V praxi může dojít k promlčení nároku na jednu z těchto náhrad, ale lhůta k uplatnění nároku na jinou náhradu tím není nijak dotčena i přesto, že se jedná o nárok plynoucí z téhož smrtelného pracovního úrazu. Výjimku tvoří nárok na náhradu nákladů na výživu pozůstalých, který se nepromlčuje. K promlčení však dochází u nároku na jednotlivá plnění, která z této náhrady vyplývají. Pro počátek všech těchto lhůt je rozhodující okamžik smrti zaměstnance.

Jak již bylo zmíněno výše, nejsou tyto nároky vázány na včasné uplatnění nároku na náhradu škody zaměstnancem ještě za jeho života. Uplatní-li zaměstnanec ještě před svou smrtí některý z nároků na náhradu škody při vzniku pracovního úrazu a zaměstnavatel mu tuto náhradu nestihne poskytnout, náleží tato náhrada dědicům zemřelého zaměstnance. Výjimku tvoří odškodnění za bolest a snížení společenského uplatnění, která na dědice nepřechází a smrtí zaměstnance právo na odškodnění zaniká. Z toho vyplývá, že v praxi nemusí být vždy osoby dědičů shodné s osobami pozůstalými. Proto uplatnění těchto nároků nemůže mít vliv na nárok na náhradu náležející pozůstalým.

I v případech úmrtí zaměstnance je možné zproštění se odpovědnosti zaměstnavatelem. Odpovědnosti se zproští za stejných podmínek, jako při poškození

---

⁵⁹ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 576 s. ISBN 80-7239-173-9

zdraví zaměstnance. I zde platí zásada, že výše náhrady závisí na míře odpovědnosti zaměstnavatele. Zproští-li se tedy zaměstnavatel z jedné poloviny své odpovědnosti, náleží pozůstalým náhrada ve výši jedné poloviny. I zde platí nemožnost zproštění se odpovědnosti zaměstnavatele, pokud zaměstnanec zemře při odvracení škody, která zaměstnavateli hrozí.

„Pod pojmem pozůstalí jsou zahrnováni děti, rodiče, sourozenci a jiné osoby, které se zemřelým žili po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli na něho odkázáni výživou.⁶⁰

K právu na tyto náhrady je nutné prokázání, že k úmrtí zaměstnance došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Bude-li zaměstnavateli prokázána odpovědnost za pracovní úraz, který zaměstnanec utrpěl, bude plně odpovědný i za případné úmrtí poškozeného zaměstnance. Důležitým předpokladem ovšem bude, že k úmrtí došlo následkem tohoto pracovního úrazu. Pokud zaměstnanec zemře bezprostředně následkem pracovního úrazu, bude prokázání odpovědnosti zaměstnavateli náležet pozůstalým zemřelého zaměstnance.

ad 8.1. Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem

Na rozdíl od úpravy náhrady účelně vynaložených nákladů spojených s léčením v případě poškození zdraví, náleží tato náhrada osobě, která tyto náklady skutečně vynaložila, bez ohledu na příbuzenský poměr k zemřelému zaměstnanci. Tím může docházet k tomu, že náklady vynaložené na léčení, které hradil ještě za života poškozený zaměstnanec, nemohou být pozůstalými nijak vymáhány a nárok na ně zaniká smrtí zaměstnance. Proto při posuzování nároku na tuto náhradu musí pozůstalí prokázat nejenom skutečnost, že jim tyto náklady skutečně vznikly, ale současně i to, že tyto náklady nebyly uhrazeny za života zemřelého zaměstnance.

Pro určení účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a posouzení jejich účelovosti a nezbytnosti platí stejná pravidla jako u náhrady poskytované zaměstnanci podle § 373 zákoníku práce. Jedná se o náhradu nákladů, které museli pozůstalí

---

⁶⁰ VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 480 s. ISBN 978-80-7357-327-0

vynaložit na léčení zemřelého zaměstnance, na úhradu léků nad rámec částky hrazené pojišťovnou, zvýšené náklady na dietní stravování či náklady na zdravotní pomůcky.

Zákoník práce v § 376 odst. 2 vyjmenovává náklady spojené s pohřbem jako výdaje účtované za pohřeb, hřbitovní poplatky, výdaje na zřízení pomníku nebo desky nejméně do výše 20 000 Kč, výdaje na úpravu pomníku nebo desky, cestovní výlohy a jedna třetina obvyklých výdajů na smuteční ošacení osobám blízkým. I zde je uplatňována zásada *ne bis in idem damnum reparare*, tedy od těchto nákladů je nutné odečíst pohřebné, které je poskytováno podle § 47 z. č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve výši 5 000 Kč. Podle tohoto zákona náleží nárok na pohřebné osobě, která vypravila pohřeb dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřeným dítětem nebo osobě, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte, pokud tato osoba nebo dítě měli trvalý pobyt na území České republiky.

ad 8.2. Náhrada nákladů na výživu pozůstalých

§ 377 zákoníku práce přizvává nárok na tuto náhradu pozůstalým osobám, kterým zemřelý zaměstnanec poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Bližší stanovení těchto osob zákoník práce nemá, ale řadíme do této skupiny především děti zemřelého zaměstnance, případně i děti, které nejsou zatím narozeny, ale po narození by jim tento nárok vznikl. Dále sem řadíme i manžela, rodiče či prarodiče zemřelého. „Z hlediska okruhu oprávněných osob zaujala judikatura názor, že tento nárok přísluší pozůstalé družce zemřelého (druhovi zemřelého), pokud s ním žila ve společné domácnosti, společně s ním hospodařila a pečovala o společnou domácnost (stejně se posuzují i děti družky, kterým zemřelý výživu poskytoval).⁶¹

Doba poskytování náhrady je vázána na okamžik, do kdy by byl zaměstnanec povinen tuto výživu poskytovat nebo do konce měsíce, v kterém by zemřelý zaměstnanec dosáhl věku 65 let nebo ke dni, kdy získal nárok na starobní důchod.

Při stanovení výše náhrady vycházíme z průměrného výdělku, kterého zaměstnanec dosahoval před svou smrtí. Pozůstalému je poté poskytována náhrada představující 50% z tohoto průměrného výdělku zaměstnance. V případě, že

---

⁶¹ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 577 s. ISBN 80-7239-173-9

zaměstnanec byl živitelem více osob, poskytuje se náhrada ve výši 80% z jeho průměrného výdělku před jeho smrtí.

Účelem této náhrady je nahrazení určitých pravidelných příjmů na výživu pozůstalých, o které následkem smrti živitele přišli a které sloužily k zajištění běžných životních potřeb. Výše náhrady je poskytována s ohledem na výši příjmů zemřelého zaměstnance a při jejím stanovení se nepřihlíží k dalším příjmům pozůstalých, tedy jejich výdělky zde nejsou nijak zohledňovány. Při stanovení výše této náhrady musíme přihlížet pouze k možnosti, že pozůstalým je poskytován dávka důchodového zabezpečení, která musí být odečtena od těchto částek, které na jednotlivce připadají.

Výše náhrady na výživu všech pozůstalých je omezena do výše náhrady na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, která by zemřelému zaměstnanci náležela, kdyby následkem pracovního úrazu nezemřel.

Při stanovení rozsahu nákladů na výživu pozůstalých vycházíme z rozsahu výživného, které by náleželo oprávněné osobě podle předpisů zákona o rodině. Rozhodujícími veličinami pro výpočet výše této náhrady je průměrný výdělek zaměstnance před jeho smrtí, výdělek či jiný příjem pozůstalého manžela a výše důchodů přiznaných pozůstalým, tedy zejména výše vdovského a sirotčího důchodu.⁶²

Náhrada nákladů na výživu pozůstalých má zpravidla povahu dlouhodobého nároku a je uspokojován dílčími měsíčními plněními.⁶³ Na základě § 389 zákoníku práce se právo na náhradu nepromlčuje, ovšem právo na jednotlivá plnění z nich vyplývajících se promlčují. Častým důvodem pro ukončení či změnu poskytování náhrady bude podstatná změna poměrů, kterou připouští § 390 odst. 1 zákoníku práce. Takovou změnu může představovat například nový sňatek vdovy či vdovce, přestane-li dítě být nezaopatřeným dítětem nebo jiná změna osobních poměrů pozůstalých.

---

⁶² DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 187 s. ISBN 80-7175-116-2

⁶³ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 577 s. ISBN 80-7239-173-9

ad 8.3. Jednorázové odškodnění pozůstalých

Jedná se o jednorázovou částku, kterou zaměstnavatel zemřelého zaměstnance poskytuje pozůstalému manželovi a nezaopatřenému dítěti. Zákoník práce v § 378 tento druh náhrady přiznává i rodičům zemřelého zaměstnance v případě, že žili se zaměstnancem ve společné domácnosti.

Každému z těchto oprávněných osob je zaměstnavatel zemřelého zaměstnance povinen uhradit toto odškodnění ve výši nejméně 240 000 Kč.

ad 8.4. Náhrada věcné škody

Věcná škoda je zde chápána jako majetková újma spočívající ve zmenšení majetku poškozeného. Tato náhrada náleží dědicům zemřelého zaměstnance, pokud tento nárok neuplatnil zaměstnanec ještě před svou smrtí. Pokud nárok na náhradu věcné škody uplatnil sám poškozený zaměstnanec za svého života, odškodňuje se tato náhrada podle ustanovení § 369 odst. 1 písm. d) zákoníku práce a tento nárok okamžikem smrti zaměstnance přechází taktéž na jeho dědice. Na základě rozhodnutí soudu v řízení o vypořádání dědictví pak dědici nastupují do práv zemřelého zaměstnance.⁶⁴

Zákoník práce v § 375 odst. 1 písm. e) odkazuje na ustanovení, jenž stanoví výjimku v souvislosti se škodou, která zaměstnanci vznikla na dopravním prostředku v případě, že by k jeho použití neměl souhlas zaměstnavatele. To i přesto, že tento dopravní prostředek bez souhlasu použil k plnění pracovních povinností.

---

⁶⁴ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 199 s. ISBN 80-7175-116-2

9. Zvláštní úprava pracovních úrazů v některých případech

Mohou nastat i situace, kdy dojde ke vzniku úrazu, který se přihodí osobě, která není v pracovněprávním vztahu, ovšem bude odškodněna z titulu práva na náhradu škody vzniklé pracovním úrazem. Zákoník práce takové situace připouští a v § 391 až § 393 tyto situace blíže specifikuje, stanoví odpovědnou osobu a určuje způsob jejich řešení.

Prvním z případů této zvláštní odpovědnosti je odpovědnost právnické osoby vykonávající činnost školy v případě vzniku újmy na zdraví žáků základních škol a základních uměleckých škol. Podmínkou odpovědnosti je, že ke vzniku újmy na zdraví došlo při vyučování nebo v přímé příčinné souvislosti s vyučováním. Pokud ke škodě dojde při výchově mimo vyučování ve školském zařízení, odpovědnost za vzniklou škodu ponese právnická osoba, která toto školské zařízení zřídila. Obdobná úprava platí i pro žáky středních škol, konzervatoří a jazykových škol, vyšších odborných škol. Tedy v případě vzniku úrazu při teoretickém a praktickém vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, bude tento úraz muset odškodnit právnická osoba, která tuto školu zřídila. Pokud je zřizovatelem výše uvedených škol organizační složka státu, odpovídá za vzniklou škodu jménem státu právě tato organizační složka.

V případě vzniku škody studentům vysokých škol odpovědnost nese příslušná vysoká škola. I zde je stanovena podmínka vzniku úrazu při studiu, praxi nebo v přímé příčinné souvislosti s nimi.

U studentů vykonávající praxi je stanovena odlišná odpovědnost za vzniklý úraz. Pokud je totiž praxe uskutečňována u jiné právnické či fyzické osoby, nese povinnost poskytnutí odškodnění za vzniklý úraz právě tato právnická nebo fyzická osoba, nikoli právnická osoba vykonávající činnost školy.

Bez právní úpravy odpovědnosti nezůstanou ani situace, kdy je osobě nařízena ústavní výchova, ochranná výchova či preventivní výchovná péče. Vznikne-li této osobě škoda, odpovídá za ni právnická osoba, ve které tato výchova byla uskutečňována, pokud ke škodě došlo při této činnosti nebo v přímé souvislosti s ní. Další obdobnou situací je úraz osoby se zdravotním postižením, ke kterému dojde při přípravě na budoucí povolání. Povinnost odškodnění úrazu má poté ten, u něhož se tato příprava na budoucí povolání uskutečnila.⁶⁵

---

⁶⁵ § 391-393 z. č. 262/2006 Sb., zákoník práce

V případě vzniku škody fyzickým osobám, které plní veřejné funkce a funkcionářům odborové organizace, dopadá odpovědnost na toho, pro koho tuto činnost vykonávali.

Dalším z těchto případů je vznik úrazu člena jednotky sborů dobrovolných hasičů a báňských záchranných sborů. Utrpí-li jejich členové při výkonu činnosti pro tyto sbory pracovní úraz, vzniká jim právo na náhradu škody vzniklé pracovním úrazem. Za tuto škodu bude odpovídat ten, kdo je odpovědný za zřízení sboru. Pokud se tedy zastupitelstvo ve svém obci rozhodne zřídit sbor dobrovolných hasičů, ponese obec odpovědnost za případné úrazy těchto dobrovolníků, pokud jim vznikly v souvislosti s výkonem činnosti v dobrovolného sboru.

Stejnou odpovědnost mají i správní úřady nebo obce, pokud vyzvou občany k pomoci při zásahu proti mimořádné události nebo při odstraňování jejích následků a občané utrpí při těchto činnostech úraz. Právo na náhradu škody vzniklé pracovním úrazem je možné pouze pokud občané konali činnost na výzvu správního úřadu, územního samosprávného celku nebo velitele zásahu dle jeho pokynů, nebo alespoň s jeho vědomím.

Podobná situace je i při vzniku úrazu fyzické osobě, která dobrovolně vypomáhá při plnění důležitých úkolů v zájmu společnosti v rámci akce organizované územním samosprávným celkem. Může se jednat například o dočasné vypomáhání při zvelebování obce. Odpovědnost za vzniklou škodu ponese ten, pro koho tato činnost byla vykonávána.

Podle § 393 odst. 4 zákoníku práce právo na náhradu škody vzniklé pracovním úrazem mají členové družstev, který utrpí úraz při výkonu funkce nebo při dohodnuté činnosti pro družstvo, zdravotníci Červeného kříže, dárce při odběru krve, členové Horské služby, jakož i fyzické osoby, které na její výzvu a podle jejích pokynů osobně pomáhají při záchranné akci v terénu, fyzické osoby, které dobrovolně vykonávají pečovatelskou službu sociálního zabezpečení, a fyzické osoby, které byly pověřeny zaměstnavatelem určitou funkcí nebo činností, jestliže utrpěly úraz při plnění úkolů souvisejících s výkonem příslušné funkce nebo činnosti. Zde opět odpovídá ten, pro koho tato činnost byla vykonávána.⁶⁶

---

⁶⁶ § 391-393 z. č. 262/2006 Sb., zákoník práce

10. Lhůty pro uplatnění nároku na náhradu škody

V oblasti odškodňování pracovních úrazů se setkáváme s nároky, které se po určité době promlčí, ale také s nároky, které se ani uplynutím jakékoli lhůty nepromlčí. Na rozdíl od obecné úpravy stanovené v § 106 občanského zákoníku, která rozlišuje subjektivní a objektivní lhůty, v případě vzniku pracovního úrazu jsou uplatňovány pouze lhůty subjektivní. Tedy na počátek běhu promlčecí lhůty má vliv pouze zjištění škody poškozeného zaměstnance, nikoli okamžik vzniku škody. Jedná se o lhůty subjektivní, závislé na zjištění vzniku škody zaměstnancem, nikoli lhůty objektivní závislé na okamžiku vzniku škody.

Podle občanského zákoníku se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený o způsobené škodě dozví a o tom, kdo za způsobenou škodu nese odpovědnost. Tedy obecná subjektivní lhůta činí dva roky. Nejpozději se však právo na náhradu škody promlčí za tři roky a v případě úmyslné škody je tato lhůta desetiletá. Objektivní lhůta tedy může být dvouletá či desetiletá. Jak již bylo psáno výše, toto ustanovení však nelze plně použít na škodu na zdraví, protože objektivní lhůta se u škod na zdraví neuplatňuje. V oblasti odškodnění pracovních úrazů se uplatňuje tedy pouze lhůta dvouletá.⁶⁷

Není možné promlčení práva poškozeného zaměstnance na náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti či po skončení pracovní neschopnosti, ovšem nároky na jednotlivá plnění z nich vyplývající se promlčují. Obě tyto náhrady mají totiž charakter dlouhodobého nároku, který je poskytován v dílčích měsíčních splátkách. Podle § 389 zákoníku práce se stejně tak i právo na náhradu nákladů na výživu pozůstalých nepromlčuje, dochází však k promlčení jednotlivých plnění, která z tohoto práva plynou.

Od těchto lhůt je nezbytné odlišovat lhůty, které slouží k uplatnění požadavku na výkon rozhodnutí pro uspokojení nároku, který přísluší na základě pravomocného rozhodnutí nebo schváleného smíru. Obecná promlčecí lhůta zde totiž činí deset let ode dne, kdy měl být nárok uspokojen. Naopak o výkon rozhodnutí o nároku na jednotlivá plnění musí být požádáno do 3 let ode dne jejich splatnosti, jinak dojde k jejich promlčení.

V praxi je velice důležitý počátek běhu lhůt. Počátek lhůty je v okamžiku vzniku škody, tedy újmy na zdraví či smrti zaměstnance. Od této skutečnosti začínají běžet

---

⁶⁷ §106 z. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

promlčecí lhůty, ve kterých musí být právo na náhradu uplatněno. Pokud by tato lhůta marně uplynula, nemohl by se poškozený zaměstnanec účinně domáhat svého práva u soudu, neboť by došlo k oslabení jeho práva. Následky promlčení by však nastaly až uplatněním námitky promlčení zaměstnavatelem. Náhradu by poté zaměstnavatel nebyl povinný poskytnout, ovšem neznamená to, že v případě poskytnutí náhrady by se jednalo o bezdůvodné obohacení na straně zaměstnance, protože po promlčení nároku může zaměstnavatel plnit, ovšem pouze dobrovolně. Pokud by zaměstnavatel uplatnil v soudním řízení námitku promlčení, právo poškozeného zaměstnance tímto zaniká.

S ohledem na to, že všechny výše poskytované náhrady představují dílčí samostatné a na sobě zcela nezávislé nároky, může dojít k situaci, kdy u konkrétního pracovního úrazu dojde k promlčení některých práv z něj plynoucích a naopak některá práva promlčena nebudou.

Další lhůta, se kterou se v oblasti odškodňování pracovních úrazů můžeme setkat je lhůta pro uplatnění náhrady výdajů, které zaměstnavateli vznikly v souvislosti s poskytnutím náhrady. Vyplácí-li zaměstnavatel výše uvedené náhrady (ale i jiné náhrady) přímo, má právo na jejich průběžnou refundaci od pojišťovny ve lhůtě 15 dnů od uplatnění refundačního nároku vůči pojišťovně.⁶⁸

U zaměstnavatele platí tříletá lhůta k uplatnění práva na plnění z pojistné události pojišťovnou, přičemž tato lhůta začne běžet jeden rok po pojistné události.⁶⁹

---

⁶⁸ MIKYSKA, Martin. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání. Podle právního stavu k 1.9.1999.* Olomouc: Nakladatelství ANAG, 1999. 28 s. ISBN 80-7263-008-3

⁶⁹ MIKYSKA, Martin. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání. Podle právního stavu k 1.9.1999.* Olomouc: Nakladatelství ANAG, 1999. 29 s. ISBN 80-7263-008-3

11. Podstatná změna poměrů

Pro posouzení a stanovení výše náhrad jsou rozhodující poměry poškozeného zaměstnance v okamžiku vzniku pracovního úrazu. V případě, že dojde k takové změně těchto poměrů, která by způsobila podstatnou změnu v okolnostech významných pro posouzení výše náhrad, může poškozený či zaměstnavatel požadovat nové posouzení jejich vzájemných práv a povinností.

Uplatňuje se zde zásada změnitelnosti, která umožňuje poškozenému zaměstnanci popřípadě pozůstalým nebo zaměstnavateli dovolat se změny poměrů na straně zaměstnance, ke kterým došlo od doby, kdy byla naposledy určena výše určitého dílčího nároku na náhradu škody. Změna poměrů se prakticky dotýká jen náhrady za ztrátu na výdělků a náhrady nákladů na výživu pozůstalých, které jsou uspokojovány prostřednictvím jednotlivých opakujících se měsíčních plnění představující dlouhodobější plnění. Nejčastějšími případy změny poměrů jsou změna invalidního důchodu na jiný stupeň či přiznání nároku na starobní důchod nebo zhoršení zdravotního stavu poškozeného zaměstnance.⁷⁰

Podstatná změna poměrů může nastat pouze na straně zaměstnance nebo jeho pozůstalých. Jakákoli změna na straně zaměstnavatele tedy není důvodem pro změnu vzájemných práv a povinností, protože v případě organizačních změn dochází pouze k přechodu práv a povinností na právního nástupce. Problematická je situace v souvislosti s vyhlášením konkurzu na majetek zaměstnavatele podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání. Ani v tomto případě se nebude podle zákoníku práce jednat o podstatnou změnu poměrů, protože náhrada bude poskytována dále beze změny, protože je hrazena ze zákonného pojištění zaměstnavatele pojišťovnou, podle vyhlášky Ministerstva financí č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. V § 364 odst. 9 zákoníku práce nalezneme úpravu pro poskytování náhrad za pracovní úrazy, které vznikly před 1. lednem 1993, tedy v době, kdy tyto náhrady hradil zaměstnavatel sám. Podle tohoto ustanovení má při zrušení zaměstnavatele povinnost uspokojit tyto nároky zaměstnavatel určený k tomu orgánem, který zaměstnavatele zrušil. Došlo-li při zrušení zaměstnavatele k likvidaci, má uhrazovací povinnost orgán provádějící likvidaci, případně stát. Podle § 1 odst. 2

⁷⁰ GREGOROVÁ, Zdeňka v GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 577-578 s. ISBN 80-7239-173-9

vyhlášky č. 125/1993 Sb. při zániku zaměstnavatele bez právního nástupce poskytne náhradu Kooperativa, ovšem jen za předpokladu, že k pracovnímu úrazu došlo sice do 1.1.1993, ovšem ohlášení bylo učiněno až po 31.12.1992 a náhrada nebyla zatím nijak uhrazena.

Ke změně poměrů a tedy ani ke změně výše poskytovaných náhrad nedojde ani v případě změn mzdového ohodnocení zaměstnanců u odpovědného zaměstnavatele. Dojde-li tedy ke zvýšení mzdy nebo platu na pozici, kterou by jinak poškozený zaměstnanec vykonával, kdyby nedošlo k pracovnímu úrazu nebo úmrtí, nebude toto možné posuzovat jako skutečnost významnou pro podstatnou změnu poměrů. To vyplývá ze skutečnosti, že vycházíme z průměrného výdělku poškozeného zaměstnance v okamžiku vzniku škody. U náhrad, které se poskytují dlouhodobě by tímto ovšem docházelo k tomu, že postupem času by takto poskytovaná náhrada ztrácela svou hodnotu. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vypočtená před deseti lety by jistě v dnešní době neměla již žádnou hodnotu.

Významné je v tomto směru ustanovení § 390 odst. 2 zákoníku práce, které zmocňuje vládu k vydání nařízení, upravující podmínky, výši a způsob náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti a náhrady nákladů na výživu pozůstalých s ohledem na změny ve vývoji mzdové úrovně. Jedná se o valorizaci průměrných výdělků rozhodných pro výpočet náhrad.

Těchto nařízení vydala vláda od roku 1977 již něco málo přes dvacet a v každém z nich stanoví úpravu pro výpočet průměrného výdělku rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků a náhrady nákladů na výživu pozůstalých, popřípadě zvýšený podle pracovněprávních předpisů a stanový procentuální zvýšení tohoto průměrného výdělku. Tato úprava se v praxi dotkne vždy jen těch nároků, které vznikly k určitému datu, zpravidla k 31. prosinci.

Z těchto nařízení vyplývá povinnost zaměstnavatele k provedení přepočtu výše poskytované náhrady. Na žádost poškozeného zaměstnance nebo jeho pozůstalých se přepočet provede jen v případě, že náhrada za ztrátu na výdělků mu nepříslušela v důsledku zvýšení invalidního důchodu, podle právních předpisů o sociálním zabezpečení nebo důchodovém pojištění. Na žádost zaměstnance bude proveden přepočet i v případech, kdy mu náhrada za ztrátu na výdělků nepříslušela, protože to neumožňovalo ustanovení § 195 odst. 2 zákoníku práce účinného před 1. červnem 1994.

Například nařízení vlády č. 9/2012 Sb., o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání,

o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých (úprava náhrady), je nyní poslední ze série těchto nařízení a stanovuje zvýšení průměrného výdělku rozhodného pro výpočet náhrad o 1,6%.⁷¹

---

⁷¹ o úpravě náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých (úprava náhrady)

12. Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance při vzniku pracovního úrazu

Při vzniku pracovního úrazu vzniká zároveň i množství povinností, které při takové události mají nejenom zaměstnavatelé, ale i zaměstnanci či jiné osoby. Aby bylo možné přistoupit k poskytnutí náhrad při vzniku pracovního úrazu, je nutné nejdříve stanovit, že došlo k poškození zdraví některého zaměstnance, zda je možné toto poškození posoudit jako pracovní úraz, za jakých okolností k tomuto úrazu došlo, jaká míra odpovědnosti za pracovní úraz dopadá na zaměstnavatele, zaměstnance či jinou osobu a další důležitá zjištění, nezbytná pro stanovení práv a povinností dotčených osob.

Je nutné vždy objektivně posoudit příčiny pracovního úrazu, zajistit bezpečnost místa, kde k pracovnímu úrazu došlo, prostřednictvím kvalifikovaných a k tomu určených zaměstnanců učinit veškerá možná opatření zabraňující dalšímu ohrožení života či zdraví a v neposlední řadě též ohlásit pracovní úraz příslušným orgánům.

V praxi by samozřejmě měla být nejdříve poskytnuta první pomoc všem poškozeným zaměstnancům popřípadě zajistit odbornou lékařskou pomoc. Často se rovnou provádí i test na zjištění alkoholu v krvi poškozených zaměstnanců. Ihned, jak to budou okolnosti umožňovat, by měl být pracovní úraz nahlášen nadřízenému zaměstnanci.

Podle § 106 odst. 4 písm. h) je zaměstnanec povinen bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci vznik pracovního úrazu a to buď svého, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, nebo i pracovní úraz jiného zaměstnance či jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem. Při objasňování příčin vzniku pracovního úrazu je pak povinen spolupracovat. Způsob oznamování pracovního úrazu pak může zaměstnavatel upravit podrobněji ve svém vnitřním předpise a stanovit i případnou povinnost vyplnění stanovených formulářů (viz přílohy).

„Vlastní okamžité hlášení je nutné jednak z hlediska rychlého zjištění příčin a okolností vzniku úrazu, jednak proto, aby se na místě úrazu nic neměnilo do příchodu orgánů povolaných k zjišťování, popřípadě k vyšetřování příčin pracovního úrazu. Je samozřejmé, že se především musí zraněným poskytnou první pomoc podle okolností též zabezpečit, aby na místě úrazu do příchodu příslušných orgánů nedošlo k dalšímu

úrazu – jde o povinnost zakročování vyplývající z předpisů trestních, občanských a pracovněprávních.⁷²

Povinnosti zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu upravuje § 105 zákoníku práce. Zde je stanoveno, že zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu. Takové objasnění může být uskutečněno za účasti svědků, odborové organizace, zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v neposlední řadě také za účasti poškozeného zaměstnance, pokud to jeho stav dovoluje. „Zaměstnavatel, u kterého je zaměstnanec v pracovním poměru v době úrazu, za tento jeho pracovní úraz odpovídá. Proto jakmile se dozví, že došlo k úrazu, měl by sám zahájit tzv. odškodňovací řízení a v jeho rámci vyjasnit i pro zaměstnance, zda konkrétní úraz považuje za pracovní či nikoliv a případně z jakého důvodu.“⁷³

„Ani zaměstnanec sám by neměl s žádostí o uspokojení svých nároků otálet a měl by svůj požadavek zaměstnavateli sdělit zásadně písemně, a to co nejdříve. Z tohoto podání musí být patrné, jaká škoda zaměstnanci vznikla a jakou náhradu požaduje.“⁷⁴ K podání žádosti dojde většinou v případě, že zaměstnavatel sám nezahájí řízení o odškodnění pracovního úrazu. Pokud zaměstnavatel odmítá uznat svou odpovědnost či nesouhlasí s výší požadované náhrady, může se poškozený zaměstnanec se svou žádostí obrátit na odborovou organizaci. Nepomůže-li ani tento způsob, nezbývá zaměstnanci jiná možnost, než se obrátit na soud a svůj nárok uplatňovat podáním návrhu na zahájení řízení.⁷⁵

Účast odborové organizace při objasňování má svůj význam pro zaručení objektivního posouzení příčin vzniku pracovního úrazu. Prostřednictvím odborové organizace jsou uskutečňovány úkoly v průběhu zjišťování příčin a okolností úrazu, posuzována škodná událost a především chráněny a prosazovány oprávněné zájmy poškozeného zaměstnance, který se s ohledem na jeho zdravotní stav často nemůže objasňování účastnit osobně. Právo účasti odborové organizace vyplývá i z § 322

---

⁷² TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související.* Praha: Linde Praha, 1996. 118 s. ISBN 80-7201-026-3

⁷³ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání.* Praha: Prospektrum, 2002. 221 s. ISBN 80-7175-116-2

⁷⁴ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání.* Praha: Prospektrum, 2002. 221 s. ISBN 80-7175-116-2

⁷⁵ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání.* Praha: Prospektrum, 2002. 221 s. ISBN 80-7175-116-2

zákoníku práce, který ve svém odst. 1 písm. c) stanoví povinnost zaměstnavatele k zajištění možnosti prověření toho, zda řádně vyšetřuje pracovní úrazy a dále pak zajištění možnosti účasti na zjišťování příčin pracovních úrazů či jejich objasňování.

Pokud k pracovnímu úrazu dojde u zaměstnance jiného zaměstnavatele, musí být tento zaměstnavatel o pracovním úrazu bezodkladně vyrozuměn a tento zaměstnavatel je oprávněn k účasti na objasnění příčin vzniku pracovního úrazu u zaměstnavatele, u kterého k pracovnímu úrazu došlo. Následně musí být zaměstnavatel poškozeného zaměstnance vyrozuměn o výsledku objasňování příčin, které vedly ke vzniku pracovního úrazu.

Při objasňování příčin vzniku pracovního úrazu by měl být zachován stav na místě, kde k úrazu došlo a bez vážných důvodů tento stav neměnit do doby, než bude stav vyhodnocen.

Je nutné dbát na to, aby po skončení objasňování příčin vzniku pracovního úrazu zaměstnanec měl alespoň základní doklady o tom, kdy úraz vznikl a uznání zaměstnavatele své odpovědnosti, popřípadě i v jakém rozsahu. Těmito doklady posléze zaměstnanec posiluje svou právní jistotu a proto by měl vždy od zaměstnavatele vyžadovat jejich vydání.⁷⁶

Způsob a výši poskytované náhrady škody při pracovním úrazu je zaměstnavatel podle § 369 odst. 2 zákoníku práce povinen projednat s odborovou organizací, která u zaměstnavatele působí. Tato povinnost vzniká zaměstnavateli bezodkladně po vzniku pracovního úrazu. „Zákon sice blíže nestanoví ani způsob či formu tohoto projednávání, je však nepochybné, že zákonodárce vede obě strany, tj. jak odpovědného zaměstnavatele tak postiženého zaměstnance k tomu, aby byl případ uzavřen co nejrychleji a pokud možno smírnou cestou, formou mimosoudní dohody o odškodnění.“⁷⁷

V praxi se doporučuje, aby zaměstnavatelé s poškozenými zaměstnanci uzavírali dohody o odškodnění při pracovním úrazu, protože to posiluje nejen právní postavení zaměstnavatele, ale především právní postavení zaměstnance. I přesto, že povinnost uzavření dohody není nikde právně zakotvena a zaměstnavatel může vlastně přistoupit rovnou k vyplácení náhrad, často se zaměstnavatelé k uzavření takovéto dohody uchylují. V dohodě o odškodnění pracovního úrazu bývá většinou stanoveno, že

---

⁷⁶ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 224 s. ISBN 80-7175-116-2

⁷⁷ DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 224 s. ISBN 80-7175-116-2

zaměstnavatel uznává svou odpovědnost za vzniklý pracovní úraz, v jakém rozsahu a v jaké výši bude náhrada poskytována.

V neposlední řadě vzniká zaměstnavateli též mnoho povinností vůči pojišťovně, u které je pojištěn pro případ povinnosti náhrady škody při pracovním úrazu. Pojišťovně je zaměstnavatel podle vyhlášky Ministerstva financí č. 125/1993 Sb. povinen bez zbytečného odkladu sdělit vznik pracovního úrazu. Pokud by zaměstnavatel tuto povinnost nesplnil, nemusela by pojišťovna přistoupit k plnění a zaměstnavatel by tak náhradu musel poskytnout poškozenému zaměstnanci sám, bez možnosti náhrady vyplaceného plnění, které by jinak poskytla pojišťovna.

Aby pojišťovna mohla poškozenému zaměstnanci poskytnout náhradu vzniklé škody při pracovním úrazu, musí jí zaměstnavatel též poskytnout veškeré dokumenty, které pojišťovna potřebuje pro stanovení nároku na náhradu, včetně stanovení její výše.

13. Evidence pracovních úrazů

Všechny pracovní úrazy musí být ze zákona evidovány v knize úrazů. V knize úrazů jsou evidovány i pracovní úrazy, kterými nebyla způsobena pracovní neschopnost. Zaměstnavateli povinnost vést evidenci pracovních úrazů ukládá §105 odst. 2 zákoníku práce. Do knihy úrazů vedené v elektronické či listinné podobě se zapíší i úrazy, u kterých nevznikla pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny. V dnešní době například inspektoráty práce dávají přednost elektronickému hlášení pracovních úrazů.

Zaměstnavatel odpovídá za řádné vedení záznamů a dokumentace o vzniklých úrazech, jejichž následkem došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny nebo došlo-li následkem zranění k úmrtí zaměstnance (příloha č. 6).

Aby byla posílena právní jistota zaměstnance, je zaměstnanec povinen jedno vyhotovení záznamu o úrazu předat postiženému zaměstnanci či jeho rodinným příslušníkům, pokud následkem pracovního úrazu zaměstnanec zemřel. V případě vzniku soudního sporu, je tento záznam podkladem pro rozhodování soudu o náhradě škody. Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence pracovních úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu stanoví v § 2 odst. 3 povinnost zaměstnavatele na žádost poškozeného zaměstnance či jeho rodinným příslušníkům vydat kopii nebo výpis údajů z knihy úrazů, které se týkají jeho pracovního úrazu. Tento záznam musí zaměstnavatel vystavit neprodleně, nejdéle však do 5ti pracovních dnů ode dne zjištění pracovního úrazu a poté musí být zaslán zaměstnanci či rodinným příslušníkům v případě smrtelného úrazu.

Zákon ukládá zaměstnavateli nejenom povinnost evidence všech pracovních úrazů, ke kterým u něj došlo, ale i povinnost ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu (příloha č. 3) stanoveným orgánům či institucím. Na rozdíl od předešlé úpravy obsažené v nařízení vlády č. 494/2001 Sb., zavádí nařízení vlády č. 201/2010 Sb. nový vzor formuláře pro záznamu o úrazu – hlášení změn (příloha č. 4). Doklady o evidenci a hlášení pracovních úrazů musí zaměstnavatel zpřístupnit odborové organizaci či zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Způsob a obsah evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, hlášení smrtelného pracovního úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje

pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu upravuje výše zmíněné nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

Toto nařízení ve svém § 2 odst. 1) stanoví, co vše musí evidence pracovních úrazů obsahovat:

- a) jméno a příjmení úrazem postiženého zaměstnance
- b) datum a hodinu úrazu
- c) místo, kde k úrazu došlo
- d) činnost, při níž k úrazu došlo
- e) počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu
- f) celkový počet zraněných osob
- g) druh zranění a zraněná část těla
- h) druh úrazu
- i) zdroj úrazu
- j) příčiny úrazu
- k) jména svědků úrazu
- l) jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal⁷⁸

V případě vzniku újmy na zdraví či smrti zaměstnance, který je dočasně přidělen k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, bude záznam sepsán u zaměstnavatele, u něhož došlo k pracovnímu úrazu a následně zaslán zaměstnavateli, který zaměstnance k jinému zaměstnavateli vyslal. Zaměstnavatel, u něhož byla vykonávaná práce bude pracovní úraz evidovat, avšak náhradu bude poskytovat zaměstnavatel u něhož byl zaměstnanec v pracovněprávním vztahu. Jedná se zejména o případy agenturního zaměstnávání, kdy pracovněprávní poměr je sjednán s agenturou, ovšem výkon práce se uskutečňuje u jiného subjektu.

Pro pojem smrtelný úraz má nařízení vlastní definici a smrtelný úraz je zde chápán jako poškození zdraví, na jehož následky úrazem poškozený zaměstnanec nejpozději do jednoho roku zemřel.

Jak již bylo výše zmíněno, zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost ohlásit pracovní úraz či smrtelný pracovní úraz určitým institucím a to v elektronické či listinné podobě. Toto podrobněji vysvětluje § 4 vyhlášky č. 201/2010 Sb. v závislosti na určitých skutečnostech související s okolnostmi vzniku pracovního úrazu. Zaměstnavatel nese odpovědnost za okamžité ohlášení pracovního úrazu či smrtelného pracovního úrazu:

---

⁷⁸ nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence pracovních úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

- Policii ČR, pokud je zde podezření, že byl v souvislosti s pracovním úrazem či úmrtím zaměstnanec spáchán trestný čin
- odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na základě povinnosti plynoucí z § 105 odst. 1 zákoníku práce.
- oblastnímu inspektorátu práce, pokud došlo k pracovnímu úrazu či úmrtí osoby, která podléhá jeho kontrolní působnosti a v případě poškození zdraví trvá-li hospitalizace poškozeného zaměstnance déle než 5 dnů či taková hospitalizace je předpokládána vzhledem k povaze zranění
- báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru, jde-li o závažný pracovní úraz či úmrtí
- zaměstnavateli, který zaměstnanec k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil
- zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn poškozený zaměstnanec

Policii ČR, inspektorátu práce, báňskému úřadu, zdravotní pojišťovně zaměstnavatele a zdravotní pojišťovně zaměstnanec je zaměstnavatel povinen zaslat následně i záznam o pracovním úrazu. Tuto povinnost musí splnit u pracovních úrazů nejdéle do 5. dne následujícího kalendářního měsíce. V případě, že dojde následkem pracovního úrazu k úmrtí zaměstnanec, musí záznam o pracovním úrazu zaslat do pěti dnů od okamžiku, kdy se o pracovním úrazu dozvěděl.

Výše zmíněná vyhláška vlády v § 8 stanoví i možnost změny již vyhotoveného a zaslání záznamu, pokud budou zjištěny nové skutečnosti, které by vedly ke změně údajů, které již zaslání záznam obsahuje. Tuto možnost připouští institut hlášení změn v případě, že:

- a) hospitalizace poškozeného zaměstnanec přesáhla 5 dnů nebo
- b) byla ukončena pracovní neschopnost poškozeného zaměstnanec nebo
- c) poškozený zaměstnanec na následky pracovního úrazu do jednoho roku zemřel nebo
- d) došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě jiným skutečností, které mají vliv na zpracování a obsah záznamu⁷⁹

Pokud bude dána některá z výše uvedených skutečností, zašle zaměstnavatel záznam o úrazu – hlášení změn stejným institucím, kterým byl zaslán původní záznam o

⁷⁹ nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence pracovních úrazů, hlášení a zaslání záznamu o úrazu

úrazu a dále pak odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a zdraví při práci.

Některé podniky evidují dokonce i tzv. skoronehody. Do této evidence se zaznamenávají potencionální škody, ke kterým by za pozměněných okolností mohlo dojít. Jedná se o situace, které představují potencionální riziko vzniku pracovního úrazu. K takovým skoronehodám dochází například při špatném zabezpečení materiálu ve skladu, jehož následkem může dojít k vypadnutí materiálu z určeného regálu. Pokud by se na místě dopadu nacházel shodou okolností nějaký zaměstnanec, došlo by bezpodmínečně k jeho poranění. Tedy za pozměněných podmínek by došlo ke vzniku škody na zdraví zaměstnance. Evidencí těchto nehod může zaměstnavatel velice účinně předcházet vzniku pracovního úrazu, protože dochází i zde k vyhodnocení rizik a k následnému přijmutí bezpečnostních opatření, která mají za cíl předejít opakování podobné situace.

14. Prevence vzniku pracovních úrazů

V podstatě celým zákoníkem práce se prolíná úprava určité prevence vzniku pracovních úrazů ze strany zaměstnavatele či zaměstnance. Předcházením vzniku pracovních úrazů či povinnostem zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se věnuje celá část pátá zákoníku práce. Nalezneme však i jednotlivá ustanovení, jako například v § 37 odst. 5 je stanovena povinnost zaměstnavatele seznámit zaměstnance nejenom s pracovním řádem, ale i s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které zaměstnanec při výkonu práce musí dodržovat. Dále například odpovědnost zaměstnavatele za přijímání opatření proti opakování pracovního úrazu. Tuto povinnost mu ukládá zákoník práce v § 105 odst. 5.

V podstatě můžeme prevenci vzniku pracovního úrazu rozdělit na prevenci předběžnou a následnou. Za předběžnou prevenci můžeme považovat vytvoření takových pracovních podmínek, které minimalizují vznik pracovních úrazů, tedy předcházení vzniku škody. Následná prevence by pak měla představovat následné přijetí určitých opatření k tomu, aby se účinně zabránilo opakování vzniku pracovního úrazu, tedy nové vyhodnocení rizik a přijetí dalších potřebných opatření po vzniku pracovního úrazu.

Podle § 102 odst. 1 zákoníku práce má zaměstnavatel povinnost vytvářet bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k přecházení rizikům. „V teorii pracovního práva se pojem „riziko“ definuje jako kombinace pravděpodobnosti a rozsahu možného ohrožení nebo poškození zdraví zaměstnance, vystaveného v pracovním poměru jednomu nebo více potencionálním zdrojům pracovních úrazů nebo ohrožení zdraví zaměstnance. Pracovní rizika obvykle dělíme na fyzikální (například hluk, vibrace), chemická (například karcinogeny) a biologická (například viry, bakterie, plísně) a nepříznivé mikroklimatické podmínky (například extrémní chlad, teplo, vlhkost).“⁸⁰ Jedná se tedy o souhrn určitých nebezpečných vlivů se kterými se zaměstnanec setkává na svém pracovišti a které jsou ovlivněny pracovními podmínkami či pracovním prostředím. Zaměstnavatel má podle zákoníku práce nejenom povinnost těmto rizikům předcházet, ale zároveň je vyhledávat a snažit

---

⁸⁰ DANDOVÁ, Eva. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání v otázkách a odpovědích*. Vydání první. Praha: ASPI Publishing, 2004. 9 s. ISBN 80-7357-029-7

se o jejich včasné a účinné odstranění, popřípadě alespoň o jejich minimalizaci a tím přecházet vzniku pracovních úrazů.

Jako hlavní předpoklad předcházení vzniku pracovních úrazů je kvalitní systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. „Teorie práva vymezuje pojem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jako soubor právních povinností, subjektivních práv a právních vztahů, jejichž prostřednictvím působí všechny zúčastněné subjekty k vytváření podmínek ochrany zdraví zaměstnanců a k odstraňování škodlivých vlivů pro jejich zdraví při účasti při práci. V praxi se tak jedná o celý komplex právních norem zahrnujících, jak oblast práva pracovního, tak navazující právní předpisy z oblasti hygieny práce, z oblasti technického dozoru nad bezpečností strojů, přístrojů, nářadí apod.“⁸¹

Pouze bezpečné a zdravé neohrožující pracovní podmínky jsou základním kamenem prevence vzniku pracovního úrazu. Proto by každý zaměstnavatel měl věnovat zvýšenou pozornost předpisům týkajících se základních pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v co největší míře dbát na to, aby tato pravidla byla dodržována. S ohledem na rozsáhlou problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která s prevencí vzniku pracovních úrazů neoddělitelně souvisí, jsou dále uvedeny pouze příklady některých povinností zaměstnance a zaměstnavatele v této oblasti.

14.1. Prevence vzniku pracovních úrazů ze strany zaměstnavatele

Zákoník práce ukládá například v § 102 zaměstnavateli celou řadu povinností v oblasti prevence vzniku pracovních úrazů. Jak již bylo zmíněno výše, je především povinen vytvářet bezpečné a zdravé neohrožující pracovní podmínky. Vytvoření takových podmínek má docílit vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Dále má povinnost vyhledávat nebezpečné činitele a procesy, které by mohly vést ke vzniku pracovních úrazů a v neposlední řadě též přijímání opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která mají za cíl minimalizovat vznik pracovních úrazů. Pokud není možné taková rizika odstranit, má zaměstnavatel povinnost přijmout alespoň taková opatření, která by vedla k omezení těchto rizik.

---

⁸¹ DANDOVIÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 9 s. ISBN 80-7175-116-2

Takovými opatřeními jsou například nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými či pracovními postupy či omezení počtu zaměstnanců, kteří jsou přímo vystaveni působení těchto rizikových faktorů. Na omezení vzniku pracovních úrazů má vliv i vhodné určení pracovní pozice zaměstnanců. Zaměstnavatel by měl dbát na to, aby zaměstnanci vykonávali jen práci, která je přiměřená jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti a o vykonávané práci byli dostatečně informováni. Zaměstnavatel by tedy měl zajišťovat určitá školení včetně školení o právních a ostatní předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

V neposlední řadě má i oprávnění dohlížet na dodržování ustanovených bezpečnostních opatření a v případě i vynucovat si jejich dodržování.

14.2. Prevence vzniku pracovních úrazů ze strany zaměstnance

Ve srovnání s povinnostmi zaměstnavatele jsou povinnosti zaměstnance v oblasti prevence mnohem užší. Podle § 106 odst. 4 je zaměstnanec povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Zaměstnanec je dále povinen účastnit se školení, které zaměstnavatel zajišťuje v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a případně se podrobit i ověření získaných znalostí.

S povinností zaměstnavatele přidělovat zaměstnance na pozice, které odpovídají jejich zdravotním schopnostem souvisí povinnost zaměstnance se podrobit preventivním prohlídkám, vyšetřením nebo očkování včetně podrobení se zjištění, zda není pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky.

Zaměstnanec je především povinen dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele, řídit se zásady bezpečného chování na pracovišti a dodržovat při práci stanovené pracovní postupy včetně používání stanovených ochranných prostředků. Pokud i přesto dojde ke vzniku pracovního úrazu, je povinen bezodkladně oznámit svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj či cizí pracovní úraz a spolupracovat při objasňování příčin vzniku pracovního úrazu.

15. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele

Od počátku roku 1993 u nás existuje institut zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu.

Toto zákonné pojištění musí mít každý zaměstnavatel, který zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance. Povinnost pojištění vzniká každé fyzické či právnické osobě, která zaměstnává na našem území jinou fyzickou osobu. „Zákonné pojištění se však nevztahuje na zaměstnavatele, kteří mají postavení organizační složky státu.“⁸²

Podle § 1 vyhlášky Ministerstva financí č. 125/1993 Sb. podmínky a sazby zákonného pojištění zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání jsou zaměstnavatelé pro případ vzniku pracovního úrazu pojištěni u Kooperativy, pojišťovny a.s. Pokud zaměstnavatel měl před 31.12.1992 pojištění již uzavřeno, je pojištěn u České pojišťovny a.s. Vznik zákonného pojištění je vázán na vznik prvního pracovněprávního vztahu tohoto zaměstnavatele a zaniká společně se zánikem zaměstnavatele.

Účelem institutu zákonného pojištění je úhrada škody, která zaměstnavateli vznikla v souvislosti se vznikem pracovního úrazu. Jedná se tedy o úhradu nákladů, které zaměstnavatel měl v souvislosti se vznikem pracovního úrazu a s následným poskytnutím náhrad za něj. Tyto náklady zaměstnavateli je povinna uhradit pojišťovna, u které je zaměstnavatel pojištěn a to ve stejném rozsahu, v jakém zaměstnavatel za škodu odpovídá podle zákoníku práce. Podle § 2 vyhlášky č. 125/1993 Sb. má totiž zaměstnavatel právo, aby za něj pojišťovna nahradila škodu, která vznikla zaměstnanci při pracovním úrazu v rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá podle zákoníku práce. V praxi bude vlastně odškodňovat poškozeného zaměstnance přímo pojišťovna, u které je zaměstnavatel pojištěn. Pokud by totiž plnil zaměstnavatel sám, musela by mu pak pojišťovna poskytnout to, co za ní plnil. Aby mohla pojišťovna poškozeného zaměstnance odškodnit, musí jí zaměstnavatel poskytnout všechny potřebné dokumenty, na jejichž základě bude stanovena příslušná náhrada.

Vyhláška především stanoví zaměstnavateli povinnost součinnosti se svou pojišťovnou. Zaměstnavateli ukládá povinnost především přijímat taková preventivní opatření, aby omezil možnost vzniku pracovního úrazu. Pokud i přes veškerá opatření dojde ke vzniku škody, má povinnost neprodleně oznámit pojišťovně škodnou událost a

---

⁸² SOUŠKOVÁ, Milena v SPIRIT, Michal, a kol. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7380-189-2

poskytnout jí veškeré dokumenty o výsledku šetření příčin vzniku pracovního úrazu včetně dalších dokumentů o poškozeném zaměstnanci tak, aby bylo možné určit výši náhrady.

Zaměstnavatel se nesmí bez souhlasu pojišťovny zavázat k plnění promlčené pohledávky a ani uzavřít soudní smír. Pokud by totiž jednal v rozporu se zájmy pojišťovny, byl by povinen poskytnout jí přiměřenou náhradu nebo by byl povinen poskytnout plnění poškozenému zaměstnanci sám.

Velkou výhodou zákonného pojištění zaměstnavatele je, že v případě jeho zániku, kdy práva a povinnosti nepřecházejí na jeho právního nástupce, bude poškozenému zaměstnanci poskytovat náhradu přímo pojišťovna, u které byl zanikající zaměstnavatel pojištěn. Pojišťovna v takovém případě bude povinna nahradit poškozenému zaměstnanci škodu ve stejném rozsahu, který mu náležel vůči zaměstnavateli.

„Pojišťovna je povinna plnit nejpozději do 15ti dnů po skončení šetření (tj. po uzavření dohody o výši náhrady nebo po obdržení pravomocného rozhodnutí soudu o výši náhrady). Škodu, kterou se zaměstnavatel zavázal nahradit nad rámec upravený v právních předpisech pojišťovna nehradí. Nahradil-li zaměstnavatel škodu nebo její část poškozenému sám, má právo, aby mu pojišťovna „vrátila“ to, co by jinak plnila poškozenému zaměstnanci. Pokud pojišťovna nahradila za zaměstnavatele škodu, přechází na ni právo zaměstnavatele na náhradu vůči tomu, kdo poškozenému zaměstnanci za takovou škodu odpovídá (podle občanského zákoníku).“⁸³

Základní povinností zaměstnavatele je samozřejmě pravidelně platit pojistné ve stanovené výši. Jak již bylo zmíněno výše, má tuto povinnost každý zaměstnavatel, který zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance.

Podle § 12 odst. 2 vyhlášky č. 125/1993 Sb. se výše pojistného vypočítává ze základu stanoveného shodně s postupem pro určení vyměřovacího základu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 5 odst. 1 písm. a) z. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Základem pro výpočet pojistného je souhrn vyměřovacích základů za uplynulé kalendářní čtvrtletí všech zaměstnanců, které v tomto kalendářním čtvrtletí zaměstnavatel zaměstnává.

---

⁸³ SOUŠKOVÁ, Milena v SPIRIT, Michal, a kol. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 213 s. ISBN 978-80-7380-189-2

16. Závěr

Závěrem je nutné zmínit plánovanou právní úpravu odškodňování pracovních úrazů, která přinese mnoho změn v této problematice. Nyní je pojištění zaměstnavatele postaveno na principech soukromoprávního pojištění. Naopak plánovaná právní úprava stojí na principech veřejnoprávní a vychází z toho, že výnosy z provozování pojištění pojišťovnou jsou příjmem státního rozpočtu a případné ztráty jsou hrazeny taktéž ze státního rozpočtu. Realizace tohoto pojištění se bude uskutečňovat prostřednictvím státních orgánů sociálního zabezpečení. Motivací pro zaměstnavatele bude od účinnosti tohoto zákona i možnost snížení pojistného, pokud budou aktivně rozvíjet svůj systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Současný soukromoprávní nárok na náhradu škody při vzniku pracovního úrazu bude nahrazen veřejnoprávním nárokem. V praxi se zavedení této nové koncepce pojištění zaměstnanců nijak nedotkne, i přesto, že pojištěným bude nyní přímo zaměstnanec, plátcem zůstane zaměstnavatel a provozovatelem pojištění už nebudou soukromé pojišťovny, jak je tomu nyní, ale jejich pozici nahradí Česká správa sociálního zabezpečení, které bude zaměstnavatel platit pravidelně pojištění.

Dosavadní systém náhrad bude nahrazen systémem dávkovým, neboť jednotlivé náhrady budou poskytovány stejně jako ostatní dávky sociálního zabezpečení. Zákon č. 266/2006 Sb. přebírá úpravu obsaženou v zákoníku práce o jednotlivých náhradách, které jsou při vzniku pracovního úrazu poskytovány. Stanoví jednotlivé druhy dávek, které budou při pracovním úrazu poskytovány, jednotlivé dávky charakterizuje a stanoví podmínky vzniku nároku na ně.

Podle tohoto zákona budou poskytovány tyto druhy dávek:

- a) úrazový příplatek (po dobu pracovní neschopnosti)
- b) úrazové vyrovnání (pokud míra poškození zdraví přesáhne 10% a zároveň nedosáhne 33%)
- c) úrazovou rentu (pokud míra poškození zdraví bude činit nejméně 33%)
- d) bolestné
- e) příspěvek za ztížení společenského uplatnění
- f) náhradu nákladů spojených s léčením
- g) náhradu nákladů spojených s pohřbem
- h) jednorázový příspěvek pozůstalému
- i) úrazovou rentu pozůstalého

Podle § 365 odst. 1 zákoníku práce bude dosavadní právní úprava odpovědnosti zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu uplatňována jen do doby nabytí účinnosti právní úpravy úrazového pojištění zaměstnanců. V době psaní této práce bylo úplné zavedení institutu úrazového pojištění zaměstnanců plánované od 1.1.2013. Ovšem s ohledem na to, že úplné zavedení úrazového pojištění zaměstnanců do praxe bylo již několikrát odloženo, je možné, že dojde i nyní k dalšímu odložení účinnosti.

Právní úprava odškodňování pracovních úrazů je nyní vlastně upravena jako přechodná úprava mezi účinností zákoníku práce a účinností zákona č. 266/2006 Sb., o čemž vypovídá i zařazení odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy v části čtrnácté, tedy přechodná a závěrečná ustanovení. Úprava odškodňování bude tedy přesunuta ze zákoníku práce do samostatného právního předpisu, zákona č. 266/2006 Sb. o úrazovém pojištění zaměstnanců.

Hlavním cílem této práce bylo vysvětlení problematiky odškodňování zaměstnanců v případě vzniku pracovního úrazu. Shrnout jednotlivá práva a povinnosti, které při vzniku pracovního úrazu mají nejenom zaměstnanci či zaměstnavatelé, ale i pojišťovny či jiné osoby. Při psaní této práce byla použita platná právní úprava, především přechodná úprava v zákoně č. 262/2006 Sb., plánovaná úprava podle zákona č. 266/2006 Sb. a v neposlední řadě taktéž podzákoné právní předpisy, které musí být v této oblasti nezbytně využívány.

Odškodňování pracovních úrazů v České republice totiž není uceleně zpracováno jedním právním předpisem, ale je roztrženo do více podzákoných právních předpisů. Tento neuspořádaný stav vyvolává mnoho nejasností a oprávněné či povinné osoby velice často neznají svá práva a povinnosti, které jim při pracovním úrazu vznikají. I přesto, že jednotlivé náhrady při pracovním úrazu budou upraveny v zákoně č. 266/2006 Sb. o úrazovém pojištění zaměstnanců, nebude tento zákon uceleně zpracovávat oblast odškodňování pracovních úrazů. Bude nutné se i nadále řídit zákoníkem práce, vyhláškou č. 440/2001 Sb. o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění a dalšími právními předpisy. Nepřehlednost tedy nebude novou právní úpravou úrazového pojištění zaměstnanců nijak odstraněna, naopak bude zavedena zvýšená byrokracie v řízení o uznání nároku na dávky úrazového pojištění. Navíc ani na Slovensku se zavedení úrazového pojištění nijak neosvědčilo. I přesto, že systém úrazového pojištění zavedený v roce 1888 u nás existoval celých 70 let, neznamená to, že opětovné zavedení tohoto institutu je výhodným řešením. A možná právě proto je účinnost zákona č. 266/2006 Sb. stále odkládána.

Summary

The present paper deals with employees' injuries at workplace and their compensations from their employers. It is a comprehensive overview of work injuries from their occurrence, negotiation, recording, compensation to preventive action including planned changes. The introductory part of this paper deals with historical development of work injuries as well as the correspondent development of health protection and safety at workplace.

The following chapter provides definitions of the basic terms related to this issue. The key term is 'work injury' and related terms 'employee' and 'employer', including the term 'employment', from which elementary rights and obligations are derived. Furthermore, the most important legislation for work injuries in the Czech Republic are mentioned and comparison with other jurisdictions follows.

The eighth chapter explains the term 'employers general liability' for an occurrence of a work injury. To give a complete account of employers liability, partial or full release of liability shall be mentioned.

Compensation of work injuries of employees is carried out through compensational payments from the employer. It is therefore necessary to describe various types of compensation in more detail. It is essential to determine when the employee is entitled to a compensation and what type of compensation shall be granted to them. Since compensation claims are limited by a period of prescription and the claim may expire, the thirteenth chapter deals with the issue of periods of prescriptions and their lengths and course.

In general, no legal status is permanent or irreversible and work injuries are no exception. Once determined a status may not be permanent and within certain time the original relations may be altered, resulting in new or changed rights and obligations of the employee or the employer. Therefore, 'substantial change of relations' is discussed including its consequences.

Any measures towards risk reduction whatsoever can completely eliminate the occurrence of a work injury. Rights and obligations related to work injuries are further dealt with in the fifteenth chapter. Last but not least, legal obligation to keep records of work injuries and prevention of work injuries are mentioned.

To conclude, we shall touch on the statute liability insurance for employers and a proposed injury insurance for employees, which is expected to be passed and introduced in 2013.

Seznam použitých pramenů:

Knižní publikace:

- ŠILHOVÁ, Kamila. *Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a v učilištích*. Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-44-2
- DOLEŽÍLEK, Jiří. *Edice soudní judikatury: přehled rozhodnutí soudů z oblasti pracovního práva. Odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: ASPI Publishing, 2001. ISBN 80-86395-17-0
- TOMS, René. *Evidence a registrace pracovních úrazů. Úplné znění vyhlášky č. 110/1975 Sb. s komentářem a předpisy související*. Praha: Linde Praha, 1996. ISBN 80-7201-026-3
- KOTTNAUER, Antonín; ŠTALMACH, Petr. *Lexikon- pracovní právo*. Vydání druhé, rozšířené. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch - Sagit. 2001. ISBN 80-7208-238-8
- DANDOVÁ, Eva. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-116-2
- KUBÍNKOVÁ, Marcela. *Nový zákoník práce: s účinností od 1. ledna 2007 a související předpisy: s exkluzivním výkladem a příklady pro praxi*. Praha: Sondy, 2006. ISBN 80-86846-15-6
- MIKYSKA, Martin. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání. Podle právního stavu k 1.9.1999*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 1999. ISBN 80-7263-008-3
- DANDOVÁ, Eva. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání v otázkách a odpovědích*. Vydání první. Praha: ASPI Publishing, 2004. ISBN 80-7357-029-7
- SOUŠKOVÁ, Milena v Spirit, Michal, a kol. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-189-2
- GALVAS, Milan; et al. *Pracovní právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-7239-173-9
- BĚLINA, Miroslav, a kol. *Pracovní právo*. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-186-4
- BEZOUŠKA, Petr. *Vyhlídky do budoucnosti pracovního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-193-9

- VYSOKAJOVÁ, Margerita; KAHLE, Bohuslav; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Zákoník práce. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-327-0

Právní předpisy:

- ústavní z. č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*
- ústavní z. č. 2/1993 Sb., *Listina základní práv a svobod*
- z. č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*
- z. č. 40/1964 Sb., *občanský zákoník*
- z. č. 328/1991 Sb., *o konkurzu a vyrovnání*
- z. č. 585/1992 Sb., *o daních z příjmu začaly podléhat zdanění*
- z. č. 589/1992 Sb., *o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti*
- z. č. 117/1995 Sb., *o státní sociální podpoře*
- z. č. 155/1995 Sb., *o důchodovém pojištění*
- z. č. 187/2006 Sb., *o nemocenském pojištění*
- z. č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*
- z. č. 266/2006 Sb., *o úrazovém pojištění zaměstnanců*
- z. č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* (účinnost od 1.1.2014)
- vyhláška č. 125/1993 Sb., *kteou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání nebo nemoci z povolání*
- vyhláška č. 440/2001 Sb., *o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění*
- vyhláška č. 50/2003 Sb., *o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění*
- nařízení vlády č. 201/2010 Sb., *o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání záznamu o úrazu*
- nařízení vlády č. 9/2012 Sb., *o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých (úprava náhrady)*
- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, *o koordinaci systému sociálního zabezpečení*

- z. č. 311/2001 Z. z., *zákoník práce*
- z. č. 461/2003 Z.z., *o sociálním poistení*

Soudní judikatura:

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.2.2009, sp. zn. 21 Cdo 5060/2007, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.5.2001, sp. zn. 21 Cdo 1239/2000, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.9.2005, sp. zn. 21 Cdo 688/2005, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.12.2009, sp. zn. 21 Cdo 1997/2008, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 09.3.2004, sp. zn. 21 Cdo 1478/2003, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.10.2002, sp. zn. 21 Cdo 773/2002, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2006, sp. zn. 25 Cdo 991/2006, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.10.2005, sp. zn. 25 Cdo 279/2004, uveřejněný na www.nsoud.cz
- Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. S 3 Cdon 828/96
- Rozsudek Vrchního soudu sp. zn. 6 Cdo 127/1994
- Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Cz 4/92
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 17 Co 668/95

Internetové zdroje:

- <http://www.mpsv.cz/cs/>
- <http://www.suip.cz/hlaseni-pracovnich-urazu/>
- <http://www.bozpinfo.cz/utf/>
- <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Seznam příloh:

- Příloha č. 1 – příloha č. 1 k vyhlášce č. 440/2001 Sb. *Sazby bodového hodnocení za bolest u úrazů*
  - zdroj: vyhláška č. 440/2001 Sb.

- Příloha č. 2 – příloha č. 2 k vyhlášce č. 440/2001 Sb. *Sazby dobového hodnocení za ztížení společenského uplatnění u úrazů*
  - zdroj: vyhláška č. 440/2001 Sb.

- Příloha č. 3 – *Záznam o úrazu*
  - zdroj: nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

- Příloha č. 4. – *Záznam o úrazu – hlášení změn*
  - zdroj: nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

- Příloha č. 5 – *Záznam o provedení detalkoholové zkoušky*
  - zdroj: Carrier Refrigeration Operation Czech Republic s.r.o.

- Příloha č. 6 – *Organizační směrnice - Evidence a hlášení pracovních úrazů*
  - zdroj: Carrier Refrigeration Operation Czech Republic s.r.o.

Příloha č. 1

**Příloha č. 1 k vyhlášce č. 440/2001 Sb.
Sazby bodového hodnocení za bolest u úrazů**

Kód	Klasifikace poškození zdraví počet	bodů
S00	Povrchní poranění hlavy	
S000	Povrchní poranění vlasové části hlavy (1 % tělesného povrchu)	2
S001	Kontuze očního víčka a periokulární krajiny	5
S002	Jiná povrchní poranění očního víčka a periokulární krajiny	5
S003	Povrchní poranění nosu	5
S004	Povrchní poranění ucha	5
S005	Povrchní poranění rtu a dutiny ústní	5
S007	Mnohočetná povrchní poranění hlavy	** součet nejvýše 15 bodů
S008	Povrchní poranění jiných částí hlavy	5
S01	Rána hlavy	
S0100	Rána vlasové části hlavy nepronikající ke kosti a 1 cm	1
S0101	- pronikající ke kosti a 1 cm	2
S0110	Rána očního víčka a periokulární krajiny	15
S0111	- s porušením okraje víčka a tarsální ploténky	30
S0112	- s porušením slzných cest	40
S012	Rána nosu	7
S013	Rána ucha	7
S014	Rána tváře a temporomandibulární krajiny	5
S0150	Rána rtu	5
S0151	Rána dutiny ústní	7
S017	Mnohočetné rány hlavy	** součet nejvýše 80 bodů
S02	Zlomenina kostí lebky a obličeje	
S0200	Zlomenina lebeční klenby-fissura	10
S0201	- imprese	30
S0202	- tříštivá	40
S0203	- otevřená	* přepočít
S0210	Zlomenina lebeční spodiny	100
S0211	- otevřená	* přepočít
S0220	Zlomenina nosních kostí	20
S0221	- otevřená	* přepočít
S023	Zlomenina spodiny očnice	20
S0240	Zlomeniny horní čelisti	40
S0241	- otevřená	* přepočít
S025	Ztráta zubu	10
S0260	Zlomenina dolní čelisti	20
S0261	- otevřená	* přepočít
S027	Mnohočetné zlomeniny postihující kosti lebky a obličeje	** součet , nejvýše 250 bodů
S028	Zlomeniny jiných kostí lebky a obličeje (např. lícní kost)	10
S03	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů hlavy	
S030	Vymknutí čelisti	30
S031	Vymknutí chrupavky přepážky nosní	10
S032	Dislokace zubu	10
S034	Podvrtnutí a namožení čelisti	5
S04		

S040	Poranění nervu a drah zrakového nervu	100
S041	Poranění oko-hybného nervu	70
S042	Poranění kladkového nervu	40
S043	Poranění troj klaného nervu	70
S044	Poranění odvádějícího nervu	40
S045	Poranění lícního nervu	70
S046	Poranění sluchového nervu	100
S047	Poranění postranního smíšeného systému	70
S048	Poranění jiných mozkových nervů	30
S05	Poranění oka a očnice	
S050	Poranění spojivky a abraze rohovky bez cizího tělesa	20
S0510	Kontuze očního bulbu a tkáni očnice	15
S0511	- s krvácením do přední komory nebo sklivce	30
S0512	- s porušením duhovky (iridorhexis, iridodialysis)	50
S0513	- se změnou polohy nebo poraněním čočky	90
S0514	- s odchlípením sítnice	100
S052	Roztržení a ruptura oka s výhřezem nebo ztrátou nitrooční tkáně	150
S053	Roztržení oka bez výhřezu nebo ztráty nitrooční tkáně	120
S0540	Pronikající rána očnice bez cizího tělesa	30
S0541	Pronikající rána očnice s cizím tělesem	50
S0550	Pronikající rána očního bulbu s cizím tělesem pronikající bělímou	65
S0551	- pronikající rohovkou	80
S0552	- komplikovaná poraněním čočky	100
S0553	- pronikající krajinou řasnatého tělesa	110
S0554	- komplikovaná odchlípením sítnice	150
S0560	Pronikající rána očního bulbu bez cizího tělesa pronikající bělímou	40
S0561	- pronikající rohovkou bez zasažení čočky	60
S0562	- pronikající rohovkou s postižením čočky	90
S0563	- pronikající krajinou řasnatého tělesa	80
S0564	- komplikovaná odchlípením sítnice	120
S0565	- komplikovaná výhřezem očních tkání	150
S057	Avulze - vytržení - oka	200
S0580	Jiná poranění oka a očnice - ophtalmia photoelectricia	10
S0581	cizí tělísko zaseknuté do rohovky	15
S0582	hluboká nepronikající rána rohovky	30
S0583	popálení obou víček II-III. stupně	30
S0584	popálení nebo poleptání epitelu rohovky	20
S0585	popálení stromatu rohovky ohněm nebo kyselinou	70
S0586	poleptání stromatu rohovky alkálií /vápno,čpavek/	100
S0587	poleptání rohovky vedoucí k její perforaci	150
S0590	Poúrazový a sekundární glaukom	100
S0591	Poúrazový vřed rohovky	130
S0592	Poúrazová (pooper.) endophtalmitis	130
S06	Nitrolební poranění	
S060	Otřes mozku lehký	20
	- těžký	60
S061	Traumatický otok (edém) mozku	120
S062	Diruzní axonální poranění mozku	500
S063	Ložiskové poranění mozku	120
S064	Epidurální krvácení	150
S065	Úrazové subdurální krvácení	150
S066	Úrazové subarachnoidální krvácení	200

S067	Nitrolební poranění s bezvědomím delším než 7 dní	400
S068	Jiná nitrolební poranění	200
S07	Drtivé poranění hlavy	
S070	Rozdrčení obličejce	600
S071	Rozdrčení lebky	600
S078	Rozdrčení jiných částí hlavy	600
S08	Traumatická amputace části hlavy	
S080	Odtřzení vlasové části v délce přesahující 1/2 obvodu	40
S081	Traumatická amputace ucha	60
S088	Traumatická amputace jiné části hlavy	40
S09	Jiná a neurčená poranění hlavy	
S090	Poranění ductus paroticus	60
S092	Traumatická ruptura ušního bubínku	60
S10	Povrchní poranění krku	
S100	Zhmoždění (kontuze) krku	10
S101	Jiná povrchní poranění krku	10
S107	Mnohočetná povrchní poranění krku	** součet
S108	Povrchní poranění jiných částí krku	10
S11	Rána krku	
S110	Rána postihující hrtan a průdušnici	150
S111	Rána postihující štítnou žlázu	100
S112	Rána postihující hltan a krční částí jícnu	100
S1180	Rána krku povrchní á 1 cm	2
S1181	- hluboká a 1 cm	3
S12	Zlomenina krční páteře	
S1200	Zlomenina 1.nebo 2. krčního obratle bez dislokace	150
S1201	- s dislokací	250
S1202	- otevřená (např. střelné poranění)	* přepoččet
S1210	Zlomenina 3.-7. krčního obratle bez dislokace	50
S1211	- s dislokací	100
S1212	- otevřená	* přepoččet
S127	Mnohočetné zlomeniny krční páteře	** součet , nejvýše 300 bodů
S128	Zlomenina jiných částí krku (jazyka, krční žebro)	80
S129	Zlomenina transversálního nebo spinózního výběžku	20
S13	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni krku	
S130	Traumatická ruptura krční meziobratlové ploténky	100
S131	Vymknutí krčního obratle	150
S132	Vymknutí jiných neurčených částí krku	50
S134	Podvrtnutí a natažení krční páteře	20
S135	Pohmoždění hlubších struktur krčních	25
S14	Poranění nervů a míchy v úrovni krku	
S1400	Ořes krční míchy	60
S1401	Otok (edém) krční míchy	120
S1402	Kontuze krční míchy	320
S1403	Transverzální léze krční míchy	600
S1 420	Poranění nervového kořene krční míchy (2.-4. kořen)	320
S1421	Poranění nervového kořene krční míchy (5.-7. kořen)	130
S143	Poranění pažní pleteně	200
S144	Poranění periferních nervů krku	20
S145	Poranění krčních sympatických nervů	60
S15	Poranění krevních cév v úrovni krku	

S150	Poranění krční tepny	100
S151	Poranění vertebrální tepny	100
S152	Poranění zevní hrdelní žíly	15
S153	Poranění vnitřní hrdelní žíly	25
S157	Mnohočetné poranění krevních cév v úrovni krku	** součet nejvýše 200 bodů
S158	Poranění jiných krevních cév v úrovni krku	20
S16	Poranění svalů a šlachy v úrovni krku	20
S17	Drtivé poranění krku	
S170	Drtivé poranění hrtanu a průdušnice	150
S178	Drtivé poranění jiných částí krku (decollement+ztrátové poranění)	80
S19	Jiná a neurčená poranění krku	
S197	Mnohočetná poranění krku	** součet
S20	Povrchní poranění hrudníku	
S200	Zhmoždění (kontuze) prsu ženy	30
S201	Povrchní poranění prsu (1 % tělesného povrchu)	2
S202	Zhmoždění stěny hrudníku	10
S203	Povrchní poranění přední stěny hrudníku (1 % tělesného povrchu)	2
S204	Jiná povrchní poranění zadní stěny hrudníku	10
S207	Mnohočetná povrchní poranění hrudníku	** součet
S21	Otevřená rána hrudníku	
S2100	Rána prsu do 5 cm délky	5
S2101	- nad 5 cm délky	10
S2110	Rána stěny hrudníku povrchní á 1 cm	2
S2111	- hluboká nepronikající do dutiny á 1 cm	3
S2112	- hluboká pronikající do dutiny á 1 cm	5
S217	Mnohočetné rány hrudní stěny	** součet
S22	Zlomenina žebra, hrudní kosti a hrudní páteře	
S2200	Zlomenina hrudního obratle bez posunu	50
S2201	- s posunem	100
S2202	- tříštivá	150
S2203	- otevřená	* přepoččet
S221	Mnohočetné zlomeniny hrudní páteře	** součet nejvýše 350 bodů
S2220	Zlomenina hrudní kosti nedislokovaná	30
S2221	- dislokovaná	60
S2222	- otevřená	* přepoččet
S2230	Zlomenina žebra	15
S2231	- otevřená	* přepoččet
S224	Mnohočetné zlomeniny žeber	** součet
S225	Prolomený hrudník s respirační insuficiencí	100
S228	Zlomenina transversálních a spinózních výběžků	20
S23	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů hrudníku	
S230	Traumatická ruptura hrudní meziobratlové ploténky	100
S231	Vymknutí hrudního obratle	150
S233	Podvrtnutí a natažení hrudní páteře (distorse)	25
S24	Poranění nervů a míchy v úrovni hrudníku	
S2400	Ořes hrudní míchy	60
S2401	Otok (edém) hrudní míchy	100
S2402	Kontuze hrudní míchy	200
S2403	Transverzální leze hrudní míchy	400
S242	Poranění nervového kořene hrudní míchy	110
S243	Poranění periferních nervů hrudníku	80
S244	Poranění hrudních sympatických nervů	50
S25	Poranění krevních cév hrudníku	

S250	Poranění hrudní aorty	250
S251	Poranění podklíčkové tepny	100
S252	Poranění horní duté žíly	250
S253	Poranění podklíčkové žíly	100
S254	Poranění plicních krevních cév	150
S255	Poranění mezižebních krevních cév	40
S257	Mnohočetné poranění krevních cév hrudníku	** součet nejvýše 500 bodů
S258	Poranění ductus thoracicus	50
S26	Poranění srdce	
S2600	- s hemoperikardem penetrující	250
S2601	- s hemoperikardem nepenetrující	200
S2680	- s arytmiemi	150
S2681	- bez arytmií	120
S27	Poranění jiných a neurčených nitrohrudních orgánů	
S270	Traumatický pneumotorax	70
S271	Traumatický hemotorax	70
S272	Traumatický tenzní pneumotorax	100
S2730	Kontuze plic	100
S2731	Lacerace plic	150
S274	Poranění průdušky	100
S275	Poranění hradní části průdušnice	100
S276	Poranění pohrudnice	20
S277	Mnohočetná poranění nitrohrudních orgánů	** součet nejvýše 300 bodů
S278	Poranění bránice	100
S28	Rozdrcení hrudníku a traumatická amputace části hrudníku	
S280	Rozdrcený hrudník	** součet nejvýše 450 bodů
S281	Traumatická amputace prsu	60
S29	Jiná a neurčená poranění hrudníku	
S290	Poranění svalu a šlachy v úrovni hrudníku	30
S30	Povrchní poranění břicha, dolní části zad a pánve	
S300	Zhmoždění dolní části zad a pánve	20
S301	Zhmoždění břišní stěny	20
S302	Zhmoždění zevních pohlavních orgánů	50
S307	Mnohočetná povrchní poranění břicha, dolní části zad a pánve	** součet nejvýše 70 bodů
S308	Povrchní poranění břicha, dolní části zad a pánve (1% tělesného povrchu)	2
S31	Rána břicha, dolní části zad a pánve	
S3100	Rána dolní části zad a pánve povrchní a 1 cm	2
S3101	- hluboká a 1 cm	3
S3110	Rána břišní stěny povrchní a 1 cm	2
S3111	- hluboká nepronikající do dutiny a 1 cm	3
S3112	- hluboká pronikající do dutiny a 1 cm	5
S312	Rána pyje	30
S313	Rána šourku a varlat	30
S314	Rána pochvy a vulvy	30
S317	Mnohočetné rány břicha, dolní části zad a pánve	** součet nejvýše 60 bodů
S32	Zlomenina bederní páteře a pánve	
S3200	Zlomenina bederního obratle bez posunu	50
S3201	- s posunem	100
S3202	- tříštivá	150

S3203	- otevřená	* přepočít
S3210	Zlomenina kosti křížové	150
S3211	- otevřená	* přepočít
S3220	Zlomenina kostrče	50
S3221	- otevřená	* přepočít
S3230	Zlomenina kyčelní kosti	150
S3231	- otevřená	* přepočít
S3240	Zlomenina acetabula jednoduchá	60
S3241	- komplikovaná	160
S3242	- otevřená	* přepočít
S3250	Zlomenina kosti stydě (jedno raménko)	40
S3251	- otevřená	* přepočít
S3270	Zlomeniny pánve bez instability pánevního kruhu	160
S3271	- s instabilitou pánevního kruhu	200
S328	Zlomenina transverzálních nebo spinálních výběžků	20
S329	Mnohočetné zlomeniny bederních obratlů	** součet nejvýše však 250 bodů
S33	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů bederní páteře a pánve	
S330	Traumatická ruptura bederní meziobratlové ploténky	100
S331	Vymknutí bederního obratle	100
S332	Vymknutí kloubu sakroiliakálního	100
S333	Vymknutí jiných a neurčených částí bederní páteře a pánve	35
S334	Traumatická ruptura spony stydě	50
S335	Podvrtnutí a natažení bederní páteře	20
S336	Podvrtnutí a natažení sakroiliakálního kloubu	20
S34	Poranění nervů a míchy v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	
S3400	Ořes bederní míchy	60
S3401	Otok (edém) bederní míchy	100
S3402	Kontuze bederní míchy	200
S3403	Transverzální leze bederní míchy	400
S342	Poranění nervového kořene bederní a křížové páteře	60
S343	Poranění caudy equiny	120
S344	Poranění lumbosakrální pleteně	120
S345	Poranění bederních, křížových a pánevních sympatických nervů	60
S346	Poranění periferních nervů břicha, dolní části zad a pánve	30
S348	Poranění jiných a neurčených nervů v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	20
S35	Poranění krevních cév v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	
S350	Poranění břišní aorty	250
S351	Poranění dolní duté žíly	250
S352	Poranění břišní nebo mezenterické tepny	130
S353	Poranění vrátnice nebo slezinné žíly	130
S354	Poranění krevních cév ledviny	130
S355	Poranění kyčelních krevních cév	130
S357	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	** součet nejvýše 500 bodů
S358	Poranění jiných krevních cév v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	60
S36	Poranění nitrobřišních orgánů	
S3600	Kontuze sleziny	60

S3601	Ruptura sleziny	120
S3602	Lacerace sleziny	180
S3610	Kontuze jater nebo žlučníku	60
S3611	Ruptura jater nebo žlučníku	120
S3612	Lacerace jater nebo žlučníku	180
S3613	Poranění žlučových cest	180
S3620	Kontuze slinivky břišní	60
S3621	Ruptura slinivky břišní	120
S3622	Lacerace slinivky břišní	180
S3623	Poranění ductus pancreaticus	180
S363	Poranění žaludku (perforace)	100
S364	Poranění tenkého střeva	80
S365	Poranění tračníku	100
S366	Poranění konečníku	100
S367	Mnohočetná poranění nitrobřišních orgánů	** součet
S368	Poranění jiných nitrobřišních orgánů	80
S37	Poranění pánevních orgánů	
S3700	Kontuze ledviny (pourazová hematurie)	60
S3701	Ruptura parenchymu ledviny	120
S3702	Lacerace ledviny	180
S3703	Poranění dutého systému ledviny	180
S371	Poranění močovodu	80
S372	Poranění močového měchýře	80
S3730	Pohmoždění močové trubice	60
S3731	částečná ruptura močové trubice	80
S3732	Lacerace močové trubice	120
S374	Poranění adnex	80
S3760	Kontuze dělohy	80
S3761	Ruptura dělohy	160
S377	Mnohočetná poranění pánevních orgánů	** součet
S38	Rozdrcení a traumatická amputace části břicha, dolní části zad a pánve	
S380	Rozdrcení zevních pohlavních orgánů	** součet
S382	Traumatická amputace zevních pohlavních orgánů	200
S39	Jiná a neurčená poranění břicha, dolní části zad a pánve	
S390	Poranění svalu a šlachy břicha, dolní části zad a pánve	40
S397	Jiná mnohočetná poranění břicha, dolní části zad a pánve	** součet
S40	Povrchní poranění ramene a paže	
S400	Zhmoždění ramene a paže	15
S407	Mnohočetná povrchní poranění ramene a paže	** součet
S408	Povrchní poranění ramene a paže (1% tělesného povrchu)	2
S41	Rána ramene a paže	
S4100	Rána ramene povrchní á 1 cm	2
S4111	- pronikající ke kosti á 1 cm	5
S4110	Rána paže (nadloktí) povrchní á 1 cm	2
S4111	- pronikající ke kosti á 1 cm	5
S417	Mnohočetné rány ramene a paže ** součet	
S42	Zlomenina ramene a paže	
S4200	Zlomenina klíční kosti bez dislokace	20
S4201	- s dislokací	40
S4202	- tříštivá	60
S4203	- nitroklobuní	80
S4204	Zlomenina klíční kosti otevřená	* přepoččet
S4210	Zlomenina lopatky bez posunu	20
S4211	- s posunem	40
S4212	- tříštivá	60

S4213	- otevřená	* přepoččet
S4220	Zlomenina horního konce pažní kosti bez dislokace	30
S4221	- s dislokací	60
S4222	- tříštivá	80
S4223	- nitroklobuní	100
S4224	- otevřená	* přepoččet
S4230	Zlomenina diafzy pažní kosti bez dislokace	40
S4231	- s dislokací	80
S4232	- tříštivá	100
S4233	- otevřená	* přepoččet
S4240	Zlomenina dolního konce pažní kosti bez dislokace	30
S4241	- s dislokací	60
S4242	- tříštivá	80
S4243	- nitroklobuní	100
S4244	- otevřená	* přepoččet
S427	Mnohočetné zlomeniny klíční kosti, lopatky a pažní kosti	** součet
S43	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů ramenního pletence	
S430	Vymknutí ramenního kloubu	30
S431	Vymknutí akromioklavikulárního kloubu	30
S432	Vymknutí sternoklavikulárního kloubu	30
S434	Podvrtnutí a natažení ramenního kloubu	10
S435	Podvrtnutí a natažení akromioklavikulárního kloubu	10
S436	Podvrtnutí a natažení sternoklavikulárního kloubu	10
S44	Poranění nervů v úrovni ramene a paže	
S4400	Přerušení loketního nervu v úrovni paže	120
S4401	Natažení loketního nervu	20
S4410	Přerušení středního nervu v úrovni paže	130
S4411	Natažení středního nervu	30
S4420	Přerušení vřeteního nervu v úrovni paže	140
S4421	Natažení vřeteního nervu	40
S4430	Přerušení ramenního nervu	110
S4431	Natažení ramenního nervu	20
S444	Poranění svalově kožního nervu	50
S445	Poranění kožního citivého nervu v úrovni ramene a paže	50
S447	Poranění mnohočetných nervů v úrovni ramene a paže	** součet
S448	Poranění jiných nervů v úrovni ramene a paže	30
S45	Poranění krevních cév v úrovni ramene a paže	
S450	Poranění podpažní tepny	60
S451	Poranění pažní tepny	60
S452	Poranění podpažní nebo pažní žíly	60
S453	Poranění povrchních žil v úrovni ramene a paže	10
S457	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni ramene a paže	** součet
S46	Poranění svalu a šlachy v úrovni ramene a paže	
S460	Poranění šlachy manžety rotátorů ramene	30
S461	Poranění svalu a šlachy dlouhé hlavy dvouhlavého svalu	30
S462	Poranění svalu a šlachy jiných částí dvouhlavého svalu	30
S463	Poranění svalu a šlachy trojhlavého svalu	30
S467	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni ramene a paže	** součet
S468	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni ramene a paže	30

S47	Drtivé poranění ramene a paže	** součet
S48	Traumatická amputace ramene a paže	
S480	- v ramenním kloubu	250
S481	- v úrovni mezi ramenem a loktem	200
S49	Jiná a neurčená poranění ramene a paže	
S497	Mnohočetná poranění ramene a paže	** součet
S50	Povrchní poranění lokte a předloktí	
S500	Zhmoždění lokte	20
S501	Zhmoždění jiných a neurčených částí předloktí	20
S507	Mnohočetná povrchní poranění předloktí	** součet
S51	Rána předloktí	
S5100	Rána předloktí povrchová à 1 cm	1
S5101	- pronikající ke kosti a 1 cm	3
S517	Mnohočetné otevřené rány předloktí	** součet
S52	Zlomenina lokte a předloktí	
S5200	Zlomenina horního konce loketní kosti bez dislokace	30
S5201	- s dislokací	60
S5202	- tříštivá	90
S5203	- Zlomenina horního konce kosti loketní nitrokloubní	100
S5204	- otevřená	* přepoččet
S5210	Zlomenina horního konce vřetenní kosti bez dislokace	30
S5211	- s dislokací	60
S5212	- tříštivá	90
S5213	- nitrokloubní	100
S5214	- otevřená	* přepoččet
S5220	Zlomenina diafýzy loketní kosti bez dislokace	20
S5221	- s dislokací	40
S5222	- tříštivá	60
S5223	- otevřená	* přepoččet
S5230	Zlomenina diafýzy vřetenní kosti bez dislokace	20
S5231	- s dislokací	40
S5232	- tříštivá	60
S5233	- otevřená	* přepoččet
S524	Zlomenina diafýz obou kostí loketní i vřetenní součet	bodů
S5250	Zlomenina dolního konce vřetenní kosti bez dislokace	20
S5251	- s dislokací	40
S5252	- tříštivá	60
S5253	- nitrokloubní	70
S5254	- otevřená	* přepoččet
S5260	Zlomenina dolního konce loketní i vřetenní kosti bez posunu	30
S5261	- s posunem	60
S5262	- tříštivá	90
S5263	- otevřená	* přepoččet
S527	Mnohočetné zlomeniny předloktí	** součet
S53	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů lokte	
S530	Vymknutí hlavičky kosti vřetenní	30
S531	Vymknutí lokte, NS	30
S532	Traumatická ruptura vřetenního (radiálního) kolaterálního vazy	30
S533	Traumatická ruptura loketního (ulnárního) kolaterálního vazy	30
S534	Podvrtnutí a natažení lokte	10
S535	Bolestivá pronace u dětí	10
S54	Poranění nervů předloktí	

S5400	Přerušeni loketního nervu v úrovni předloktí	60
S5401	Natažení loketního středního nervu v úrovni předloktí	20
S5410	Přerušeni středního nervu v úrovni předloktí	80
S5411	Natažení středního nervu v úrovni předloktí	20
S5420	Přerušeni vřetenního nervu v úrovni předloktí	80
S5421	Natažení vřetenního nervu v úrovni předloktí	20
S543	Poranění kožního citlivého nervu v úrovni předloktí	20
S547	Mnohočetná poranění nervů v úrovni předloktí	** součet
S548	Poranění jiných nervů v úrovni předloktí	20
S55	Poranění krevních cév v úrovni předloktí	
S550	Poranění loketní tepny v úrovni předloktí	10
S551	Poranění vřetenní tepny v úrovni předloktí	10
S552	Poranění žíly předloktí	5
S557	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni předloktí	** součet
S56	Poranění svalu a šlachy v úrovni předloktí	
S560	Poranění svalu a šlachy flexoru palce v úrovni předloktí	40
S561	Poranění svalu a šlachy flexoru jiného prstu v úrovni předloktí	40
S562	Poranění svalu a šlachy jiného flexoru v úrovni předloktí	40
S563	Poranění svalů a šlach extenzoru nebo abduktoru palce v úrovni předloktí	40
S564	Poranění svalu a šlach extenzoru jiného prstu v úrovni předloktí	40
S565	Poranění svalu a šlachy jiného extenzoru v úrovni předloktí	40
S567	Mnohočetná poranění svalů a šlach v úrovni předloktí	** součet
S57	Drtivé poranění předloktí	
S570	Drtivé poranění lokte	150
S578	Drtivé poranění jiných částí předloktí	100
S58	Traumatická amputace předloktí	
S580	Traumatická amputace v úrovni lokte	150
S581	- v úrovni mezi loktem a zápěstím	100
S59	Jiná a neurčená poranění předloktí	
S597	Mnohočetná poranění předloktí	** součet
S60	Povrchní poranění zápěstí a ruky	
S600	Zhmoždění prstu ruky bez poškození nehtu	5
S601	- s poškozením nehtu	10
S602	Zhmoždění jiných částí zápěstí a ruky	10
S607	Mnohočetná povrchní poranění zápěstí a ruky	** součet
S61	Rána zápěstí a ruky	
S610	Rána prstu ruky bez poškození nehtu á 1 cm	1
S611	- s poškozením nehtu á 1 cm	2
S617	Mnohočetné rány zápěstí a ruky	** součet
S618	Rána jiných částí zápěstí a ruky a 1 cm	2
S62	Zlomenina zápěstí a ruky	
S6200	Zlomenina kosti člunkové bez posunu	30
S6201	- s posunem	60
S6202	- tříštivá	90
S6203	- otevřená	* přepoččet
S6210	Zlomenina jiné zápěstní kosti bez posunu	20
S6211	- s posunem	40
S6212	- tříštivá	60
S6213	- otevřená	* přepoččet
S6220	Zlomenina první záprstní kosti bez posunu	20
S6221	- s posunem	40
S6222	- tříštivá	60

S6223	- nitrokloubní	70
S6224	- otevřená	* přepoččet
S6230	Zlomenina jiné záprstní kosti bez posunu	15
S6231	- s posunem	30
S6232	- tříštivá	45
S6233	- nitrokloubní	50
S6234	- otevřená	* přepoččet
S624	Mnohočetná zlomenina záprstních kostí	** součet
S6250	Zlomenina palce ruky bez posunu	15
S6251	- s posunem	30
S6252	- tříštivá	45
S6253	- nitrokloubní	50
S6254	- otevřená	* přepoččet
S6260	Zlomenina jiného prstu (ruky) bez posunu	10
S6261	- s posunem	20
S6262	- tříštivá	30
S6263	- nitrokloubní	40
S6264	- otevřená	* přepoččet
S627	Mnohočetné zlomeniny prstů ruky	** součet
S63	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni zápěstí a ruky	
S630	Vymknutí zápěstí	30
S631	Vymknutí prstu (ruky)	20
S632	Mnohočetná vymknutí prstů ruky	** součet
S633	Traumatická ruptura vazů zápěstí a karpu	20
S634	Traumatická ruptura vazů prstu ruky a záprstních kloubů ruky	20
S635	Podvrtnutí a natažení zápěstí	10
S636	Podvrtnutí a natažení prstu ruky	10
S64	Poranění nervů v úrovni zápěstí a ruky	
S6400	Přerušení loketního nervu v úrovni zápěstí a ruky	60
S6401	Natažení loketního nervu v úrovni zápěstí a ruky	20
S6410	Přerušení středního nervu v úrovni ruky a zápěstí	60
S6411	Natažení středního nervu v úrovni ruky a zápěstí	20
S6420	Přerušení vřetenního nervu v úrovni zápěstí a ruky	60
S6421	Natažení vřetenního nervu v úrovni ruky a zápěstí	20
S6430	Přerušení prstního nervu palce ruky	30
S6431	Natažení prstního nervu palce ruky	10
S6440	Přerušení prstního nervu jiného prstu ruky	20
S6441	Natažení prstního nervu jiného prstu ruky	10
S647	Poranění mnohočetných nervů v úrovni ruky a zápěstí	** součet
S65	Poranění krevních cév v úrovni zápěstí a ruky	
S650	Poranění loketní tepny v úrovni zápěstí a ruky	10
S651	Poranění vřetenní tepny v úrovni zápěstí a ruky	10
S652	Poranění povrchového dlaňového tepenného oblouku	10
S653	Poranění hlubokého dlaňového tepenného oblouku	10
S66	Poranění svalu a šlachy v úrovni zápěstí a ruky	
S660	Poranění svalu a šlachy dlouhého flexoru palce v úrovni zápěstí a ruky	40
S661	Poranění svalu a šlachy flexoru jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S662	Poranění svalu a šlachy extenzoru palce v úrovni zápěstí a ruky	40
S663	Poranění svalu a šlachy extenzoru jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S664	Poranění vnitřního svalu a šlachy palce v úrovni zápěstí a ruky	40

S665	Poranění vnitřního svalu a šlachy jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S666	Poranění svalů a šlach mnohočetných flexorů v úrovni zápěstí a ruky	** součet
S667	Poranění svalů a šlach mnohočetných extenzorů v úrovni zápěstí a ruky	** součet
S668	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni zápěstí a ruky	40
S67	Drtivé poranění zápěstí a ruky	
S670	Drtivé poranění palce a jiného prstu ruky	75
S678	Drtivé poranění jiných a neurčených částí zápěstí a ruky	50
S68	Traumatická amputace v úrovni zápěstí a ruky	
S680	Traumatická amputace palce ruky (úplná, částečná)	80
S681	Traumatická amputace jiného jednotlivého prstu (úplná, částečná)	40
S682	Traumatická amputace dvou nebo více samotných prstů ruky (úplná, částečná)	** součet
S683	Kombinovaná traumatická amputace prstu s jinými částmi zápěstí a ruky	** součet
S684	Traumatická amputace ruky v úrovni zápěstí	100
S688	Traumatická amputace jiných částí zápěstí a ruky	80
S69	Jiná a neurčená poranění zápěstí a ruky	
S697	Mnohočetná poranění zápěstí a ruky	** součet
S70	Povrchní poranění kyčle a stehna	
S700	Zhmoždění (kontuze) kyčle	15
S701	Zhmoždění stehna	15
S707	Mnohočetná povrchní poranění kyčle a stehna (1 % tělesného povrchu)	2
S71	Rána kyčle a stehna	
S7100	Rána kyčle povrchní a 1 cm	2
S7101	- hluboká nepronikající ke kosti a 1 cm	3
S7102	- hluboká pronikající ke kosti a 1 cm	5
S7110	Rána stehna povrchní a 1 cm	2
S7111	- hluboká nepronikající ke kosti a 1 cm	3
S7112	- hluboká pronikající ke kosti a 1 cm	5
S717	Mnohočetné rány kyčle a stehna	** součet
S72	Zlomenina stehenní kosti	
S7200	Zlomenina horního konce stehenní kosti bez dislokace	70
S7201	- s dislokací	140
S7202	- tříštivá	200
S7203	- otevřená	* přepoččet
S7230	Zlomenina diafýzy kosti stehenní bez dislokace	80
S7231	- s dislokací	160
S7232	- tříštivá	220
S7233	- otevřená	* přepoččet
S7240	Zlomenina dolního konce kosti stehenní bez dislokace	70
S7241	- s dislokací	140
S7242	- tříštivá	200
S7243	- nitrokloubní	220
S7244	- otevřená	* přepoččet
S727	Mnohočetné zlomeniny stehenní kosti	** součet
S728	Zlomenina trochanteru (izolovaně)	60
S73	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubu a vazů kyčle	
S730	Vymknutí kyčle	100
S731	Podvrtnutí a natažení kyčle	35
S74	Poranění nervů v úrovni kyčle a stehna	
S740	Poranění sedacího nervu v úrovni kyčle a stehna	120

S741	Poranění stehenního nervu v úrovni kyčle a stehna	120
S742	Poranění kožního citlivého nervu v úrovni kyčle a stehna	25
S747	Poranění mnohočetných nervů v úrovni kyčle a stehna	** součet
S748	Poranění jiných nervů v úrovni kyčle a stehna	25
S75	Poranění krevních cév v úrovni kyčle a stehna	
S750	Poranění stehenní tepny	40
S751	Poranění stehenní žíly v úrovni třísla a stehna	30
S752	Poranění velké podkožní žíly v úrovni třísla a stehna	10
S757	Poranění mnohočetných krevních cév v úrovni kyčle a stehna	** součet
S758	Poranění jiných krevních cév v úrovni kyčle a stehna	10
S76	Poranění svalu a šlachy v úrovni kyčle a stehna	
S760	Poranění svalu a šlachy kyčle	30
S761	Poranění svalu a šlachy čtyřhlavého svalu	50
S762	Poranění svalu a šlachy adduktoru stehna	20
S763	Poranění svalu a šlachy zadní svalové skupiny v úrovni stehna	20
S764	Poranění jiných a neurčených svalů a šlach v úrovni stehna	20
S767	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni kyčle a stehna	** součet
S77	Drtivé poranění kyčle a stehna	
S770	Drtivé poranění kyčle	300
S771	Drtivé poranění stehna	200
S772	Drtivé poranění kyčle i stehna	** součet
S78	Traumatická amputace kyčle a stehna	
S780	Traumatická amputace v kyčelním kloubu	350
S781	Traumatická amputace mezi kyčlí a kolenem	250
S79	Jiná a neurčená poranění kyčle a stehna	
S797	Mnohočetná poranění kyčle a stehna	** součet
S80	Povrchní poranění bérce	
S800	Zhmoždění kolena	10
S801	Zhmoždění jiných a neurčených částí bérce	10
S807	Mnohočetná povrchní poranění bérce	** součet
S808	Jiná povrchní poranění bérce (1 % tělesného povrchu)	2
S81	Rána bérce	
S8100	Rána bérce a kolena povrchní à 1 cm	2
S8101	- hluboká nepronikající ke kosti á 1 cm	3
S8102	- hluboká pronikající ke kosti a 1 cm	5
S817	Mnohočetné rány bérce	** součet
S82	Zlomenina bérce, včetně kotníku	
S8200	Zlomenina česky bez dislokace	30
S8201	- s dislokací	60
S8202	- tříštivá	90
S8203	- otevřená	* přepočít
S8210	Zlomenina horního konce holenní kosti bez dislokace	60
S8211	- s dislokací	120
S8212	- tříštivá	180
S8213	- nitrokloubní	220
S8214	- otevřená	* přepočít
S8220	Zlomenina diafýzy holenní kosti bez dislokace	70
S8221	- s dislokací	140
S8222	- tříštivá	210
S8223	- otevřená	* přepočít
S8230	Zlomenina dolního konce holenní kost bez	50

	dislokace	
S8231	- s dislokací	100
S8232	- tříštivá	150
S8233	- nitrokloubní	200
S8234	- otevřená	* přepočít
S8240	Zlomenina samotné kosti lýtkové	20
S8241	- otevřená	* přepočít
S8250	Zlomenina vnitřního kotníku bez dislokace	80
S8251	- s dislokací	100
S8252	- tříštivá	150
S8253	Zlomenina vnitřního kotníku otevřená	* přepočít
S8260	Zlomenina vnějšího kotníku bez dislokace	60
S8261	- s dislokací	100
S8262	- tříštivá	130
S8263	- otevřená	* přepočít
S827	Mnohočetné zlomeniny bérce	** součet
S828	Zlomeniny jiných částí bérce	80
S83	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů kolena	
S830	Vymknutí česky	50
S831	Vymknutí kolena	70
S832	Čerstvé poranění menisku	70
S833	Čerstvé přerušení kloubní chrupavky kolena	60
S8340	Podvrtnutí a natažení postihující kolaterální vaz kolena	40
S8341	Přerušení kolaterálního vaz kolena	70
S8350	Podvrtnutí a natažení zkříženého vaz kolena	40
S8351	Přerušení zkříženého vaz kolena	70
S836	Podvrtnutí a natažení jiných a neurčených částí kolena	40
S837	Poranění mnohočetných struktur kolena	** součet nejvýše 150 bodů
S84	Poranění nervů v úrovni bérce	
S8400	Natažení nervu tibiálního bérce	20
S8401	Přerušení nervu tibiálního bérce	50
S8410	Natažení nervu peroneálního bérce	20
S8411	Přerušení nervu peroneálního bérce	70
S842	Poranění kožního citlivého nervu v úrovni bérce	30
S847	Poranění mnohočetných nervů v úrovni bérce	** součet
S848	Poranění jiných nervů bérce	30
S85	Poranění krevních cév bérce	
S850	Poranění podkolenní tepny	40
S851	Poranění holenní tepny (přední, zadní)	20
S852	Poranění tepny lýtkové	20
S853	Poranění velké podkožní žíly v úrovni bérce	10
S854	Poranění malé podkožní žíly v úrovni bérce	5
S855	Poranění podkolenní žíly	20
S857	Poranění mnohočetných krevních cév v úrovni bérce	** součet
S858	Poranění jiných krevních cév v úrovni bérce	5
S86	Poranění svalu a šlachy bérce	
S860	Poranění Achillovy šlachy	70
S861	Poranění jiného svalu a šlachy zadní svalové skupiny v úrovni bérce	40
S862	Poranění svalu a šlachy přední svalové skupiny v úrovni bérce	30
S863	Poranění svalu a šlachy skupiny lýtkových svalů v úrovni bérce	30
S867	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni bérce	** součet
S868	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni bérce	30

S87	Drtivé poranění bérce	
S870	Drtivé poranění kolena	200
S878	Drtivé poranění jiných a neučených částí bérce	130
S88	Traumatická amputace bérce	
S880	Traumatická amputace v úrovni kolena	250
S881	- mezi kolenem a kotníkem	180
S89	Jiná a neurčená poranění bérce	
S897	Mnohočetná poranění bérce	** součet
S90	Povrchní poranění kotníku a nohy pod ním	
S900	Zhmoždění kotníku	20
S901	Zhmoždění prstu nohy bez poškození nehtu	5
S902	- s poškozením nehtu	10
S903	Zhmoždění jiných a neurčených částí nohy pod kotníkem	5
S907	Mnohočetná povrchní poranění kotníku a nohy pod ním	** součet
S908	Povrchní poranění kotníku a nohy pod ním (1% tělesného povrchu)	2
S91	Rána kotníku a nohy	
S9100	Rána povrchní nepronikající ke kosti á 1 cm	1
S9101	- hluboká pronikající ke kosti á 1 cm	2
S917	Mnohočetné otevřené rány kotníku a nohy pod ním	** součet
S92	Zlomenina nohy pod kotníkem	
S9200	Zlomenina patní kosti bez dislokace	50
S9201	- s dislokací	100
S9202	Zlomenina patní kosti tříštvá	150
S9203	- otevřená	* přepoččet
S9210	Zlomenina kosti hlezenní bez dislokace	40
S9211	- s dislokací	100
S9212	- tříštvá	150
S9213	- otevřená	* přepoččet
S9220	Zlomenina jiných nártních kostí bez dislokace	25
S9221	- s dislokací	50
S9222	- tříštvá	100
S9223	- otevřená	* přepoččet hodnocení
S9230	Zlomenina zanártní kosti bez dislokace	25
S9231	- s dislokací	40
S9232	- tříštvá	50
S9233	- nitrokloubní	70
S9234	- otevřená	* přepoččet hodnocení
S9240	Zlomenina palce nohy bez dislokace	20
S9241	- s dislokací	40
S9242	- tříštvá	60
S9243	- nitrokloubní	60
S9244	- otevřená	* přepoččet hodnocení
S9250	Zlomenina jiného prstu nohy bez dislokace	5
S9251	- s dislokací	10
S9252	- tříštvá	15
S9253	- nitrokloubní	15
S9254	- otevřená	* přepoččet hodnocení
S927	Mnohočetné zlomeniny nohy pod kotníkem	** součet
S93	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni kotníku a nohy pod ním	
S930	Vymknutí kotníku	100
S931	Vymknutí prstu nohy	20
S932	Ruptura vazů kotníku a nohy pod ním	60

S933	Vymknutí jiných a neurčených částí nohy pod kotníkem	50
S934	Podvrtnutí a natažení kotníku	10
S935	Podvrtnutí a natažení prstu nohy	5
S94	Poranění nervů v úrovni kotníku a nohy pod kotníkem	
S940	Poranění zevního plantárního nervu	30
S941	Poranění vnitřního plantárního nervu	30
S942	Poranění hlubokého lýtkového nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním	30
S943	Poranění kožního citlivého nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním	20
S947	Mnohočetná poranění nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním	** součet
S948	Poranění jiných nervů v úrovni kotníku a nohy pod ním	20
S95	Poranění krevních cév v úrovni kotníku a nohy pod ním	
S950	Poranění hřbetní tepny nohy pod kotníkem	5
S951	Poranění chodidlové tepny nohy pod kotníkem	5
S957	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni kotníku a nohy pod ním	** součet
S96	Poranění svalu a šlachy v úrovni kotníku a nohy pod ním	
S960	Poranění svalu a šlachy dlouhého flexoru prstu v úrovni kotníku a nohy pod ním	40
S961	Poranění svalu a šlachy dlouhého extenzoru prstu v úrovni kotníku a nohy pod ním	30
S962	Poranění vnitřního svalu a šlachy v úrovni kotníku a nohy pod ním	40
S967	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni kotníku a nohy pod ním	** součet
S968	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni kotníku a nohy pod ním	30
S97	Drtivé poranění kotníku a nohy pod ním	
S970	Drtivé poranění kotníku	130
S971	Drtivé poranění prstu nohy	30
S978	Drtivé poranění jiných částí kotníku a nohy pod ním	** součet
S98	Traumatická amputace kotníku a nohy pod ním	
S980	Traumatická amputace nohy v úrovni kotníku	160
S981	- jednoho prstu nohy	50
S982	- dvou nebo více prstů nohy	** součet
S983	- jiných částí nohy pod kotníkem	100
S99	Jiná a neurčená poranění kotníku a nohy pod ním	
S997	Mnohočetná poranění kotníku a nohy pod ním	** součet
T17	Cizí těleso v dýchacím ústrojí	
T170	Cizí těleso v nosní dutině a vedlejších nosních dutinách	10
T171	- v hltanu	20
T172	- v hrtanu	20
T173	- v průdušnici	30
T174	- v průdušce	50
T178	- v jiných a více částech dýchacího ústrojí	** součet
T18	Cizí těleso v trávicím ústrojí	
T180	Cizí těleso v ústech	5
T1810	-v jícnu - odstraněné endoskopicky	30
T1811	- odstraněné operací	60
TI 820	- v žaludku - odstraněné endoskopicky	30
T1821	- odstraněné operací	60
T183	- v tenkém střevě	80
T184	- v tračniku	80
T185	- v řiti a konečníku	60

T19	Cizí těleso v močovém a pohlavním ústrojí	
T1 900	Cizí těleso v močové trubici - odstraněné endoskopicky	20
T1901	- odstraněné operací	40
T1910	Cizí těleso v močovém měchýři -odstraněné endoskopicky	20
T1911	- odstraněné operací	60
T192	- ve vulvě a pochvě	30
T1930	- v děloze	30
T2700	Popálení a poleptání hrtanu a průdušnice lehkého stupně	150
T2701	- těžkého stupně	400
T271	- s plícemi	600
T280	Popálenina úst a hltanu	200
T281	- jícnu	400

T31	Popálení, poleptání a omrzliny podle rozsahu stupně postižení			
		I. st.	II. st.	III. st.
T310	méně než 0,25 % povrchu těla	0	5	15
T3101	0,25 % - méně než 1 % povrchu těla	5	10	75
T311	1 % - méně než 5 % povrchu těla	25	50	150
T312	5 % - méně než 10 % povrchu těla	50	100	300
T313	10 % - méně než 20 % povrchu těla	100	200	600
T314	20 % - méně než 30 % povrchu těla	150	300	900
T315	30 % - méně než 40 % povrchu těla	200	400	1200
T316	40 % - méně než 50 % povrchu těla	250	500	1500
T317	50 % - méně než 60 % povrchu těla	300	600	1800
T318	60 % - méně než 70 % povrchu těla	350	700	2100
T319	70 % a více povrchu těla	400	800	2400

** součet - součet bodů

* přepočít - připočítat bodové rány v místě a poškození měkkých tkání

Kód	Klasifikace poškození zdraví	Počet bodů	
T63	Toxický účinek styku s jedovatými živočichy		30
T67	Účinky horka a světla		
T670	Úpal tepelný a sluneční		15
T671	Mdloba (synkopa) z horka		35
T672	Křeče z horka		20
T673	Anhydrotické vyčerpání z horka		35
T674	Vyčerpání z horka způsobené nedostatkem (deplecí) solí		35
T676	Přechodná únava z horka		0
T677	Otok (edém) z horka		35
T678	Jiné účinky horka a světla		15
T70	Účinky tlaku vzduchu a vody		
T700	Ušní barotrauma		40
T701	Barotrauma dutin		30
T790	Vzduchová embolie		150
T791	Tuková embolie		200
T792	Traumatické sekundární rekurentní krvácení		100
T793	Poúrazová infekce rány		50
T794	Traumatický šok/bezprostřední, opožděný/		200
T795	Traumatická anurie. Crush syndrom		200
T796	Traumatická ischemie svalu		100
T797	Traumatický podkožní emfyzém		50
T802	Místní projevy po očkování /katar, zánět, nekroza/		70
T 8060	Sérová nemoc bez komplikací		200
T8061	- s komplikacemi /např arthralgiemi a pod/		300
T 8860	Anafylaktický šok bez komplikací		200
T8861	- s komplikacemi /bezvědomí a pod/		350

Příloha č. 2

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 440/2001 Sb. Sazby bodového hodnocení za ztížení společenského uplatnění u úrazů

Položka	Klasifikace poškození zdraví	počet bodů
01	Hlava a smyslové orgány	
0110	Ztráta vlasů po skalpací úplná u muže	150
0111	- úplná u ženy	450
0112	- částečná u muže	120
0113	- částečná u ženy	360
0120	Kostní defekt v klenbě lební do 2 cm2	75
0121	v rozsahu 2-10 cm2	210
0122	v rozsahu větším než 10 cm2	360
013	Postkomoční syndrom	70- 200
014	Vážné mozkové nebo duševní poruchy po těžkém poranění hlavy	500 - 3000
015	Vážné duševní poruchy po jiných těžkých poraněních kromě poranění hlavy	900
016	Vážné duševní poruchy vzniklé působením otřesných zážitků nebo jiných nepříznivých psychologických činitelů a tísnivých situací (ověřené příslušným psychiatrickým pracovištěm)	500 - 1500
017	Potíže po těžkých zraněních jiných částí těla bez bližšího objektivního nálezu (např. fantomové bolesti po amputacích)	210
0180	Traumatická porucha lícního nervu lehkého stupně	150
0181	- těžkého stupně	600
019	Traumatické postižení trojklaného nervu	150 - 350
0200	Poškození obličeje provázené funkčními poruchami (zúžení úst, omezení hybnosti dolní čelisti, defekty rtu) nebo deformující jizvy lehkého stupně	200
0201	- středně těžkého stupně	400
0202	- těžkého stupně	600
021	Moková píštěl po poranění spodiny lební (likvoreja)	300
022	Ztráta chuti (čichu)	200 - 500
023	Ztráta hrotu nosu	250
0240	Ztráta nosu bez zúžení průduchů	450
0241	Ztráta nosu se zúžením průduchů	550
025	Deformace nosu	200
027	Perforace nosní přepážky	50- 80
03	Zrak	
0310	Stav po vynětí oka	500
0311	- u dítěte do 15 let	700
032	Ztráta zraku - dle tabulky 1	
0330	Ztráta čočky u vidoucího oka	
	- kompenzována artefakií, věk nad 50 let	100
0331	- kompenzována artefakií, věk do 50 let	300
0332	- kompenzována kontaktní čočkou	400
0333	- kompenzována snesitelnou brýlovou korekcí	500
0334	- u dítěte do 15 let	700
0335	- nekompensovatelná - podle výsledné zrakové ostrosti	
0340	Traumatická porucha postavení očí	
	- s dvojitým viděním svísele	600
0341	- s dvojitým viděním vodorovně	400
0342	- s dvojitým viděním jen při určitém pohledu	200
035	Poruchy zorného pole - podle tabulek 2. a 3.	
0360	Porušení průchodnosti slzných cest	

	- v oblasti horního víčka	50
0361	- v oblasti dolního víčka nebo níže	200
037	Chybné postavem řas (trichiasa)	100
038	Rozšíření a ochrnutí zornice vidoucího oka	100
039	Deformace zevního segmentu oka a jeho okolí	
0391	Deformace očníce	180
0392	Deformace víček	170
0393	Deformita oka (mimo změn zornice)	160
0400	Traumatická porucha akomodace nepodmíněná ztrátou čočky ve věku do 45 let	300
0401	- ve věku nad 45 let	100
0402	- ve věku nad 60 let	0
0403	- u dítěte do 15 let	500
041	Pouřazový lagofthalmus	210
042	Ptóza horního víčka kryjící zornici	400
05	Sluch	
0510	Ztráta jednoho boltce	210
0511	- obou boltců	340
052	Chronický hnisavý zánět středního ucha pouřazový	300
0530	Deformace boltce lehkého stupně	170
0531	- těžkého stupně	350
0540	Nedoslychavost jednostranná středně těžkého stupně	100-200
0541	- těžkého stupně	200 - 400
0542	- velmi těžkého stupně	400 - 800
0550	Nedoslychavost oboustranná středně těžkého stupně	200 - 400
0551	- těžkého stupně	400 - 800
0552	- velmi těžkého stupně	800 -1500
0560	Hluchota jednostranná	500 - 1000
0561	- oboustranná	3000
0562	- ztráta sluchu druhého ucha	2500
0570	Porucha labyrintu (mimo nedoslychavost a hluchotu)	100-500
0571	Neurotizující tinitus	100-300
06	Poškození chrupu, jazyka, krku	
0610	Ztráta jednoho zubu (nehodnotí se dětské zuby ani náhrady)	15
0612	- více zubů	násobek 15
0613	Odlomení korunkové části jednoho zubu	10
0615	- více zubů	násobek 10
062	Ztráta jazyka	1000
063	Stav po poranění jazyka s defektem tkáně nebo jizevnatými deformacemi	200
0640	Poškození hlasu částečná ztráta	200 - 700
0641	- úplná ztráta (afonie)	1500
0642	ztížení řeči následkem poškození artikulačního ústrojí (včetně jazyka)	300-1000
0643	Porucha řeči centrálního původu po úrazu	1000-2000
0650	Zúžení hrtanu lehkého stupně	150- 300
0651	- středně těžkého stupně	300- 600
0652	- těžkého stupně	600-1500
0653	Stav po tracheotomii s trvale zavedenou kanylou	800
07	Hrudník, plíce, srdce, jícn, páteř a mícha	
0710	Omezení hybnosti hrudníku a srůsty plic následkem poranění plic a stěny hradní lehkého stupně	150
0711	- středně těžké stupně	300
0712	- těžké stupně	600
0713	Jiné následky poranění plic - jednostranné	500
0714	- oboustranné	1100
0720	Poruchy srdeční a cévní - lehkého stupně	200

0721	- středně těžkého stupně	500
0722	- těžkého stupně	1000
073	Píštěl jícnu	300
0740	Poúrazové omezení hybnosti páteře - lehkého stupně	100
0741	- lehkého stupně s příznaky kořenového dráždění	200
0742	- středně těžkého stupně	150
0743	- středně těžkého stupně s příznaky kořenového dráždění	300
0744	- těžkého stupně	200
0745	- těžké stupně s příznaky kořenového dráždění	400
0750	Poúrazová - paraparéza	600
0751	- kvadruparéza	1500
0752	- paraplegie	2800
0753	- kvadruplegie	3000
0754	- hemiparéza	800
0755	- hemiplegie	2600
0756	- monoparéza	300
0757	- monoplegie	1400
08	Břicho, pánev, zažívací orgány	
081	Poškození břišní stěny provázené porušením břišního lisu	250
082	Porušení funkce zažívacích orgánů	200 - 550
083	Ztráta sleziny	300
084	Sterkorální píštěl	500 - 700
085	Nedomykavost fitních svěračů	700
09	Močové a pohlavní orgány	
091	Ztráta jedné ledviny	400
0920	Porucha močení následkem poranění močových orgánů - lehkého stupně	150
0921	- středně těžkého stupně	300
0922	- těžkého stupně	500
093	Píštěl močového měchýře nebo močové roury	700
094	Počasný zánět močových cest a druhotné onemocnění ledvin	500
095	Hydrokéla poúrazová	50
0960	Ztráta jednoho varlete nebo ztráta jednoho vaječnicku	200
0961	Ztráta obou varlat (nebo jednoho při kryptorchizmu druhého nebo poškození jiného původu) do 45 let muže nebo obou vaječníků (nebo jednoho při poškození druhého jiného původu) do 40 let ženy	1200
0962	- od 45 do 70 let muže nebo od 40 do 60 let ženy	600
0963	- nad 70 let muže nebo nad 60 let ženy	300
0970	Ztráta pyje nebo těžká deformace pyje nebo poúrazová deformace pochvy nebo zevních pohlavních orgánů ženy znemožňující pohlavní styk do 45 let	1200
0971	- od 45 do 70 let	600
0972	- nad 70 let	300
0980	Ztráta jednoho prsu u žen do 45 let	800
0981	- od 45 do 70 let	500
0982	- nad 70 let	250
0983	Ztráta obou prsů u žen do 45 let	1200
0984	- od 45 do 70 let	700
0985	- nad 70 let	300
0990	Výhřez pochvy a dělohy poúrazový	400
0991	Porušení souvislosti pánevního prstence s poruchou statiky páteře a s poruchou funkce dolních končetin - u žen do 45 let	800
0992	- u žen starších 45 let	600

0993	- u mužů	600
0994	Potrat v důsledku úrazu do dokončeného 23. týdne gravidity	300
0995	Předčasný porod v důsledku úrazu od počátku 24 do dokončeného 36 týdne gravidity	600

Položka	Klasifikace poškození zdraví	počet bodů	
10	Horní končetina		
101	Ztráta horní končetiny v ramenním kloubu nebo mezi ramenním kloubem a loketním kloubem	Domina ntní	nedomi n.
	- s pahýlem nevhodným k protézování	2000	1800
	- s pahýlem vhodným k protézování	1400	1200
1020	Poškození ramene - úplná ztuhlost	600	500
1021	omezení pohyblivosti ramenního kloubu (i po poranění svalů paže) těžkého stupně	400	350
1022	- středního stupně	300	250
1023	- lehkého stupně	200	150
1030	Pakloub kosti pažní	600	550
1031	Chronický zánět kostní dřevě pažní kosti	500	450
104	Habituální vykloubení ramene	450	400
1050	Nenapravitelné vykloubení		
	- sternoklavikulárního kloubu	300	300
1051	- akromioklavikulárního kloubu	600	550
1060	Poškození loketního kloubu - úplná ztuhlost	500	450
1061	- omezení pohyblivosti loketního kloubu těžkého stupně	350	300
1062	- středního stupně	300	250
1063	- lehkého stupně	250	200
1070	Poškození kloubů radioulnárních - úplná ztuhlost	450	400
1071	- omezená supinace a pronace předloktí těžkého stupně	400	350
1072	- středního stupně	350	300
1073	- lehkého stupně	300	250
1080	Pakloub obou kostí předloktí	500	450
1081	Pakloub vřetenní kosti	350	300
1082	Pakloub loketní kosti	300	250
109	Chronický zánět kostní dřevě kostí předloktí	400	350
110	Viklavý loketní kloub	500	450
1110	Ztráta předloktí při zachovalém loketním kloubu	1300	1200
1111	Ztráta ruky v zápěstí	1200	1100
1112	Ztráta všech prstů ruky (včetně záprstních kostí)	1100	1050
1113	Ztráta prstů ruky s výjimkou palce	1050	1000
112	Úplná ztuhlost zápěstí	400	350
113	Pakloub člunkové kosti	200	150
1140	Omezení pohyblivosti zápěstí těžkého stupně	300	250
1141	- středního stupně	250	200
1142	- lehkého stupně	200	150
1150	Ztráta palce včetně záprstní kosti	700	650
1151	- obou Članků	600	550
1152	- koncového článku	450	400
1160	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce	400	350
1161	- základního kloubu palce	350	300
1162	- karpometakarpálního kloubu palce	450	400
1163	- všech kloubů palce	600	550
117	Trvalé podvrtnutí po špatně zhojené Benettově zlomenině	150	100
1180	Porucha úchopové funkce palce těžkého stupně	500	450
1181	- středního stupně	400	350
1182	- lehkého stupně	300	250
1190	Ztráta ukazováku se záprstní kostí	500	450

1191	- všech tří článků	400	350
1192	- dvou článků	300	250
1193	- koncového článku	200	150
1200	Úplná ztuhlost ukazováku všech tří kloubů	350	300
1201	- dvou kloubů	250	200
1202	- jednoho kloubu	150	100
1203	Porucha úchopové funkce ukazováku těžkého stupně	400	350
1204	- středního stupně	300	250
1205	- lehkého stupně	200	150
1210	Ztráta prstu (III., IV., nebo V.) se záprstní kostí	300	250
1211	- všech tří článků	250	200
1212	- dvou článků	200	150
1213	- jednoho článku	150	100
1220	Úplná ztuhlost prstu (EL, IV. nebo V.) všech tří kloubů	200	150
1221	- dvou kloubů	100	50
1222	Porucha úchopové funkce prstu (III., IV. nebo V.)	50	50
123	Obrna pažního nervu (axilárního)	500	400
124	Obrna vřetenního nervu	700	600
125	Obrna středního nervu	600	500
126	Obrna loketního nervu (obdobně nervus musculocutaneus)	600	500
127	Obrna celé pleteně pažní	1400	1200

Položka	Klasifikace poškození zdraví	počet bodů
13	Dolní končetina	
131	Ztráta jedné dolní končetiny v kyčelním kloubu nebo mezi kyčelním a kolenním kloubem	
	- s pahýlem nevhodným k protézování	2000
	- s pahýlem vhodným k protézování	1400
132	Pakloub stehenní kosti v krčku nebo v diafýze	1200
133	Chronický zánět kostní dřevě stehenní kosti	700
1340	Zkrácení jedné dolní končetiny o 2 - 4cm	100
1341	- o 4 - 6 cm	300
1342	- o 6 a více cm	500
135	Deformity stehenní kosti	400
136	Úplná ztuhlost kyčelního kloubu	1000
1370	Omezení pohyblivosti kyčelního kloubu těžkého stupně	800
1371	- středního stupně	600
1372	- lehkého stupně	400
138	Úplná ztuhlost kolenního kloubu	800
1390	Omezení pohyblivosti kolenního kloubu těžkého stupně	800
1391	- středního stupně	600
1392	- lehkého stupně	400
140	Viklavost kolenního kloubu	800
141	Značné vbočení nebo vybočení kolenního kloubu po zlomeninách	700
142	Trvalé následky po poranění měkkého kolena	700
1430	Ztráta dolní končetiny v bérce se zachovalým kolenem	
	- s pahýlem nevhodným k protézování	1300
	- s pahýlem vhodným k protézování	1000
1431	Ztráta dolní končetiny v bérce se ztuhlým kolenem	
	- s pahýlem nevhodným k protézování	1400
	- s pahýlem vhodným k protézování	1100
144	Pakloub kosti holenní nebo obou kostí bérce	1000
145	Chronický zánět kostní dřevě kosti bérce	500
146	Pouřazové deformity kosti bérce	700
147	Ztráta nohy v hlezenném kloubu	1000

148	Ztráta chodidla v Chopartově kloubu	900
149	Ztráta chodidla v Lisfrancově kloubu	700
150	Úplná ztuhlost v hlezenném kloubu	
	- v příznivém postavení	600
	- v nepříznivém postavení	900
1510	Omezení pohyblivosti hlezenného kloubu těžkého stupně	800
1511	- středního stupně	600
1512	- lehkého stupně	400
152	Úplná ztráta pronace a supinace nohy	500
1530	Omezení pronace a supinace nohy těžkého stupně	300
1531	- středního stupně	200
1532	- lehkého stupně	100
154	Viklavost hlezenného kloubu	500
155	Plochá noha nebo vbočená noha a jiné pouřazové deformity nohy a hlezna	400
156	Chronický zánět kostní dřevě kostí nohy	300
1570	Ztráta všech prstů nohy	700
1571	- obou článků palce včetně záprstní kosti	700
1572	- obou článků palce	600
1573	- koncového článku palce	200
1574	- malíku	150
1575	- II., III. nebo IV. prstu	100
158	Úplná ztuhlost palce nohy	200
159	Omezení pohyblivosti palce nohy	100
160	Trvalé pouřazové omezení krevního oběhu či lymfatického systému dolní končetiny	350 - 600
161	Pouřazová atrofie svalstva dolní končetiny	200
162	Obrna sedacího nervu	900
163	Obrna stehenního nervu	900
164	Obrna holenního nervu	500
165	Obrna lýtkového nervu	700
17	Jizevnaté deformace po popáleninovém traumatu a jiných úrazech	
171	Rozsáhlé plošné jizvy	100 - 400
172	Hypertrofické jizvy (i nerozsáhlé) obličeje, krku, rukou (viditelné partie těla)	100 - 400
173	Keloidní jizvy (s tendencí k růstu a recidivující)	100 - 400
174	Karcinom kůže v jizvě po poranění (Ulcus Marjolin)	900
18	Následná postižení orgánů po popáleninovém traumatu	
180	Toxické poškození jater (subchronická hepatitis)	300 - 500
181	Chronický atrofický zánět sliznice nosní	200
182	Obstrukční postižení dýchacích cest po inhalačním traumatu	300 - 600
19	Heterotopická osifikace po popáleninovém traumatu	
	Omezení pohyblivosti - hodnocení jako v klasifikacích 10 -15	

Příloha č. 3

ZÁZNAM O ÚRAZU

- smrtelném
- s hospitalizací delší než 5 dnů
- ostatním

Evidenční číslo záznamu^{a)}:

Evidenční číslo zaměstnavatele^{b)}:

A. Údaje o zaměstnavateli, u kterého je úrazem postižený zaměstnanec v základním pracovněprávním vztahu

1. IČO: Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa):	2. Předmět podnikání (CZ-NACE), v jehož rámci k úrazu došlo:
	3. Místo, kde k úrazu došlo ^{c)} :
	4. Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm úrazem postiženého zaměstnance? ☐ Ano ☐ Ne

B. Údaje o zaměstnavateli, u kterého k úrazu došlo (pokud se nejedná o zaměstnavatele uvedeného v části A záznamu):

1. IČO: Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa):	2. Předmět podnikání (CZ-NACE), v jehož rámci k úrazu došlo:
	3. Místo, kde k úrazu došlo:

C. Údaje o úrazem postiženém zaměstnanci

1. Jméno:	Pohlaví: ☐ Muž ☐ Žena
2. Datum narození:	3. Státní občanství:
4. Druh práce (KZAM):	5. Činnost, při které k úrazu došlo ^{d)} :
6. Délka trvání základního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele roků: měsíců:	
7. Úrazem postižený zaměstnanec je ☐ zaměstnanec v pracovním poměru ☐ zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr ☐ osoba vykonávající činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.) ☐ zaměstnanec agentury práce nebo dočasně přidělený k výkonu práce za účelem prohloubení kvalifikace u jiné právnické nebo fyzické osoby (§ 38a zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a	

9. Popis úrazového děje, rozvedení popisu místa, příčin a okolností, za nichž došlo k úrazu.
(V případě potřeby připojte další list).

a)

10. Uvedte, jaké předpisy byly v souvislosti s úrazem porušeny a kým, pokud bylo jejich porušení do doby odeslání záznamu zjištěno.
(V případě potřeby připojte další list) [†].

11. Opatření přijatá k zabránění opakování pracovního úrazu:

E. Vyjádření úrazem postiženého zaměstnance a svědků úrazu

Úrazem postižený zaměstnanec

_____

datum, jméno a podpis

Svědci

_____

datum, jméno a podpis

_____

datum, jméno a podpis

_____

datum, jméno a podpis

Zástupce zaměstnanců pro bezpečnost a ochranu
zdraví při práci ^{g)}

_____

datum, jméno a podpis

Zástupce odborové organizace ^{g)}

_____

datum, jméno a podpis

Za zaměstnavatele ^{g)}

_____

datum, jméno a podpis

pracovní zařazení:

- _____
- a) Vyplní orgán inspekce práce, popřípadě orgán báňské správy
  - b) Vyplní zaměstnavatel
  - c) Uvede se typ pracoviště, pracovní plochy nebo lokality, kde byl úrazem postižený zaměstnanec přítomen nebo pracoval těsně před úrazem, a kde došlo k úrazu, například průmyslová plocha, stavební plocha, zemědělská nebo lesní plocha, zdravotnické zařízení, terciální sféra – úřad.
  - d) Činností se rozumí hlavní typ práce s určitou délkou trvání, kterou úrazem postižený zaměstnanec vykonával v čase, kdy k úrazu došlo, například svařování plamenem. Nejedná se o konkrétní úkon, například zapálení hořáku při svařování plamenem.
  - e) Uvede se následek zranění, např. zlomenina, řezné poranění, traumatická amputace, pohmoždění, popálení, otrava, utonutí atd.
  - f) Porušení předpisů se týká jak předpisů právních, tak i ostatních a konkrétních pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, daných zaměstnanci vedoucími zaměstnanci, kteří jsou mu nadřizeni ve smyslu § 349 odst. 1 a 2 zákoníku práce. Předpisy se rozumí předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.
  - g) V případě, že některá z osob, které záznam o úrazu podepisují, chce podat vyjádření, učiní tak na zvláštním listě, který se k záznamu o úrazu připojí.

ZÁZNAM O PROVEDENÍ DETALKOHOLOVÉ ZKOUŠKY

1. **Dne** ..... **v** ..... **hod.** byla provedena orientační detalkoholová zkouška na obsah alkoholu ve vydechovaném vzduchu, dále jen detalkoholová zkouška u :

Jméno ..... **Příjmení** .....

nar. .....

zařazeného jako .....
(druh práce, kterou pracovník vykonává)

Výsledek zkoušky :   **pozitivní**
    negativní

Podpis kontrolovaného pracovníka : .....

Zkoušku provedl : .....
.....
.....

V ..... **dne :** .....

2. **Zajištění dalšího odborného vyšetření** (v případě pozitivní dechové zkoušky)
- odběr krve
- další odborné vyšetření

v .....
(odborný orgán, kde bylo vyšetření provedeno)

Záznam o průběhu dalšího odborného vyšetření tvoří přílohu tohoto protokolu

.....
(podpis pracovníka zajišťující další odborné vyšetření)

V ..... **dne :** .....

Příloha č. 6

		<i>Tiskopis</i>		LF 002	Verze 2
ORGANIZAČNÍ SMĚRNICE					
Název: Evidence a hlášení pracovních úrazů				OS 019	
				Revize: 1/0	
Strana 1 z 7		Platí od 01.01.2006 2011			
Soupis změn				Evidované číslo Výtisku:	
Číslo	Článek	Strana	Podstata změny	Zpracoval	
1	5.1	4	Upřesnění povinností – test na alkohol		
2	5.2	4	Upřesnění – poranění i úrazy		
3	5.3	4	Upřesnění – do 24 hod. na hlášení poranění a úrazů		
4	10	7	Nová příloha č.1 – Formulář poranění		
5	10	7	Nová příloha č.2 – Formulář pracovní úraz		
6	x	x	Roční kontrola a aktualizace směrnice		
7	x	x	Doplnění požadavků dle Politiky 33 UTC		
Aktuální rejstřík stran					
Strana	Revize	Datum	Strana	Revize	Datum
Zpracoval:		Přezkoušel:		Schválil:	
Dne:		Dne:		Dne:	
Reviduje:		Distribuce:			
		Dne:			

Obsah organizační směrnice

EVIDENCE A HLÁŠENÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ

Článek 1	Účel
Článek 2	Oblast platnosti
Článek 3	Pojmy, definice, zkratky
Článek 4	Pravomoce a odpovědnosti
Článek 5	Postup (popis)
Článek 6	Dokumentace
Článek 7	Změnové řízení
Článek 8	Rozdělovník
Článek 9	Související předpisy
Článek 10	Přílohy

Článek 1 - Účel

Tato organizační směrnice stanovuje Postup při hlášení a evidenci pracovních úrazů, sepisování záznamu o úrazu a oznamování informací o nich vedení společnosti a státním orgánům a institucím.

Článek 2 - Oblast platnosti

Tato organizační směrnice je platná v celé společnosti.

Článek 3 - Pojmy, definice, zkratky

Pracovní úraz	Pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví nebo smrt, které byly způsobeny zaměstnanci nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů v souvislosti s ním. Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil cestou do zaměstnání a zpět
Druhy pracovních úrazů	
Smrtnelný	Poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do 1 roku
Vážný	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakýkoliv událost, týkající se tří či více zaměstnanců, kterým musela být poskytnuta lékařská pomoc v lékařském zařízení nebo museli být hospitalizováni 2. Jakýkoliv život ohrožující úraz (klasifikovaný takto ošetřujícím nebo zasahujícím lékařem) 3. Jakýkoliv úraz, v jehož důsledku došlo k ochrnutí 4. Fraktury končetin, lebky, páteře nebo vícenásobné zlomeniny jedné končetiny 5. Jakýkoli úraz, v jehož důsledku došlo ke ztrátě části těla či její funkce (například amputace nebo oslepnutí) 6. Ztráta vědomí
Ostatní	Úraz, který není klasifikován jako vážný nebo smrtnelný
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
EHS	Environment, Health and Safety (Bezpečnost, ochrana zdraví při práci a ochrana životního prostředí)

Článek 4 - Pravomoce a odpovědnosti

Pravomoci a odpovědnosti jsou uvedeny v následující kapitole.

Článek 5 - Postup (popis)

5.1 Povinnosti při vzniku pracovního úrazu

Dojde-li na pracovišti nebo v prostorách společnosti k pracovnímu úrazu, je povinností jednotlivých osob dodržovat následující pravidla:

- poskytnout první pomoc (ošetření prostředky z lékárničky na pracovišti), příp. zajistit odborné ošetření ve zdravotnickém zařízení
- v závažnějších případech přivolat lékaře (eventuálně zajistit dopravu k lékaři)
- **ihned nahlásit pracovní úraz vedoucímu směny, v případě nedostížení dalšímu nadřízenému nebo přímo bezpečnostnímu technikovi**

CO	se stalo (k čemu došlo)
KDE	se úraz stal
KOMU	se úraz stal (případně kolik osob bylo postiženo současně)
KDO	hlásí pracovní úraz

- zapsat pracovní úraz do „*Knihy evidence pracovních úrazů*“ (viz 5.3)
- **vedoucí pracovník vždy zajistí provedení testu na alkohol a zraněný pracovník je povinen podrobit se vyšetření**, zda není pod vlivem alkoholu. Ověření provede příslušný, popř. jiný vedoucí pracovník, bezpečnostní technik nebo službu konající pracovník ostrahy. Alkohol tester k provedení dechové zkoušky poskytnou na požádání zaměstnanci bezpečnostní služby. Pokud pracovník vyšetření odmítne, je to považováno, že zaměstnanec je pod vlivem uvedených látek a toto chování má důsledky jako jejich skutečné prokázání.
- je-li zaměstnanec uznán pracovní neschopným jako následek ohlášeného úrazu z pracoviště, **uvědomí** o vzniklé pracovní neschopnosti **nejpozději následující pracovní den** svého vedoucího a doklad o pracovní neschopnosti předá pracovníci mzdové účtárny

5.2 Zajištění pracoviště

V případech jakéhokoliv poranění a nebo pracovního úrazu spojeného bez i s pracovní neschopností je vedoucí směny, příp. jeho nadřízený povinen	V případě smrtného pracovního úrazu je vedoucí směny, příp. jeho nadřízený povinen
<ul style="list-style-type: none"> - zajistit fotodokumentaci pracovního úrazu (např. zranění, pracoviště, apod.) - zajistit veškeré potřebné informace pro vyšetřování úrazu (viz. příloha č.1- formulář Poranění) 	<ul style="list-style-type: none"> - zajistit místo úrazu tak, aby zůstalo zachováno v původním stavu až do příchodu vyšetřujících orgánů - změny původního stavu na místě smrtelného pracovního úrazu jsou přípustné do příchodu vyšetřujících orgánů, jen jde-li o záchranu postižených osob, popřípadě o další záchranné práce, nebo vyžaduje-li to bezpečnost provozu. V těchto případech se vyhotoví náčrtek s vyznačením původní situace a provedených změn, popřípadě se pořídí fotodokumentace. Za pořízení snímků a náčrtků zodpovídá zaměstnanec, který dal pokyn k provedení změn

5.3 Hlášení pracovních úrazů

Poranění a pracovní úraz bez i s pracovní neschopností nahlásí bez zbytečného odkladu (nejdéle do 24 hod.)	Smrtný pracovní úraz nahlásí bez zbytečného odkladu
1. vedoucí směny - bezpečnostnímu technikovi	1. vedoucí směny - bezpečnostnímu technikovi
2. bezpečnostní technik - EHS manažerovi - státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie ČR, nasvědčují – li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin (u pracovních úrazů spojených s pracovní neschopností), -příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, vyžaduje – li poškození zdraví hospitalizaci zaměstnance delší než pět dní (u pracovních úrazů spojených s pracovní neschopností)	2. bezpečnostní technik - EHS manažerovi - vedoucímu provozu, v případě nezastížení - řediteli - územně příslušnému útvaru Policie ČR - předsedovi odborové organizace - příslušnému oblastnímu inspektorátu práce - organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je společnost pojištěna pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu - u externích zaměstnanců – zaměstnavateli, který

- u externích zaměstnanců – zaměstnavateli, který zaměstnance k práci vyslal	zaměstnance k práci vyslal
3. EHS manažer - řediteli - EHS do 48 hodin po pracovním úrazu	3. EHS manažer - řediteli - EHS do 24 hodin po smrtelném pracovním úrazu

5.3 Evidence pracovních úrazů na pracovišti

Vedoucí směny je odpovědný za sepsání a evidenci všech pracovních úrazů k „*Knize evidence pracovních úrazů*“, tak, že obsahuje všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu.

V knize úrazů se vede evidence o všech pracovních úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost!

Vedoucí směny je odpovědný za sepsání „*Záznamu o úrazu*“, pokud došlo

- ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než tři kalendářní dny
- k úmrtí zaměstnance

Záznam o úrazu řádně vyplněný a podepsaný zraněným pracovníkem, pokud to jeho zdravotní stav dovolí, dále svědkem, odbory a vedoucím pracovníkem je povinen předat nejpozději následující pracovní den bezpečnostnímu technikovi.

5.3 Vyšetřování pracovních úrazů

Vyšetřování pracovního úrazu musí poskytnout podrobné informace o pracovním úrazu, a to zejména

- časový sled událostí vedoucích k úrazu, včetně popisu místa, fotografií, videonahrávek, nákresů, apod.
- identifikace a analýza faktorů, které k úrazu vedly, včetně základních příčin
- podrobnosti o školeních, směrnicích a postupech, použitých osobních ochranných pomůckách, atd., které byly použity,
- popis jakýchkoliv právních či regulačních opatření, k nimž v důsledku nehody došlo
- celkový přehled přijatých a plánovaných opatření k zamezení obdobných nehod.

V případě pracovního úrazu spojeného s pracovní neschopností provádí vyšetřování	V případě vážného nebo smrtelného pracovního úrazu provádí vyšetřování
EHS manažer Bezpečnostní technik Zástupce odborů Nadřízený pracovníka, příp. svědek Zraněný pracovník, pokud to jeho zdravotní stav dovolí na místě úrazu	- Komise pro rozbor příčin a odpovědnosti za vážný nebo smrtelný pracovní úraz. Je stanovena EHS manažerem po úrazu min. v tomto složení: Předsedající: Generální ředitel Členové: Zástupce závodního výroby odborové organizace, bezpečnostní technik, EHS manažer, 2 osoby z řad vedoucích pracovníků (zástupce personálního oddělení + vedoucí pracovník z pracoviště podobného typu jako pracoviště, kde se úraz stal) a dále svědek a nadřízený pracovník
EHS manažer do pěti dnů od data úrazu sepíše zápis, stanoví míru odpovědnosti a postih za způsobený úraz. Vede evidenci zpráv, které po zpracování zasílá EHS.	Tato komise do pěti dnů od data úrazu sepíše zápis, stanoví míru odpovědnosti a postih za způsobený úraz. EHS manažer vede evidenci zpráv, které po zpracování zasílá EHS.
	- Komise stanovena na základě ohlášení úrazu

5.5 Zasilání a evidence záznamu o úrazu

Bezpečnostní technik předá do 48 hodin po pracovním úrazu 2 vyhotovení záznamu o úrazu do oddělení mzdové účtárny.

Kromě jednoho vyhotovení záznamu o úrazu, který bezpečnostní technik dále předá postiženému zaměstnanci nebo pozůstalým po něm, má povinnost zaslat záznamy o úrazu za uplynulý měsíc následujícím orgánům a institucím:

V případě pracovního úrazu spojeného s pracovní	V případě smrtelného pracovního úrazu zasílá
--	---

neschopnosti delší než 3 dny zasílá záznam o úrazu za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce	záznam o úrazu nejpozději do pátého pracovního dne po jeho ohlášení
- oblastnímu inspektorátu práce - příslušné zdravotní pojišťovně zaměstnance, kterému se stal PÚ	- územně příslušnému útvaru Policie ČR - oblastnímu inspektorátu - příslušné zdravotní pojišťovně zaměstnance

Bezpečnostní technik vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo

- ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než tři kalendářní dny, nebo
- k úmrtí zaměstnance.

5.6 Měsíční reporty o pracovních úrazech

EHS manažer zasílá informace o úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce EHS.

5.7 Návštěvy u pracovníků v pracovní neschopnosti v důsledku pracovního úrazu

Pracovníci oddělení EHS provádí namátkové kontroly pracovníků v pracovní neschopnosti s cílem zjišťovat příčiny pracovních úrazů, předpokládané datum návratu zaměstnance do práce, dobu absence a jakákoli předpokládaná zdravotní omezení.

5.7 Odškodňování pracovních úrazů

Odškodňování pracovních úrazů spojeného s pracovní neschopností zajišťuje pracovnice mzdové účtárny. Pokud není po vyšetření stanoven postih za způsobený úraz, pracovnice mzdové účtárny zajistí 100% odškodnění pracovníka.

Po skončení pracovního úrazu nahlásí odškodnění organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je společnost pojištěna pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu

5.9 Návrat zaměstnance do práce po pracovní neschopnosti v důsledku pracovního úrazu

Po návratu po pracovní neschopnosti je bezpečnostní technik povinen vyškolit pracovníka v oblasti BOZP a prokazatelně zaznamenat.

Cílem závodu je usilovat o návrat zraněných / nemocných zaměstnanců do práce co nejdříve. Proto je vedoucí pracovník povinen zajistit pracovníkovi přechodný program, pokud do práce nastoupí se zdravotními omezeními a zajistit mu možnost návštěvy lékaře, dokud nebude plně praceschopný.

Článek 6 - Dokumentace

Originály OŘD a jejich revizí, distribuční záznamy s podpisy příjemců uchovává nejméně 1 rok po zrušení platnosti pověřený zaměstnanec, dalších 10 let jsou archivovány v archivu úseku.

Článek 7 - Změnové řízení

Revizi tohoto dokumentu provádí jednou ročně EH&S manager.

Článek 8 - Rozdělovník

Tato OS se distribuuje dle rozdělovníku R1 + R2.

Článek 9 - Související předpisy

Zákoník práce, v platném znění

Nařízení vlády, kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu

Článek 10 - Přílohy

Příloha č.1 – formulář Poranění

Příloha č.2 – formulář Pracovní úraz